

PELASTUSKOIRA- KOE OHJE

PALVELUSKOIRAKOKEIDEN SÄÄNNÖT

LAJIOHJEET

Käyttätymiskoe (BH)

Kansainväliset pelastuskoirakokeet (IPO-R)

Kansalliset pelastuskoirakoeohjeet

Julkaisija: Suomen Palveluskoiraliitto ry
Painopaikka: Kirjapaino Uusimaa
3. painos, 2013

Palveluskoirakokeiden

SÄÄNNÖT

Suomen Palveluskoiraliitto ry:n yleiskokouksen hyväksymät 18.4.1998

Suomen Kennelliitto ry:n valtuuston hyväksymät 21.11.1998

Säännöt astuvat voimaan 1.1.2000

LAJIOHJEET

Kansainväliset Pelastuskoirakoeohjeet

FCI:n hallituksen hyväksymä 13. ja 14.4.2011

IRO:n valtuuston hyväksymä 9.4.2011

Suomen Palveluskoiraliiton hallituksen hyväksymä 16.11.2011

Suomen Kennelliitto-Finska Kennelklubben ry:n hallituksen hyväksymä
15.12.2011

Koeohje astuu voimaan 1.1.2012

Kansalliset pelastuskoirakoeohjeet

Suomen Palveluskoiraliiton hallituksen hyväksymät 16.11.2011.

Suomen Kennelliitto-Finska Kennelklubben ry:n hallituksen hyväksymät
15.12.2011

Koeohje astuu voimaan 1.1.2012

Meri ja järvipelastuskoirakoeohje

Suomen Palveluskoiraliiton hallituksen hyväksymä 25.2.2009

Suomen Kennelliitto-Finska Kennelklubben ry:n hallituksen hyväksymät
16.3.2009

Koeohje astuu voimaan 1.6.2009

Sisällysluettelo

Palveluskoirakokeiden säännöt	5
Koe- ja lajiohjeet	10
Palveluskoirakoesääntöihin liittyvät ohjeet rotujen koe- ja kilpailuoikeuksista	12
Palveluskoirakoesääntöihin liittyvät ohjeet kokeiden toimihenkilöistä	13
Palveluskoirakoesääntöihin liittyvät ohjeet mestaruuskilpailuista	16
 Käyttäytymiskoe	 19
 Kansainvälinen pelastuskoirakoeohje:	 26
Soveltuvuuskoe jälki	32
Soveltuvuuskoe haku	34
Soveltuvuuskoe raunio	36
Soveltuvuuskoe tottelevaisuus ja ketteryys	38
IPO-R jälki A-koe	44
IPO-R jälki B-koe	47
IPO-R haku A-koe	50
IPO-R haku B-koe	52
IPO-R raunio A-koe	54
IPO-R raunio B-koe	56
IPO-R tottelevaisuus ja ketteryys A ja B koe	58
IPO-R kokeiden kaaviot	66
 Kansallinen pelastuskoirakoeohje:	 70
Tottelevaisuusosuus A - ja B- koe	74
Ketteryysosuus A- ja B- koe	78
Pelastusjälkikoe A- ja B- koe	83
Pelastushakukoe A- ja B- koe	89
Pelastusrauniokoe A- ja B- koe	97
Meri- ja järvipelastuskoirakoe	105
 Ohjeet raunioradasta	 109
Pelastuskoiratoiminnan valmiuskoulutusjärjestelmä	110
 <i>LIITTEET:</i>	
1: SKL:n ohje kokeiden ja kilpailujen siirtämisestä ja peruuttamisesta	114
2: SKL:n yleinen muutoksenhakumenettelyohje	115
3: SKL:n yleinen jääviyssääntö	116
4: SKL:n ohje koirien tunnistusmerkinnän tarkastamisesta	117
5: Kauko-ohjauksen kaavio	118
6: Telineet	119
7: Seuraamisen kaavio	125

Suomen Palveluskoiraliitto (SPKL) ry:n palveluskoirakokeiden säännöt

Suomen Palveluskoiraliitto ry:n yleiskokouksen hyväksymät 18.04.1998

Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben ry:n valtuuston hyväksymät 21.11.1998

Säännöt astuvat voimaan 01.01.2000

1§ Palveluskoirakokeet ja niiden tarkoitus

Suomessa palveluskoirille tarkoitetut kokeet ja kilpailut järjestetään näiden sääntöjen ja ohjeiden mukaisesti. Suomen Palveluskoiraliiton ja sen jäsenyhdistysten, joiden tulee olla Suomen Kennelliiton jäseniä, näiden sääntöjen mukaisesti järjestämät kokeet ja kilpailut ovat virallisia.

Hyväksytyt koelajeja ovat:

Kaikki Suomen Palveluskoiraliiton esityksestä Suomen Kennelliiton hyväksymät palveluskoirakokeet ja kilpailut, sekä FCI:n hyväksymät palvelus- ja pelastuskoirakokeet.

Koemuotoja ovat:

- Jälkikokeet
- Hakukokeet
- Suojelukokeet
- Viestikokeet
- Pelastuskokeet
- Yleis- / käyttö- ja opastuskokeet sekä
- Valjakkohiihdot

Kokeet järjestetään näihin sääntöihin liittyvien koeohjeiden mukaisesti. FCI:n hyväksymät koelajit järjestetään voimassa olevien kansainvälisten koeohjeiden mukaisesti.

Näitä sääntöjä noudatetaan FCI:n, Suomen Kennelliiton hallituksen ja Suomen Palveluskoiraliiton hallituksen myöntämässä palveluskoirakokeissa. FCI myöntää kansainväliset palveluskoirakokeet, Suomen Kennelliiton hallitus myöntää valtakunnalliset mestaruuskilpailut ja maaottelut. Suomen Palveluskoiraliiton hallitus myöntää yleiset ja jäsenväliset sekä yhdistysten väliset kokeet.

Koiria tehtävissään käyttävät viranomaiset voivat järjestää kokeensa ja mestaruuskilpailunsa virallisina, jos ne järjestetään näiden sääntöjen ja koeohjeiden mukaisesti. Erillisen Suomen Palveluskoiraliiton ja viranomaisen välillä tehdyn sopimuksen mukaan voidaan myös viranomaisten omilla säännöillään järjestämät kokeet rinnastaa tuloksellisesti johonkin koelajiin ja -luokkaan. Kaikki muut kokeet katsotaan epävirallisiksi ja niiden tuloksia ei kirjata.

Kokeiden järjestämisoikeutta on kokeiden järjestäjän antava Suomen Palveluskoiraliiton hallitukselta voimassaolevien ohjeiden mukaisesti. Kokeen järjestäjällä on oikeus rajoittaa osallistujien määrää Suomen Palveluskoiraliiton ohjeiden mukaisesti.

2§ Luettelo kokeista ja ilmoittautuminen

Luettelo hyväksytyistä kokeista julkaistaan Suomen Palveluskoiraliiton toimesta liiton lehdessä sekä Suomen Kennelliiton julkaisemassa lehdessä. Maksetun ilmoittautumi-

sen kokeisiin on tapahduttava kirjallisesti kokeiden järjestäjän asettamaan määräaikaan mennessä. Ilmoittautumisessa on käytävä selville Palveluskoiraliiton hallituksen määrittämät tiedot. Osallistumismaksun määrää kokeen järjestäjä.

Koira saa samoissa kokeissa osallistua vain yhteen koelajiin ja -luokkaan. Jos ilmoittautumisen yhteydessä annetut tiedot ovat virheellisiä tai puutteellisia, voidaan koiralta kieltää osallistumisoikeus ilmoitettuun kokeeseen. Osallistumismaksua ei tällöin makseta takaisin. Osallistumismaksua ei myöskään makseta takaisin jos ilmoitettu koira jää pois kokeista tai jos kokeesta vastaava tuomari kieltää sen osallistumisen.

Osallistumismaksu maksetaan takaisin jos kokeesta vastaava tuomari osallistujista riippumattomista syistä peruu kokeen tai sen jonkun lajin tai luokan tai jos osallistuja esittää eläinlääkärin tai lääkärin todistuksen, joka estää kokeeseen osallistumisen. Lääkärintodistus on esitettävä kolmen vuorokauden sisällä viimeisestä koepäivästä lukien. Valjakkohiihtojen peruutuksen johtuessa sääolosuhteista osallistumismaksua ei makseta takaisin. Kokeiden peruutuksista on määräykset ja ohjeet lajien koeohjeissa sekä sääntöjen pykälässä 9.

Ennen kokeiden alkua osallistujan on luovutettava Suomen Palveluskoiraliiton hyväksymä virallinen kilpailukirja kokeiden järjestäjälle ja osoitettava osallistuvan koiran todellinen koeluokka sekä oikeutensa osallistua kyseiseen kokeeseen. Kirjaan merkitään saavutettu tulos, myös hylätty, jonka kokeesta vastaava tuomari varmentaa. Koiralla on oltava hyväksyttävä todistus voimassa olevista rokotuksista. Kirjassa on oltava vähintään 6 kk ikäisenä todettu eläinlääkärin merkintä kiveksistä, jolloin kliinistä tarkastusta ei välttämättä tarvitse suorittaa.

3§ Osallistumisoikeus

Kokeisiin saavat osallistua koirarodut, joille Suomen Kennelliiton hallitus on Suomen Palveluskoiraliiton hallituksen esityksestä myöntänyt kilpailuoikeuden.

Kansainvälisissä palveluskoirakokeissa Cacitin voivat saavuttaa FCI:n koesäännöissä mainitut koirarodut. Kokeisiin osallistuvan koiran on oltava merkitty Suomen Kennelliiton tai sen hyväksymään koirarekisteriin. Lajeissa, joihin Suomen Kennelliitto on oikeuttanut osallistumisen rekisteröimättömillä koirilla, toimitaan Kennelliiton antamien ohjeiden mukaisesti.

Koiran on oltava rokotettu ja tunnistusmerkitty Kennelliiton määräysten mukaisesti.

Koiran osallistumisoikeuden ikärajat on mainittu kunkin koelajin koeohjeissa. Koiran omistajan ja ohjaajan tulee olla Suomen Palveluskoiraliiton jäsenyhdistyksen tai FCI:n alaisen maan vastaavan yhdistyksen jäsen. Yhteisön omistaman koiran ohjaajan on täytettävä edellä mainittu vaatimus muissa kuin ns viranomaiskokeissa. Käyttäytymiskokeeseen osallistuvan koiran omistajan ja ohjaajan osalta riittää kuitenkin vaihtoehtoisesti Suomen Kennelliiton tai sen jäsenyhdistyksen jäsenyys.

Kokeisiin osallistumisoikeus määritellään kunkin koelajin koeohjeissa. Kokeissa noudatetaan kulloinkin voimassaolevaa Suomen Kennelliiton kokeita koskevaa yleistä jäädysääntöä (liite 3).

Kokeisiin eivät saa osallistua:

- narttu 30 vrk ennen odotettua penikoimista ja alle 42 vrk penikoimisen jälkeen
- selvästi arka tai liian aggressiivinen koira.

4§ Kokeisiin osallistuvan vastuu

Ilmoittautuessaan kokeeseen koiranohjaaja sitoutuu vapaaehtoisesti noudattamaan koesääntöä sekä lajiohjeita ja näin ollen vastaa kaikista mahdollisista koiralle aiheutuneista tai koiran kokeen aikana aiheuttamista vahingoista.

5§ Koeluokat

Mikäli lajiohjeissa ei toisin määrätä, koeluokat ovat:

- 1-luokka, johon osallistuvat koeohjeissa määritellyn vähimmäisiän saavuttaneet koirat, jotka ovat suorittaneet käyttäytymiskokeen hyväksytysti.
- 2-luokka, johon osallistuvat 1-luokasta siirtyneet koeohjeissa mainitun vähimmäisiän saavuttaneet koirat.
- 3-luokka, johon osallistuvat 2-luokasta siirtyneet koeohjeissa mainitun vähimmäisiän saavuttaneet koirat.

Koira, joka on saavuttanut koulutustunnuksen, voi siirtyä samassa lajissa seuraavaan luokkaan lajiohjeissa määritellyn karenssiajan jälkeen. Koira, joka on saavuttanut koe-lajissaan kolme eri kertaa koulutustunnuksen arvosanalla erinomainen, on seuraavana vuonna osallistuttava luokkaansa yhtä korkeampaan luokkaan.

6§ Koulutustunnus

Koulutustunnusrajat on määritelty kunkin lajin koeohjeissa. Koulutustunnus merkitään koiran kilpailukirjaan koeohjeissa mainituin lajitunnuksin.

7§ Loppupisteet ja palkintosijat

1. Palkinto on vähintään 90% koelajin kokonaispistemäärästä.
2. Palkinto on vähintään 80% koelajin kokonaispistemäärästä.
3. Palkinto on vähintään 70% koelajin kokonaispistemäärästä.

Kokonaispistemäärä on koeosien summa. Alin hyväksytty tulos on koulutustunnus ja vähintään 70% lajin kokonaispistemäärästä.

8§ Arvostelu, koelajin tai sen osan uusiminen

Jokaisessa lajissa suoritetaan laatuarvostelu. Aika lasketaan minuuteissa ja sekunneissa. Jokaisen koiranohjaajan tulee ilmoittautua koiransa kanssa koeosan aloituspaikalla tuomarille ennen suorituksen alkamista. Tuomari antaa suorituksesta suullisen arvostelun, arvosanan ja pistemäärän, jota koiranohjaaja kuuntelee osoitetulla paikalla koiransa kanssa.

Kokeesta vastaava tuomari on oikeutettu sallimaan uusinnan jos koesuoritus on häiriintynyt koiran tai ohjaajan olematta siihen syypää. Kokeissa otettuja videokuvauksia ei voida käyttää perusteina arvostelun muuttamiseen tai liikesuoritusten uusimiseen. Valjakkohiihdoissa suoritetaan vain kilpailuarvostelua. Aika lasketaan minuuteissa ja sekunneissa. Aika voidaan kuitenkin, kokeesta vastaavan tuomarin luvalla, jos käytössä on sähköinen ajanotto, ottaa kymmenesosasekunnin tarkkuudella.

9§ Kokeiden tai kilpailujen ajankohdan siirto tai peruuttaminen

Koe voidaan perua, mikäli kokeeseen ei ole ilmoittautunut enempää kuin kaksi osallistujaa ellei lajiohjeissa ole toisin määrätty. Kokeiden ja kilpailujen siirroissa ja peruuttamisissa noudatetaan muutoin Suomen Kennelliiton kulloinkin voimassa olevaa ohjetta (liite 2).

10§ Mestaruuskilpailut

Suomen Palveluskoiraliiton hallituksen määräämänä ajankohtana, jäsenyhdistysten anomuksesta, järjestetään vuosittain kussakin koelajissa Suomenmestaruuskilpailut. Kilpailuiden osallistumisoikeus ja mestaruusarvojen jakoperusteet on määritelty mestaruuskilpailuiden koeohjeissa. Vuosittain voidaan järjestää myös yhdet kunkin kennelpiirin ja rodun mestaruuskilpailut virallisina kussakin koelajissa.

11§ Koetoimikunta

Koeanomuksessaan kokeita anova yhdistys ilmoittaa Palveluskoiraliitolle kokeesta vastaavan tuomarin ja kokeesta vastaavan toimitsijan sekä muut koeanomuksessa mainitut tiedot.

Yhdistys valitsee koetta varten koetoimikunnan, joka suunnittelee ja järjestää kokeet. Koetoimikunnassa tulee olla vähintään yksi koetoimitsijakurssin hyväksytysti suorittanut henkilö. Koetoimikunnan on huolehdittava siitä, että kokeessa on riittävä määrä palkintotuomareita. Koetoimikunnan on jätettävä kokeiden tulosluettelo liitteineen kokeesta vastaavalle tuomarille 7 vuorokauden kuluessa viimeisestä koepäivästä lukien.

12§ Kokeesta vastaava tuomari

Kokeesta vastaavana tuomarina saa toimia Suomen Kennelliiton hyväksymä ylituomari tai kokeen käsittäessä vain yhden lajin ja enintään 10 koiraa voidaan nimetä ylituomarin sijasta vastaava tuomari. Heillä tulee olla voimassaoleva Kennelliiton jäsenyys. Vastaavana tuomarina voi toimia tuomari, joka on pätevätytynyt kyseessä olevaan lajiin vähintään kolmea vuotta aiemmin ja on käynyt vastaavan tuomarin kurssin. Hänellä saa olla apunaan yksi tuomari. Kokeesta vastaava tuomari valvoo, että kokeissa noudatetaan näitä sääntöjä ja koeohjeita sekä tuloslaskentaa ja varmentaa kunkin kilpailukirjaan kokeessa saavutetun lopputuloksen. Tarkastettuaan tulokset kokeesta vastaava tuomari lähettää ne 7 vuorokauden kuluessa Palveluskoiraliitolle, joka toimittaa ne edelleen Kennelliitolle.

13§ Tuomari

Tuomareina kokeessa saavat toimia vain arvostelu-oikeuden omaavat Suomen Palveluskoiraliiton hyväksymät palveluskoirakokeiden tuomarit sekä Suomen Kennelliiton hyväksymät palveluskoirakokeiden ylituomarit. Heillä tulee olla voimassa oleva Suomen Kennelliiton jäsenyys. Palveluskoirakokeissa voidaan käyttää myös ulkomaalaisia palkintotuomareita, jotka ovat ko. FCI:n kennelkeskusjärjestöjen virallisia tuomareita. Näiden tuomareiden tuomarioikeudet Suomen Palveluskoiraliitto tarkistaa ko. maan kennelkeskusjärjestöstä.

Tuomari voi arvostella päivän aikana enintään 30 osasuoritusta. Tuomari suorittaa arvostelun itsenäisesti.

14§ Valitukset

Valitusmenettelynä käytetään Suomen Kennelliiton kulloinkin voimassaolevaa valituskäytäntöä (liite 3).

15§ Käyttäytyminen koepaikalla

Tämä sääntöosa koskee kaikkia koepaikalla olevia henkilöitä. Kokeessa on noudatettava tuomarin sekä järjestäjän ohjeita ja määräyksiä sekä esiinnyttävä muutenkin moitteettomasti kokeen ajan. Jos Suomen Palveluskoiraliiton jäsenjärjestön jäsen tai muu henkilö käyttäytyy kokeissa sopimattomasti esim. esiintyy päihtyneenä, arvostelee tuomaria, kurittaa omaa tai toisen koiraa tai toimii vilpillisesti, tulee kokeista vastaavan tuomarin antaa tästä varoitus tai kokeeseen osallistujan kyseessä ollessa sulkea ao. henkilö pois kokeesta. Asiasta on tehtävä merkintä tuomarikertomukseen. Kokeesta pois suljettu osallistuja menettää kaikki kokeen aikana saavuttamansa tulokset. Vakavimmat tapaukset on kokeesta vastaavan tuomarin ilmoitettava Suomen Palveluskoiraliiton hallitukselle toimenpiteitä varten. Suomen Palveluskoiraliiton hallitus voi tällöin rangaista sopimattomasti käyttäytyneitä henkilöä muistutuksella tai määräaikaisella kilpailu-, arvostelu- tai toimintakiellolla. Ylituomarin tai Suomen Palveluskoiraliiton jäsenyhdistykseen kuulumattoman henkilön ollessa kysymyksessä on asia esitettävä Suomen Kennelliiton hallituksen käsiteltäväksi.

Kokeesta vastaavan tuomarin tai kokeen järjestävän yhdistyksen hallituksen ehdottaessa kokeeseen osallistujalle kilpailukielltoa, on hän kilpailukiellon alaisena asian käsitelyn ajan.

Jos Suomen Palveluskoiraliiton jäsenyhdistyksen jäsen esiintyy koealueella häiritsevästi tai Suomen Palveluskoiraliiton periaatteiden vastaisesti, voi Suomen Palveluskoiraliiton hallitus rangaista tällaista henkilöä tai velvoittaa jäsenyhdistystä ryhtymään toimenpiteisiin ao. henkilön suhteen.

16§ Sääntöjen muutokset

Näitä sääntöjä voi Suomen Kennelliiton valtuusto muuttaa Suomen Palveluskoiraliiton yleiskokouksen esityksestä.

17§ Muut ohjeet

Näihin sääntöihin liittyvät Suomen Kennelliiton hallituksen, Suomen Palveluskoiraliiton hallituksen esityksestä, vahvistamat koe- ja lajiohjeet.

Palveluskoirakokeiden sääntöihin liittyvät koe- ja lajiohjeet

Suomen Palveluskoiraliitto ry:n hallituksen hyväksymä 10.3.1999, 17.11.2007,
16.11.2011

Suomen Kennelliitto ry:n hallituksen hyväksymä 15.6.1999, 15.12.2011
Ohjeet astuvat voimaan 1.1.2012

Yleistä

1. Kokeet järjestetään sääntöihin liittyvien koe- ja lajiohjeiden mukaisesti. Kokeen järjestäjä päättää osien suoritusjärjestyksen ellei koeohje toisin määrää.
2. Mikäli maastossa on lunta siinä määrin, että siellä liikkujan jäljet ovat havaittavissa, ei palveluskoirakoetta saa suorittaa niissä lajeissa, joiden koeohjeet sen kieltävät.
3. Ohjaajat eivät maastokokeessa saa merkitä käyttämiään reittejä. Tällainen merkitseminen johtaa suorituksen hylkäämiseen.
4. Jotta koe voidaan järjestää, siihen tulee osallistua vähintään 2 koiraa.
5. Kokeeseen ilmoittautuja/osallistuja ei voi vaatia tuomarimuutosta tuomarin jääviyden vuoksi.
6. Kussakin lajissa ja luokassa määrätään koirien suoritusjärjestys arpomalla. Tottelevaisuusosassa koiran ohjaajalla on oltava numero näkyvissä.
7. Ennen koesuorituksen alkamista kokeesta vastaava tuomari tai hänen määräämänsä tuomaripätevyyden omaava henkilö suorittaa koiran kiimatarkastuksen. Tarkastukseen koiran voi tuoda joku muukin henkilö kuin koiranohjaaja.
8. Mikäli johonkin lajiin tai luokkaan on ilmoittautunut enemmän kuin 10 koiraa, voi kokeen järjestäjä ylituomarin luvalla jakaa kokeen arvostelun ja alueet useammalle tuomarille.
9. Jos lajiohjeissa ei ole määrätty koiralle samaa ohjaajaa koko kokeeseen, voi tottelevaisuus- ja maasto-osassa koiralla olla eri ohjaaja. Ohjaajan vaihtaminen kesken tottelevaisuus- tai maasto-osan on kielletty. Jos lajiohjeissa ei ole toisin määrätty, samassa kokeessa voi toimia vain yhden koiran ohjaajana.
10. Koiranohjaaja saa antaa käskyt omalla äidinkielellään.
11. Ruumiillisesti vammautunut ohjaaja, joka ei vammansa vuoksi voi ohjata koiraa koeohjeen edellyttämällä tavalla voi anoa Palveluskoiraliiton hallitukselta henkilökohtaisen poikkeusluvan koiran ohjaamiseen siten kuin se hänelle on mahdollista.
12. Ohjaajan on koko kokeen ajan pidettävä mukanaan talutinta. Vastaavasti koiralla on koko ajan oltava kaulassaan yksirivinen, metallinen, löysä ketjukaularin, joka ei saa olla kuristavassa asennossa. Kokeessa ei saa käyttää muita kaulaimia, kuten esim. nahkakaulaimia, punkkipantoja, piikkipantoja ym. Nämä määräykset eivät koske käyttäytymiskoea ja siihen kuuluvaa luonnetestausta eikä kansallisten kokeiden maasto-osuutta; näissä koiralla voidaan käyttää myös muita pantoja/valjaita. Talutinta voidaan pitää mukana koiralta näkymättömissä, tai vasemman olan yli ja oikean käden ali. Suojavaatteen käyttö on kokeissa kielletty lukuun ottamatta viestikokeen viestiosuuksien välistä odotusaikaa.
13. Maastokokeessa liikettä vapaana suorittavalla koiralla tulee olla virallinen tai PK-tunnus.
14. Pillin käyttö ja viheltäminen on sallittu vain, jos lajiohjeissa niin mainitaan.
15. Tehtävänsä osaamattoman koiran suorituksen saa tuomari keskeyttää. Myös ko-

keeseen osallistuja voi keskeyttää koiransa suorituksen ilmoittamalla tästä tuomarille. Kokeessa keskeytetyn koiran koepisteet säilyvät, ja se saa jatkaa koetta toisessa osassa. Jos koira joudutaan hylkäämään jossakin kokeen vaiheessa ampumisarkuuden, arkuuden tai aggressiivisuuden takia, myös muita koiria kohtaan, tai jos ohjaaja toimii vilpillisesti, koesuoritus hylätään. Tällaisesta hylkäämisestä tehdään merkintä koepöytäkirjaan. Kokeissa hylätty koira menettää kaikki siihen asti saavuttamansa koepisteet, eikä se saa enää jatkaa koetta.

16. Tulosten mennessä tasan ratkaistaan paremmuus lajiohjeissa mainitulla tavalla.
17. Kaikkien kokeissa käytettyjen välineiden tulee olla lajiohjeissa mainittujen kaltaisia (liitteet).
18. Kivesvikainen uros saa Suomessa osallistua palveluskoirakokeisiin. Se ei voi saada valionarvoa eikä sille anota cacitia. Kansainvälisiin edustusjoukkueisiin ei kivesvikaista urosta voida valita, ellei ko. kokeen järjestämisohje toisin määrää.
19. Mikäli koira käyttäytyy kokeessa aggressiivisesti, esimerkiksi puree kokeen toimihenkilöä, keeseen osallistujaa tai yleisöä, annetaan sille kilpailukielto määräajaksi koepäivästä alkaen. Kilpailukiellon pituuden määrää Suomen Palveluskoiraliiton hallitus. Jos koira kilpailukiellon päätyttyä käyttäytyy em. tavalla aggressiivisesti, annetaan sille elinikäinen kilpailukielto.
20. Jos toinen koira selvästi häiritsee jotain keeseen osallistuvaa koiraa, saa häirityn koiran ohjaaja tuomarin luvalla korjata koiransa suorituksen. Tätä korjausta ei huomioida arvostelussa.
21. Kaikissa suojelukokeissa on käytettävä Suomen Palveluskoiraliiton päteviä kor-tillisia kilpailuavustajia.
22. Suomen Palveluskoiraliiton virallisena lehtenä käytetään Palveluskoirat -lehteä. Tässä lehdessä julkaistaan kaikki palveluskoirakokeisiin liittyvät muutokset, tarkennukset, tulkinnat tms.
23. Ennen kuin keeseen ilmoitetut koirat voivat osallistua itse keeseen, on niiden luoksepäästävyys tarkastettava.

Luoksepäästävyden tarkastus

Jokaisen kokeen aluksi ennen ensimmäistä koeosaa tuomarin tulee suorittaa koiralle luoksepäästävyden (luonteen) tarkastus. Tunnistusmerkinnän (tatuointi, mikrosiru, jne.) tarkastus on osa luoksepäästävyden tarkastusta. Koirat, jotka eivät läpäise luoksepäästävyden tarkastusta, eivät voi osallistua keeseen, vaan ne on hylättävä. Mikrosiruilla varustettujen koirien omistajien on huolehdittava siitä, että sirun lukulaite on käytettävissä.

Tuomari jatkaa koiran luoksepäästävyden (luonteen) arviointia koko kokeen ajan. Mikäli koira osoittaa luonneongelmia, tuomarilla on velvollisuus hylätä se välittömästi kokeesta. Hylkääminen ja selvitys luonneongelmasta merkitään kilpailukirjaan.

Luoksepäästävyden tarkastuksen suoritus

1. Luoksepäästävyden tarkastus suoritetaan normaalissa ympäristössä paikassa, joka on koiran kannalta neutraali.
2. Kaikki keeseen osallistuvat koirat tuodaan yksitellen tuomarin luo.
3. Koira on oltava kytketty tavalliseen taluttimeen. Taluttimen on oltava löysällä.
4. Tuomarin tulee välttää koiran ärsyttämistä. Koiran on hyväksyttävä, että siihen kosketaan.

Arviointi:

- a) koiran positiivinen käytös: Koira käyttäytyy tarkastuksessa esim. neutraalisti, itsevarmasti, varmasti, tarkkaavaisesti, temperamentikkaasti, asiallisesti.
- b) vielä hyväksyttävä rajatapaus: Koira käyttäytyy esim. hieman levottomasti, hieman ärsyyntyneesti, hieman epävarmasti. Tällainen koira voidaan hyväksyä, mutta tuomarin tulee tarkkailla sitä huolellisesti koko kokeen ajan.
- c) koiran negatiivinen käytös tai käytöshäiriö: Koira käyttäytyy esim. arasti, epävarmasti, pelokkaasti, on laukausarka, ei ole ohjattavissa, näykkii, on aggressiivinen (hylkäys).

Tunnistusmerkinnän tarkastus on osa testiä. Arvostelua jatketaan koko kokeen ajan. Koirat, jotka eivät läpäise testiä, on hylättävä.

Palveluskoirakoesääntöihin liittyvät ohjeet rotujen koe- ja kilpailuoikeuksista

Suomen Palveluskoiraliitto ry:n hallituksen hyväksymä 28.5.2002

Suomen Kennelliitto ry:n hallituksen hyväksymä 14.8.2003

Ohjeet astuvat voimaan 1.1.2004

Palveluskoirakoeoikeuksien myöntämisen edellytykset

Kilpailuoikeutta anottaessa rodun tulee täyttää seuraavat ehdot:

- Rodun tulee olla fyysisiltä ominaisuuksiltaan sellainen, että se vaivattomasti pystyy suoriutumaan palveluskoirakokeiden 3-luokan vaatimuksista.
- Viimeisen kahden vuoden aikana vähintään viiden kyseisen rotuisen koiran tulee olla suorittanut käyttäytymiskoe hyväksytysti.
- Rodun rotujärjestön tulee yleiskokouksessaan tehdä päätös kilpailuoikeuksien anomisesta.
- Rodun käyttövalio arvo määräytyy Suomen Kennelliiton valionarvosääntöjen mukaisesti.

Koe- ja kilpailuoikeuksien menettäminen ja niiden palauttaminen.

Mikäli palveluskoirakokeen kilpailuoikeuden omaavan rodun koirista yksikään ei ole kolmen viimeisen vuoden aikana saavuttanut palveluskoirakokeissa hyväksyttyä tulosta, menettää rotu Kennelliiton hallituksen päätöksellä oikeuden osallistua palveluskoirakokeisiin. Tämä määräys ei koske FCI:n hyväksymiä palveluskoirarotuja. Ohjeen mukaisia vähimmäiskoekäyntejä aletaan laskea 1.1.2004 alkaen. Mikäli rodulta poistetaan kilpailuoikeus, voi rotujärjestö hakea kilpailuoikeuksia heti, kun rotu täyttää kaikki oikeuksien myöntämiselle asetetut vaatimukset.

Palveluskoirakoesääntöihin liittyvät ohjeet toimihenkilöistä

Suomen Palveluskoiraliitto ry:n hallituksen hyväksymä 17.11.2007

Suomen Kennelliitto ry:n hallituksen hyväksymä 15.6.1999

Ohjeet astuvat voimaan 1.1.2008

Ohje koulutusohjaajista, koeavustajista, kokeesta vastaavista toimitsijoista, tuomareista ja ylituomareista.

Kaikkien Suomen Palveluskoiraliiton toimihenkilöiden tulee olla Palveluskoirat –lehden tilaajia.

Koulutusohjaaja

Palveluskoiraliitto tai sen jäsenyhdistykset voivat järjestää koulutusohjaajakursseja. Kurssia on anottava kirjallisesti neljä kuukautta ennen sen suunniteltua ajankohtaa Palveluskoiraliiton hallitukselta. Kurssi pidetään Palveluskoiraliiton laatiman ohjelman mukaan. Kurssin hyväksytysti suorittaneet koulutusohjaajat saavat Palveluskoiraliiton myöntämän koulutusohjaajakortin. Kurssille voi osallistua enintään 20 henkilöä.

Vaatimukset koulutusohjaajakurssille ovat:

- on ominaisuuksiltaan koulutusohjaajaksi sopiva
- on täyttänyt 16 vuotta
- on Suomen Palveluskoiraliiton jäsenyhdistyksen jäsen
- on Suomen Kennelliiton henkilöjäsen
- on itse kouluttamallaan koiralla osallistunut Suomen Palveluskoiraliiton hyväksymään koelajiin ja saanut 1/A luokassa hyväksytyn tuloksen

Koeavustaja

Palveluskoiraliitto tai sen jäsenyhdistykset voivat järjestää koeavustajakursseja. Kurssia anotaan kirjallisesti neljä kuukautta ennen sen suunniteltua ajankohtaa Palveluskoiraliiton hallitukselta. Kurssi pidetään Palveluskoiraliiton laatiman ohjelman mukaan. Kurssille voi osallistua enintään 10 henkilöä. Koeavustajakurssin ja virallisen loppukokeen (korttikoe) hyväksytysti suorittaneet koeavustajat saavat Palveluskoiraliiton myöntämän koeavustajakortin. Säilyttääkseen koeavustajaoikeutensa hyväksytyn koeavustajan tulee suorittaa taidontarkistuskoe joka toinen vuosi.

Vaatimukset koeavustajakurssille ovat:

- on ominaisuuksiltaan koeavustajaksi sopiva
- on täyttänyt 18 vuotta
- on Suomen Palveluskoiraliiton jäsenyhdistyksen jäsen
- on Suomen Kennelliiton henkilöjäsen
- on itse kouluttamallaan koiralla saanut hyväksytyn tuloksen suojelukokeessa tai on muutoin osoittanut hallitsevansa erinomaisesti suojelukokeiden koekäytännön.

Palveluskoiraliitto hyväksyy myös jäsenjärjestöinä olevien rotujärjestöjen kouluttamat koeavustajat korttikokeeseensa ilman Palveluskoiraliiton järjestämää koeavustajakursseja. Tällaisesta erioikeudesta tulee kuitenkin olla sopimus Palveluskoiraliiton ja kyseisen rotujärjestön välillä. Myös rotujärjestöjen koulutuksen kautta koeavustajapätevyyttä ha-

kevien tulee täyttää yllämainitut kurssivaatimukset. Rotujärjestön antaman koulutuksen tulee olla laadultaan hyväksyttävää. Ainoastaan Palveluskoiraliiton hyväksymät sekä FCI-maiden vastaavien järjestöjen hyväksymät koeavustajat saavat toimia maalimiehinä suojelukoelajeissa.

Koetoimitsija

Kokeesta vastaavan toimitsijan koulutus järjestetään kaksiosaisena. 1-osan järjestää kennelpiiri aluekouluttajansa toimesta. 2-osan järjestää Palveluskoiraliitto tai sen jäsenyhdistys. 2-osaa on anottava kirjallisesti neljä kuukautta ennen sen suunniteltua ajankohtaa Suomen Palveluskoiraliiton hallitukselta. Kurssi pidetään Palveluskoiraliiton laatiman ohjelman mukaan. Kurssin hyväksytysti suorittaneet saavat Palveluskoiraliiton myöntämän koetoimitsijakortin. Järjestäjä voi rajoittaa osallistujien määrää.

Vaatimukset koetoimitsijakurssin 2-osaan ovat:

- on ominaisuuksiltaan koetoimitsijaksi sopiva
- on täyttänyt 18 vuotta
- on suorittanut koetoimitsijakoulutuksen 1-osan
- on Suomen Palveluskoiraliiton jäsenyhdistyksen jäsen
- on Suomen Kennelliiton henkilöjäsen

Tuomari /YLITUOMARI

Ainoastaan Palveluskoiraliiton sekä FCI -maiden vastaavien järjestöjen hyväksymät tuomarit saavat toimia palveluskoirakokeiden tuomareina. Ainoastaan Kennelliiton hyväksymät ylituomarit saavat toimia palveluskoirakokeiden ylituomareina.

Ainoastaan Palveluskoiraliitto ja sen jäsenyhdistykset voivat järjestää tuomarikurssia.

Kurssin pito-oikeutta anotaan kirjallisesti neljä kuukautta ennen sen suunniteltua ajankohtaa Palveluskoiraliiton hallitukselta. Kurssi pidetään Palveluskoiraliiton valvonnassa. Kurssiohjelman laatii Palveluskoiraliitto.

Tuomarikurssin, koearvostelut ja virallisen loppukokeen hyväksytysti suorittaneet tuomarikokelaat saavat Palveluskoiraliiton hallituksen myöntämät palveluskoiratuomarioikeudet ja Kennelliiton myöntämän ylituomaripätevyyden.

Palveluskoirakokeiden tuomareiden ja ylituomarin tulee osallistua Palveluskoiraliiton järjestämään tuomareiden jatkokoulutukseen vähintään joka toinen vuosi. Ylituomareiden tulee osallistua Kennelliiton järjestämiin ylituomareiden jatkokoulutuksiin vähintään joka toinen kerta.

Vaatimukset tuomarikurssille ovat:

- on ominaisuuksiltaan palveluskoiratuomariksi sopiva
- on täyttänyt 18 vuotta
- on Suomen Palveluskoiraliiton jäsenyhdistyksen jäsen
- on Suomen Kennelliiton henkilöjäsen
- on itse kouluttamallaan koiralla osallistunut Suomen Palveluskoiraliiton hyväksymään koelajiin ja täyttää tuomaripätevyyteen Palveluskoiraliiton hallituksen asettamat koevaatimukset
- on hyväksytty koetoimitsija
- on toiminut kaksi kertaa vastaavana koetoimitsijana palveluskoirakokeessa. Valjakko-hiihto- ja opastuskoetuomariksi aikovalla riittää toiminta lajin ratamestarina

- on toiminut koulutusohjaajana tai koulutusmaalimiehenä Palveluskoiraliiton jäsenyhdistyksissä
- on ennen kurssin päättymistä suorittanut Suomen Kennelliiton ylituomariperuskurssin
- suojelutuomarikurssille pyrkivällä tulee olla koeavustajapätevyys tai hänen tulee omata vastaavat tiedot

Kurssille voi osallistua enintään 10 henkilöä. Palveluskoiraliiton jäsenyhdistykset lähettävät anomukset osallistujista liiton toimistoon.

Palveluskoiratuomarikoulutus jakaantuu kolmeen vaiheeseen:

1. Peruskurssi, sisältää ylituomarikurssin
2. Lajikurssit
3. Koe- ja loppuarvostelu

Koe-arvostelut voi suorittaa virallisissa palveluskoirakokeissa kokeesta vastaavalle tuomarille. Loppuarvostelu suoritetaan Palveluskoiraliiton nimeämille henkilöille.

Myönnettyjen toimihenkilöoikeuksien poistaminen

Palveluskoiraliitto voi poistaa myöntämänsä oikeuden henkilöltä, joka toiminnallaan haittaa Palveluskoiraliiton tai Kennelliiton toimintaa, tai jos hänen toimintansa on muutoin ristiriidassa näiden yhdistysten periaatteiden kanssa. Päätöksen asiasta tekee Palveluskoiraliiton hallitus.

Palveluskoiraliiton hallitus voi lievemmissä tapauksissa antaa määräaikaisen toimintakiellon henkilölle, joka toimii edellä mainitulla tavalla. Palveluskoiraliiton hallituksen velvollisuus on kuulla asianomaista henkilöä ennen oikeuksien poistamista. Palveluskoiraliiton hallituksen päätöksestä voi valittaa Kennelliiton hallitukselle, jonka asiasta tekemä päätös on lopullinen.

Arvosteluoikeuksien poistaminen

Suomen Palveluskoiraliitto poistaa arvosteluoikeuden tuomarilta, joka ei ole osallistunut Suomen Palveluskoiraliiton järjestämään tuomareiden jatkokoulutukseen kahden edellisen vuoden aikana. Arvosteluoikeuksien palauttamiseksi on arvostelukiellossa olevan tuomarin suoritettava jatkokoulutuskurssi ja osoitettava pätevyytensä Suomen Palveluskoiraliiton määräämälle henkilölle. Ylituomarin ollessa kyseessä asia ilmoitetaan Suomen Kennelliiton hallitukselle. Arvosteluoikeus poistuu myös silloin, jos henkilö laiminlyö Suomen Kennelliiton jäsenmaksun. Tässä tapauksessa arvosteluoikeus palautuu jäsenmaksun suorittamisen jälkeen.

Kokeesta vastaavan tuomarin tehtävät

- Tutustua ennakolta koejärjestelyihin.
- Pitää tuomareille tuomarineuvottelu.
- Suorittaa kokeiden avaus.
- Vastata koirien tarkastuksista.
- Ratkaista syntyneet erimielisyydet.
- Ratkaista tuomareiden esittämät hylkäykset.
- Varmistaa koetulokset.
- Päättää kokeet.
- Tarkastaa ja allekirjoittaa koepöytäkirja.

Tuomarin tehtävät

- Antaa suullinen ja kirjallinen arvostelu koiran ja ohjaajan työskentelystä.
- Huolehtia, etteivät sivulliset pääse häiritsemään kokeiden suorittamista.
- Ohjata liikkeiden suoritusta.
- Ratkaista keskeytykset.

Koetoimitsijan tehtävät

- Perustaa ja kutsua koolle koetoimikunta.
- Huolehtia kokeessa tarvittavista lomakkeista.
- Järjestää sopivat ja koeohjeiden mukaiset koealueet sekä niihin tarvittavat luvat.
- Pitää yhteyttä kokeesta vastaavaan tuomariin.
- Antaa arvosteleville tuomareille ohjeet kokeen aikataulusta.
- Järjestää opastus koealueelle.
- Valvoa, että kokeessa käytettävät välineet ovat sääntöjenmukaisia.
- Valvoa ratamestareiden toimintaa.
- Vastata koetoimiston toiminnasta.

Palveluskoirakoesääntöihin liittyvät ohjeet mestaruuskilpailuista

Suomen Palveluskoiraliitto ry:n hallituksen hyväksymä 10.3.1999

Suomen Kennelliiton ry:n hallituksen hyväksymä 15.6.1999

Ohjeet astuvat voimaan 1.1.2000

Suomenmestaruuskilpailut

Yleistä

Suomen Palveluskoiraliiton hallitus myöntää vuosittain anomuksesta kilpailujen järjestämisoikeuden jollekin jäsenyhdistyksistään, kesä- ja talvikaudelle erikseen. Mestaruuskilpailuiden järjestämisoikeutta on jäsenyhdistyksen anottava Palveluskoiraliiton hallitukselta sen asettamien aikarajojen kuluessa.

Osallistumisoikeus

Osallistumisoikeus mestaruuskilpailuihin on koiralla joka täyttää Palveluskoiraliiton hallituksen asettamat osallistumisvaatimukset. Niissä laeissa, joissa on totelevaisuusosuus, voidaan mestaruuskilpailuissa suorittaa lajeittain karsinta, jolloin totelevaisuusosuuden perusteella määrätty määrä koiria pääsee jatkamaan koetta maasto-osuudella.

Joukkuekilpailu

Joukkuekilpailuissa kilpaillaan parhaan palveluskoirayhdistyksen arvosta. Joukkuekilpailuun saavat osallistua yhdistysten joukkueet lukuun ottamatta valtakunnallisia yhdistyksiä ja järjestöjä. Joukkueeseen nimetään ennen kilpailun alkua enintään neljä henkilöä, joista kolmen parhaan kokonaistulos lasketaan yhteen. Eniten tällä tavalla pisteitä saanut yhdistys voittaa joukkuekilpailun. Valjakkohiihtokilpailuiden joukkuekilpailun ohjeet ovat lajiohjeissa.

Mestaruuden jakoperusteet

Mestaruus jaetaan vain niissä lajeissa / sarjoissa, joissa on vähintään 3 osallistujaa. Kesämestaruuskilpailuissa suomenmestaruuden voi voittaa vain koulutustunnukseen oikeuttavalla tuloksella.

Suomenmestaruuskilpailuiden tuomarit

Suomenmestaruuskilpailuiden tuomareista ja siitä, suoritetaanko kilpailussa pari vai yksittäisarvostelu, päättää Palveluskoiraliiton hallitus.

Piirinmestaruuskilpailut

Yleistä

Suomen Palveluskoiraliiton hallitus myöntää vuosittain piirinmestaruuskilpailuiden järjestämisoikeuden jollekin jäsenyhdistykselleen, kesä- ja talvikaudelle erikseen. Piirin rajat määräytyvät Suomen Kennelliiton piirirajojen mukaan. Piirinmestaruusarvo jaetaan valjakkohiitokoetta lukuun ottamatta vain lajin korkeimmassa luokassa.

Osallistumisoikeus

Osallistumisoikeus on kaikilla piirin alueella asuvilla ohjaajilla riippumatta heidän edustamistaan yhdistyksistä. Ohjaajan on täytettävä Palveluskoiraliiton hallituksen asettamat osallistumisvaatimukset.

Ohjeet mestaruuskilpailuista

Kilpailussa kilpaillaan henkilökohtaisesta mestaruudesta, ei yhdistysten välisestä paremmuudesta. Niissä lajeissa, joissa on tottelevaisuusosuus, voidaan piirinmestaruuskilpailuissa suorittaa lajeittain karsinta, jolloin tottelevaisuusosuuden perusteella määrätty määrä koiria pääsee jatkamaan koetta maasto-osuudella.

Mestaruuden jakoperusteet

Kesämestaruuskilpailussa piirinmestaruuden voi voittaa vain koulutustunnukseen oikeuttavalla tuloksella.

Piirinmestaruuskilpailuiden tuomarit

Piirinmestaruuskilpailuiden tuomarit valitsee järjestävä yhdistys. Kokeesta vastaavana tuomarina tulee kuitenkin olla ylituomarioikeuden omaava henkilö.

Rotujen mestaruuskilpailut

Yleistä

Palveluskoiraliiton hallitus myöntää anomuksesta jäseninään oleville rotuyhdistyksille vuosittain yhden rodun mestaruuskilpailut ja yhden karsintakilpailut koelajeittain.

Osallistumisoikeus

Osallistumisoikeus on kaikilla rotuyhdistyksen asettamat osallistumisvaatimukset täyttävillä.

Mestaruuden jakoperusteet

Rotuyhdistykset määräävät itse mestaruuden jakoperusteet.

Rotumestaruuskilpailuiden tuomarit

Rotumestaruuskilpailuiden tuomarit valitsee rotujärjestö. Kokeen tuomareiden tulee täyttää palveluskoirakoesääntöjen vaatimukset.

KÄYTTÄYTYMISKOE SISÄLTÄEN KÄYTTÄYTYMISTESTIN JA TEORIAKOEEN KOIRANHALTIJALLE (BH)

Suomen Palveluskoiraliitto ry:n hallituksen hyväksymät 16.11.2011

Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben ry:n hallituksen hyväksymät 15.12.2011

Ohjeet astuvat voimaan 1.1.2012

Suomenkielisen koeohjeen rasteroidulla pohjalla olevat tekstit eivät koske Suomessa järjestettäviä kokeita ja lihavoidulla tekstillä kirjoitetut määräykset ovat voimassa vain Suomessa järjestettävissä kokeissa.

Kaikissa kokeissa ja kilpailuissa on järjestelyjä ja kaikkia tapahtumaan liittyviä henkilöitä koskevien menettelyjen osalta noudatettava urheilullisia periaatteita. Käyttäytymiskokeen järjestelyt ja kokeen arvostelu on kuvattu seuraavassa yksityiskohtaisesti. Määräykset ovat kaikkia kokeeseen liittyviä henkilöitä sitovat ja kaikkien osallistujien on täytettävä samat suoritusvaatimukset. Kokeet ovat luonteeltaan julkisia; koepaikka ja alkamisaika on julkistettava ja vain asianomaisen FCI:n jäsenliiton tai sen jäsenjärjestöjen myöntämät kokeet ovat virallisia. Nämä puitemääräykset ovat kaikkia jäsenliittoja sitovia.

Yleiset määräykset

Kokeeseen voivat osallistua kaikki koiranohjaajat, jotka ovat jo aikaisemmin suorittaneet hyväksytysti FCI:n koiranohjaajatodistusta koskevien määräysten mukaisesti järjestetyn teoriakokeen tai voivat esittää voimassa olevan todistuksen teoriaosaamisesta tai todistuksen siitä, että ovat aikaisemmin läpäisseet käyttäytymiskokeen toisen koiran kanssa, tai virallisen todistuksen teoriaosaamisestaan. Osallistujien, jotka eivät ole aikaisemmin osallistuneet FCI:n käyttäytymiskokeeseen ja joilla ei ole esittää todistusta teoriaosaamisestaan, on koepäivänä suoritettava vastaavan tuomarin valvonnassa kirjallinen teoria-koe voidakseen osallistua koiransa kanssa kokeen käytännön osuuteen.

Ylläoleva vaatimus ei ole voimassa Suomessa.

Kokeeseen saavat osallistua kaikenrotuiset ja -kokoiset koirat. Osallistumisoikeuden alaikäraja on 15 kuukautta, **Suomessa 12 kuukautta**. Käyttäytymiskoe voidaan järjestää vain, jos siihen osallistuu vähintään **neljä koiraa**, **Suomessa 2 koiraa**. Jos käyttäytymiskoe järjestetään yhdessä muiden koelajien kanssa, on kokeessa yhteensä oltava vähintään **neljä osallistujaa**, **Suomessa 2 osallistujaa**, (esim. IPO, FH, BH). Sallittu osallistujamäärä yhden tuomarin arvosteltavaksi on 12 – 18 riippuen arvosteltavien osasuoritusten kokonaismäärästä, joka ei saa ylittää 36. (Käyttäytymiskoe sisältää 3 osasuoritusta, jos siinä on mukana kirjallinen teoriakoe ja ilman teoriakoetta se sisältää 2 osasuoritusta.)

Juoksuiset nartut saavat osallistua kokeeseen, mutta ne on pidettävä erillään muista osallistujista ja ne suorittavat tottelevaisuusosuuden viimeisenä. Ohjaaja saa kokeessa ohjata korkeintaan kahta koiraa, jos se kokeen järjestelyjen kannalta on mahdollista.

Luoksepäästävyys tarkastus

Ennen kuin käyttäytymiskokeeseen ilmoitetut koirat voivat osallistua itse kokeeseen, on niiden luoksepäästävyys tarkastettava. Tatuoinnin ja/tai tunnistussirun tarkastus on osa testiä. Koirat, joilla ei ole tunnistusmerkintää, eivät saa osallistua kokeeseen. Luokse-

päästävyysarvostelua jatketaan koko kokeen ajan. Koirat, jotka eivät läpäise luokse-
päästävyysarvostelun tarkastusta, eivät saa jatkaa koetta.

Arvostelu

Koira, joka ei saavuta vähintään 70 % pisteistä osassa A ("käyttäytymiskoe koulutuskentällä"), ei saa osallistua osaan B ("liikenteeseen suhtautuminen"). Kokeen päättyessä tuomari ei anna pistemäärään perustuvaa arvosanaa, vaan pelkästään arvostelun muodossa "hyväksytty" tai "ei hyväksytty". Koira läpäisee kokeen, kun se saavuttaa 70 % maksimipistemäärästä osassa A ja osassa B tuomari arvioi kaikki suoritukset riittäviksi. Tuomari voi kuitenkin järjestäjän pyynnöstä sijoittaa osallistujat paremmuusjärjestykseen palkintojenjakoa varten.

Käyttäytymiskokeesta saavutettava koulutustunnus ei vastaa FCI:n jäsenliittojen jalostus-, jalostustarkastus- ja näyttelyvaatimusten edellyttämää koulutustunnusta. Koe voidaan uusida ilman mitään karenssiaikaa. Kaikki koetulokset merkitään kilpailukirjaan riippumatta siitä, läpäiseekö koira kokeen vai ei.

A) Käyttäytymiskoe koulutuskentällä. Kokonaispistemäärä 60

Maksimipisteet	Erinomainen	Erittäin hyvä	Hyvä	Tyydyttävä	Puutteellinen
60 pistettä	58 – 60	54 – 57	48 – 53	42 – 47	0 – 41

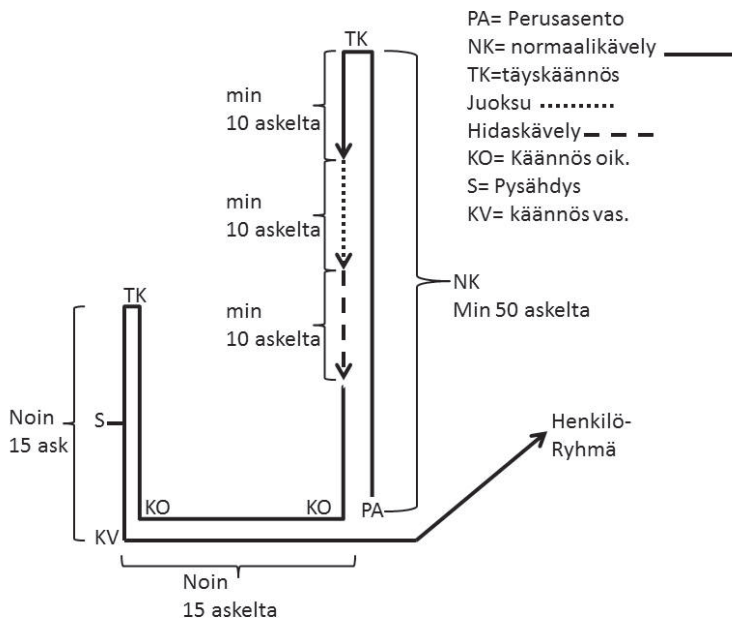
Jokainen liike alkaa ja päättyy perusasennossa. Koira istuu suorassa asennossa, rauhallisena ja tarkkaavaisena ohjaajan vieressä vasemmalla puolella oikea lapa ohjaajan polven kohdalla. Perusasennon saa ottaa vain kerran ennen kutakin liikettä. Ohjaaja seisoo perusasennossa urheilullisen suorana. Haara-asento ei ole sallittu. Edellisen liikkeen lopettava perusasento voi olla seuraavan liikkeen aloitusperusasento. Ohjaajan vartaloavut eivät ole sallittuja, vaan niistä rangaistaan pistemenetyksellä. Ohjaajalla ei saa olla makupaloja tai leluja.

Jos ohjaaja ei ruumiillisen vamman vuoksi pysty suorittamaan jotain liikettä oikein, hänen on ilmoitettava tästä tuomarille ennen kokeen alkua. Jos ohjaaja ei vammansa vuoksi voi ohjata koiraa vasemmalla puolellaan, hän voi ohjata koiraa vastaavasti oikealla puolellaan. **Suomessa Palveluskoiraliiton hallituksen myöntämän luvan mukaisesti.**

Tuomari antaa liikkeen aloitusluvan. Sen jälkeen liikkeen suoritus, kuten käännökset, pysähdykset, käyntinopeuden muutokset jne. tapahtuu ilman tuomarin ohjausta. Ohjaaja voi kuitenkin pyytää tuomarilta ohjeita.

Koiran kiittäminen on sallittu jokaisen liikkeen jälkeen. Sen jälkeen ohjaaja voi ottaa uuden perusasennon. Kiittämisen ja uuden liikkeen aloittamisen välillä on pidettävä selvä tauko (noin 3 sekuntia). Liikkeiden välissä koiran tulee aina olla ohjaajan sivulla.

Seuraamiskaavio, seuraaminen kytkettynä/vapaana

Aloituserusasennon paikka on myös loppuperusasennon paikka. Henkilöryhmässä ohjaajan tulee koirineen kiertää yhden henkilön ympäri vasemmalta ja yhden ympäri oikealta.

1. Kytkettynä seuraaminen (15 pistettä)

Käsky: "seuraa"

Perusasennossa istuvan, eläinsuojelumääräysten mukaisesta kaulapannasta tai valjaisesta kytketyn koiran tulee käskyllä "seuraa" halukkaasti seurata ohjaajaa. Kaulapanta ei saa olla kiristävässä asennossa. Koirakon tulee ottaa aloituserusasento, kun toinen koirakko on valmiina perusasennossa paikallaolopaikalla. Kummankin koiran arvostelu alkaa tästä perusasennosta.

Liikkeen aluksi ohjaaja kulkee koiran kanssa 50 askelta suoraan eteenpäin pysähtymättä, tekee täyskäännöksen ja 10-15 askeleen jälkeen suorittaa juoksu- ja hitaan kävelyosuuden (kumpaakin 10-15 askelta). Siirtymisen juoksusta hitaaseen käyntiin on tapahduttava ilman väliaskeleita.

Eri käyntinopeuksien tulee selvästi erota toisistaan. Ohjaajan tulee suorittaa normaali- ja kävelyvauhdilla kaavion mukaisesti kaksi käännöstä oikealle ja yksi vasemmalle sekä kaksi täyskäännöstä ja yksi pysähdys toisen täyskäännöksen jälkeen. Koiran tulee koko ajan pysyä ohjaajan vasemmalla puolella lapa ohjaajan polven kohdalla; se ei saa edistää, jättää tai irtaantua ohjaajasta sivusuunnassa.

Ohjaajan on vähintään kerran normaalilla kävelyvauhdilla liikkueessaan pysähdyttävä kaavion mukaisesti toisen täyskäännöksen jälkeen.

Ohjaaja saa antaa ”seuraa”-käskyn vain liikkeelle lähdettäessä ja käyntinopeutta muuttaessa. Kun ohjaaja pysähtyy, koiran on nopeasti ilman käskyä istuttava. Ohjaaja ei saa tällöin muuttaa perusasentoaan eikä varsinkaan siirtyä koiran lähelle, jos se ei istu aivan ohjaajan viereen. Ohjaajan tulee pitää talutinta vasemmassa kädessään ja sen on oltava löysällä. Liikkeen lopuksi ohjaaja kulkee tuomarin merkistä koiran kanssa vähintään neljä henkilöä käsittävän liikkuvan henkilöryhmän läpi.

Koiran jättäminen, edistäminen ja sivupoikkeamat sekä ohjaajan hidastelu käännöksissä ovat virheitä.

Henkilöryhmä

Liikkuvan henkilöryhmän läpi kulkeminen suoritetaan sekä kytkettynä seuraamisessa että vapaana seuraamisessa. Ryhmässä on suoritettava yhden henkilön kierto vasemmalta ja yhden oikealta (esim. kahdeksikkona) ja pysähdyttävä vähintään kerran yhden henkilön lähellä. Tuomari voi tarvittaessa käskä ohjaajaa suorittamaan henkilöryhmän läpi kulkemisen uudelleen. Ohjaaja poistuu ryhmästä tuomarin merkistä ja pysähtyy loppuperusasentoon. Ryhmästä poistumisen jälkeen koiraa saa kiittää vasta sen ollessa loppuperusasennossa.

Täyskäännös (180°)

Ohjaajan on suoritettava täyskäännös vasemmalle (180° paikallaan kääntyen). Täyskäännöksen suorituksessa on kaksi vaihtoehtoa:

- Koira kääntyy oikealle ja kiertää ohjaajan takaa.
- Koira kääntyy paikallaan 180° vasemmalle.

Koiran on koko kokeen ajan suoritettava täyskäännös samalla tavalla.

2. Vapaana seuraaminen (15 pistettä)

Käsky: ”seuraa”

Tuomarin merkistä perusasennossa istuvan koiran talutin irrotetaan. Ohjaajan tulee kiinnittää talutin olkapäälleen tai laittaa se taskuunsa (kummassakin tapauksessa ohjaajan vastakkaiselle puolelle koiraan nähden). Vapaana seuraamisen aluksi ohjaaja kulkee uudelleen henkilöryhmään ja pysähtyy siellä vähintään kerran. Ryhmästä poistumisen jälkeen ohjaaja pysähtyy hetkeksi perusasentoon ja suorittaa sitten vapaana seuraamisen samojen ohjeiden mukaan, kuin kytkettynä seuraamisen.

3. Istumisliike (10 pistettä)

Käsky: ”istu”

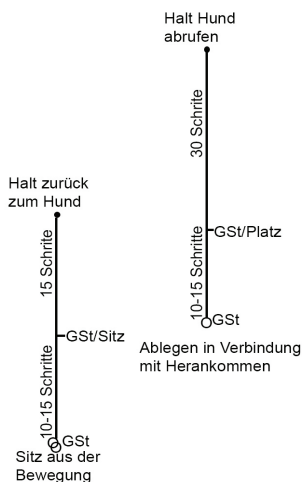
Ohjaaja lähtee perusasennosta vapaana seuraavan koiran kanssa suoraan eteenpäin. Vähintään 10-15 askeleen jälkeen ohjaaja pysähtyy perusasentoon ja antaa koiralle ”istu”-käskyn. Sen jälkeen ohjaaja jatkaa vielä 15 askelta eteenpäin ja kääntyy viivyttelemättä koiraan päin. Tuomarin merkistä ohjaaja palaa koiran luo, asettuu sen oikealle puolelle ja ottaa perusasennon. Jos koira istumisen sijasta menee maahan tai jää seisomaan, vähennetään 5 pistettä.

4. Maahanmeno ja luoksetulo (10 pistettä)

Käskyt "Seuraa", "Maahan", "Tänne", "Sivulle"

Ohjaaja lähtee perusasennosta vapaana seuraavan koiran kanssa suoraan eteenpäin antaen käskyn "seuraa". Vähintään 10-15 askeleen jälkeen ohjaaja pysähtyy perusasentoon ja antaa koiralle "maahan"-käskyn. Sen jälkeen ohjaaja jatkaa vielä 30 askelta eteenpäin, kääntyy viivyttelämättä koiraan päin ja jää paikalleen. Tuomarin merkistä ohjaaja kutsuu koiran luokseen. Koiran täytyy tulla ohjaajan luokse halukkaasti ja nopeassa askellajissa ja istua tiiviisti ohjaajan eteen. Käskyllä "sivulle" koiran tulee siirtyä ohjaajan sivulle. Jos koira istuu tai jää seisomaan, mutta tulee kuitenkin moitteettomasti ohjaajan luo, vähennetään 5 pistettä.

Istumisliike ja maahanmeno

5. Paikallaolo häiriön alaisena (10 pistettä)

Käskyt: "Maahan", "Istu"

Ennen kuin toinen koira aloittaa liikkeen 1 suorituksen ohjaaja komentaa perusasennossa olevan koiransa, jonka talutin on irrotettu, tuomarin osoittamalla paikalla maahan. Koiran luo ei saa jättää talutinta tai muuta esinettä. Ohjaaja poistuu vähintään 30 askeleen päähän koealueella ja jää seisomaan rauhallisesti paikalleen selin koiraan. Koiran on maattava rauhallisesti paikallaan niin kauan, kuin toinen koira suorittaa liikkeet 1-4. Tuomarin merkistä ohjaaja palaa koiran luo ja asettuu sen oikealle puolelle. Noin 3 sekunnin kuluttua ohjaajan saatua tuomarilta merkin koiran tulee "istu"-käskystä nousta nopeasti ja suoraan perusasentoon.

Ohjaajan rauhaton käyttäytyminen ja muut piilotellut avut koiralle, koiran rauhattomuus paikallaolon aikana tai ennakoiva seisomaan/istumaan nouseminen ohjaajan tullessa

koiran luo alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan. Jos koira seisoo tai istuu, mutta pysyy kuitenkin paikallaan, arvosanaa alennetaan. Jos koira siirtyy pois paikaltaan yli 3 m ennen, kuin toinen koira on suorittanut liikesuorituksen 2 loppuun, liikesuorituksesta annetaan 0 pistettä. Jos koira siirtyy pois paikaltaan sen jälkeen, kun toinen koira on suorittanut liikesuorituksen 2 loppuun, arvosanaa alennetaan. Jos koira tulee ohjaajaa vastaan ohjaajan palatessa koiran luo, arvosanaa alennetaan korkeintaan 3 pistettä.

B) LIIKENTEESEEN SUHTAUTUMINEN

Yleistä

Seuraavia liikkeitä ei saa suorittaa koulutuskentällä vaan sopivalla taajama-alueella. Tuomari määrittää yhdessä vastaavan toimitsijan kanssa missä paikoissa ja miten liikkeet suoritetaan yleisillä paikoilla (kadut, tiet ja aukiot). Koe ei saa häiritä yleistä liikennettä.

Osan B läpiviemiseen kuluu runsaasti aikaa. Suoritusvaatimuksia ei saa lieventää niin, että jos koiria on runsaasti, ne arvostellaan vain ylimalkaisesti. Osan B liikkeistä ei anneta pisteitä. Kokeen tämän osan läpäisemiseen vaikuttaa koiran liikenteeseen/ihmisiin suhtautumisesta saatava yleisvaikutelma.

Liikkeiden alla olevat kuvaukset ovat ohjeellisia ja tuomari voi mukauttaa liikkeitä paikallisten olosuhteiden mukaan. Tuomarilla on epäselvissä arvostelutapauksissa oikeus suorittuttaa liikkeet koiralla uudelleen tai muuntaa liikkeiden suoritustapaa.

Kokeen kulku

1. Suhtautuminen henkilöryhmään

Tuomarin merkistä ohjaaja kulkee koira kytkettynä kadun jalankulkuun varatulla osalla. Tuomari seuraa ohjaajaa ja koira sopivalla etäisyydellä.

Koiran tulee seurata ohjaajaa halukkaasti tämän vasemmalla puolella – lapa ohjaajan polven kohdalla – talutin löysänä.

Koiran tulee suhtautua välinpitämättömästi jalankulkijoihin ja ajoneuvoihin.

Tämän liikkeen aikana ohjaajan edestä poikittain koiranohjaajan kulkusuuntaan nähdessä juoksee henkilö (sovittu henkilö). Koiran tulee suhtautua henkilöön neutraalisti ja välinpitämättömästi.

Tämän jälkeen ohjaaja ja koira kulkevat hajallaan seisovan, vähintään 6 henkilöstä koostuvan ryhmän läpi. Yksi ryhmän henkilöistä puhuttelee ja kättelee ohjaajaa. Koiran tulee ohjaajan komennolla istua tai mennä maahan ohjaajan viereen ja pysyä rauhallisena lyhyen keskustelun ajan.

2. Suhtautuminen polkupyöräilijöihin

Ohjaaja kulkee kytketyn koiran kanssa tietä pitkin, jolloin takaa tuleva pyöräilijä ohittaa ohjaajan antaen samalla äänimerkin pyörän kellolla. Pyöräilijä jatkaa jonkun matkaa eteenpäin, kääntyy ja palaa ohjaajaa ja koira vastaan, antaen jälleen äänimerkin. Ohitus tapahtuu siten, että koira on ohjaajan ja pyöräilijän välissä. Koiran tulee suhtautua pyöräilijään välinpitämättömästi.

3. Suhtautuminen autoihin

Ohjaaja kulkee kytketyn koiran kanssa usean pysäköidyn auton ohi. Ohjaajan ohittaessa autot, yksi autoista käynnistetään. Ohjaajan ollessa toisen auton kohdalla, sen ovi lyö-

dään kiinni. Ohjaajan ja koiran jatkaessa matkaansa, heidän viereensä pysähtyy auto. Auton ikkuna avataan ja ohjaajalta kysytään jotain tietoa. Koiran tulee tällöin ohjaajan käskystä istua tai mennä maahan. Koiran tulee suhtautua rauhallisesti ja välinpitämättömästi autoihin ja liikenteen meluun.

4. Suhtautuminen lenkkeilijöihin tai rullaluistelijoihin

Ohjaaja kulkee kytketyn koiran kanssa rauhallista tietä pitkin. Vähintään kaksi lenkkeilijää ohittaa ohjaajan ja koiran vauhtiaan muuttamatta. Kun lenkkeilijät ovat poistuneet, kaksi uutta lenkkeilijää tulee ohjaajaa ja koiraa vastaan ja juoksee näiden ohi vauhtiaan muuttamatta. Koiran ei tarvitse seurata ohjaajaa tiivistä, mutta se ei saa kuitenkaan häiritä takaa ohittavia tai vastaan tulevia henkilöitä. Ohjaaja saa komentaa koiran istumaan tai maahan lenkkeilijöiden kohtaamisen ajaksi. Lenkkeilijöiden sijasta ohjaajan ja koiran voi kumpaankin suuntaan ohittaa yksi tai kaksi rullaluistelijaa.

5. Suhtautuminen muihin koiriin

Koiran tulee suhtautua välinpitämättömästi ohitettavaan ja vastaan tulevaan, ohjaajansa kanssa liikkuvaan toiseen koiraan. Ohjaaja saa toistaa "seuraa"-käskyn tai komentaa koiran kohtaamisen ajaksi istumaan tai maahan.

Kansainvälinen pelastuskoirakoeohje

FCl:n hallituksen hyväksymä 13. ja 14.4.2011, Rooma Italia
IRO:n valtuuston hyväksymä 9.4.2011, Samoreau, Ranska
Suomen Palveluskoiraliiton hallituksen hyväksymä 16.11.2011
Suomen Kennelliiton hallituksen hyväksymä 15.12.2011
Koeohje astuu voimaan 1.1.2012

Suomenkielisen koeohjeen rasteroidulla pohjalla olevat tekstit eivät koske Suomesa järjestettäviä kokeita ja lihavoidulla tekstillä kirjoitetut määräykset ovat voimassa vain Suomessa järjestettävissä kokeissa.

Esipuhe

FCl:n pelastuskoirakomissio ja IRO (International Rescue Dog Organisation) ovat yhdessä laatineet tämän pelastuskoirakoeohjeen, ja sekä FCl:n hallitus että IRO:n yleiskokous ovat sen hyväksyneet. Koeohje korvaa aiemmin voimassa olleet FCl:n ja IRO:n pelastuskoirakoeohjeet. Ohje on valmisteltu ja kirjoitettu saksankielellä. Muiden kielten käännösten osalta sekä epäselvissä tapauksissa määräävä versio on saksankielinen versio.

Koesääntöjä tullaan niiden käytöstä saatavien kokemusten perusteella arvioimaan ja mahdollisesti muuttamaan, sopeuttamaan tai laajentamaan aikaisintaan viiden vuoden kuluttua. Muutoksille vaaditaan FCl:n ja IRO:n asianmukaisten elinten virallinen hyväksyntä. Tämä koeohje koskee kaikkia FCl:n ja IRO:n jäsenjärjestöjä/liittoja.

Kokeen rakenne

Kansainvälinen pelastuskoirakoeohje sisältää seuraavat lajit ja luokat:

• Pelastuskoirien soveltuvuuskoe – Jälki	RH-F E
• Pelastuskoirien jälkikoe A	RH-F A
• Pelastuskoirien jälkikoe B	RH-F B
• Pelastuskoirien soveltuvuuskoe – Haku	RH-FL E
• Pelastuskoirien hakukoe A	RH-FL A
• Pelastuskoirien hakukoe B	RH-FL B
• Pelastuskoirien soveltuvuuskoe – Raunio	RH-T E
• Pelastuskoirien rauniokoe A	RH-T A
• Pelastuskoirien rauniokoe B	RH-T B

Ennen osallistumistaan kansainväliseen pelastuskoirakokeeseen koiran on suoritettava käyttäytymiskoe (BH) hyväksytysti.

Jokaisella koiranohjaajalla on mahdollisuus aloittaa pelastuskoirien soveltuvuuskokeella tai jollakin A-luokan kokeella. Pelastuskoirakon on suoritettava koeluokka A en-

nen, kuin se voi osallistua luokkaan B. Mikäli koesuoritus hylätään, koirakko ei voi osallistua saman lajin kokeeseen uudelleen ennen, kuin aikaisintaan viiden päivän kuluttua.

Yleisiä määräyksiä

Yleistä

Pelastuskoirakokeiden pitää pätevöidä yksittäiset koirat niiden käyttötarkoitukseen. Suoritettu koe on todistus menestyksellisestä pelastuskoiran koulutuksesta asianomaisessa lajissa. Se on peruste koirakon käytölle virallisessa hälytysorganisaatiossa. Hälytyskelpoisuuden määrittävät ja hyväksyvät kunkin maan pelastuskoiraorganisaatiot, jotka voivat asettaa muitakin vaatimuksia: esim. lisätaitoja koiranohjaajalle, radioliikennekurssi, alppikurssi, ikärajat ohjaajalle ja koiralle, kuntotesti, varustevaatimukset, ensiapukurssit, kertauskurssit jne.

Pelastuskoirakokeita voidaan järjestää ympäri vuoden. Mikäli ihmisten ja koirien turvallisuutta ei voida taata, koe on lykättävä myöhäisempään ajankohtaan. Kaikkia turvallisuus- ja ympäristömääräyksiä on noudatettava. **Suomessa on noudatettava Kennelliiton ohjetta kokeiden ajankohdan siirtämisestä ja peruuttamisesta.**

Koira on voitava tunnistaa tatuoinnin tai mikrosirun perusteella. **Suomessa noudetaan Kennelliiton kulloinkin voimassa olevaa ohjetta tunnistusmerkinnän tarkistamisesta.**

Pelastuskoirakokeisiin saavat osallistua kaikenkokoiset ja kaikenrotuiset koirat ja myös tunnistusmerkityt rekisteröimättömät koirat. **Suomessa koiran tulee olla merkitty joko johonkin Kennelliiton hyväksymään koirarekisteriin tai Kennelliiton ylläpitämään koiranomistajarekisteriin.**

Koiranohjaaja saa osallistua vain yhteen kokeeseen samana päivänä, mutta hän voi ohjata useampaa koira ko. kokeessa. Hyväksytysti luokassa A suoritettua kokeen jälkeen koira voidaan viedä heti kyseisen lajin luokan B kokeeseen, kunhan koira täyttää ikärajamääräykset. Yhtä koira saa ohjata vain yksi ohjaaja. Kiimaiset nartut saavat osallistua kaikkiin kokeisiin, mutta ne on pidettävä erillään muista osallistuvista koirista. Ne suorittavat kokeen viimeisinä.

Sairaat koirat ja koirat, jotka mahdollisesti ovat tarttuvan taudin kantajia, suljetaan kaikista kokeista eikä niitä saa tuoda koealueelle.

Suomessa kokeissa tulee noudattaa eläinsuojelulakia ja Suomen Kennelliiton antidoping-määräyksiä.

Jos koira karkaa liikkeessä ohjaajan hallinnasta, ohjaaja saa kutsua koira luokseen kolme kertaa. Jos koira palaa vasta toisella käskyllä, arvosanaa alennetaan kahdella. Jos koira ei tottele kolmannellakaan käskyllä, koiran suoritus on keskeytettävä. Käsky saa antaa koiralle vasta tuomarin luvalla.

Tuomarilla on oikeus keskeyttää koiran työskentely, jos koiran koulutus on selvästi puutteellinen, koira ei osoita riittävää halukkuutta suorittaa tehtävä, koira ilmeisesti ei ole ohjaajansa hallinnassa, tai koiralla on selkeästi havaittavissa olevia fyysisiä rajoituksia. Tuomari voi varoittaa ohjaajaa, jos ohjaaja käyttäytyy epäurheilijamaisesti tai käyttää kiellettyjä välineitä. Ensimmäisestä varoituksesta vähennetään 5 pistettä ja toisesta varoituksesta suoritus keskeytetään ja arvosana on puutteellinen. Ohjaajan törkeän epäurheilijamainen käytös sekä koiran aggressiivisuus johtavat koirakon välittömään hylkymykseen.

Ilmaisutavat

Haukkuminen

Haukkumalla ilmaisevan koiran on selvästi ilmaistava maalimiehen sijainti tai maalimiehen hajun sijainti ja haukuttava keskeytyksettä tähän suuntaan, kunnes ohjaaja saapuu paikalle ja ilmaisu loppuu.

Koira ei saa koskettaa maalimestä. Käytettäessä peitettyjä piiloja, joihin koira kuitenkin pääsisi sisälle, koiran on suuntaa osoittavalla käytöksellä ilmaistava tarkasti, mistä haju tulee.

Rullailmaisu

Rullailmaisuä käyttävällä koiralla on oltava erikoiskaulapanta, johon on kiinnitetty ilmaismurulla. Pannassa on oltava avautumismekanismi, joka suojaa koiraa loukkaantumiselta. Kun koira löytää maalimiehen, se tuo rullan ohjaajalleen. Koiran ei tarvitse luovuttaa rullaa istuen. Ohjaaja ottaa rullan pois koiran suusta ja komentaa koiran ohjaamaan itsensä suorinta tietä itsenäisesti maalimiehelle. Ohjaajan on koko maalimiehelle viennin ajan pysyttävä kontaktissa koiraan. Koira voidaan tätä varten kytkeä liinaan, jonka pituus on ohjaajan vapaasti valittavissa.

Vapaa ilmaisu

Vapaassa ilmaisussa koira liikkuu edestakaisin nopeinta reittiä ohjaajan ja maalimiehen välillä ohjaten näin ohjaajan maalimiehen luo tai ilmaisupaikalle. Koiran käytöksestä on lisäksi selkeästi käytävä ilmi, että kyseessä on ilmaisu. Ohjaaja ilmoittaa tuomarille ennen suorituksen alkua millaisella käytöksellä koira tekee ilmaisun.

Kokeiden järjestämisoikeus

Kokeiden järjestämisoikeuden voi myöntää jokainen kokeista vastaava kattojärjestö (FCI:n maaorganisaatio tai IRO:n jäsenjärjestö). Kaikki järjestöt hyväksyvät keskinäisesti toistensa koetulokset. Koe voidaan järjestää vain, jos siihen osallistuu vähintään 2 koiranohjaajaa. Kansainvälinen koe voidaan järjestää vain, jos siihen osallistuu vähintään 4 koiranohjaajaa. **Suomessa järjestettävissä kokeissa tulee noudattaa Palveluskoiraliiton ja Kennelliiton hyväksymiä voimassaolevia palveluskoirakoesääntöä ja siihen liittyvää ohjetta.**

Koeorganisaatio

Vastaava toimitsija on vastuussa kokeen järjestelyistä. Hän vastaa kaikista kokeen läpiviemiseksi tarpeellisista valmisteluista ja järjestelyistä ja valvoo niitä. Tämä koskee erityisesti kentän rakentamista tuomarin ohjeiden mukaan tottelevaisuus- ja ketteryysosaa varten. Koetoimitsija on tuomarin käytettävissä koko kokeen ajan. Koetoimitsija on nimettävä tuomarille viimeistään 14 päivää ennen kokeen alkua. **Suomessa noudatetaan Palveluskoiraliiton yleisiä kokeen järjestämisohjeita.**

Vastuu

Koiranohjaaja on vastuussa kaikista kokeen aikana mahdollisesti tapahtuvista vahingoista itsensä ja koiransa osalta. Koiran omistaja on vastuussa kaikista koiransa aiheuttamista henkilö- ja esinevahingoista. Hänellä täytyy olla tätä varten koiran haltijan vakuutus. Koiranohjaajan on omalla vastuullaan ja vapaaehtoisesti noudatettava kaikkia

tuomarin tai koetoimitsijan antamia ohjeita. Ennen kokeen aloittamista vastaavalle tuomarille tai koetoimitsijalle on esitettävä voimassa oleva todistus vaadituista rokotuksista.
Suomessa koiranohjaajalta ei vaadita vastuuvakuutusta.

Ikärajat

Koiran täytyy koepäivänä olla täyttänyt vaadittu vähimmäisikä.

• Soveltuvuuskoe	14 kk
• A-koe	18 kk
• B-koe	20 kk

Luonnekoe

Koetuomari tarkkailee koiran luonnetta kokeen alkaessa ja kokeen aikana. Tuomari on velvollinen hylkäämään silminnähävästi puutteelliset luonneominaisuudet omaavat koirat kokeesta ja merkitsemään tämän koiran kilpailukirjaan.

Luonnekoe käsittää:

- Koiran varmuus ja käyttäytyminen vieraita henkilöitä kohtaan
- Koiran varmuus häiriöiden aikana
- Koiran kyky kestää rasitusta vaikeutuneissa olosuhteissa, kuten pitkäkestoinen työ, useita koiria yhtäaikaaisesti työssä, äärimmäiset lämpötilat ja sääolosuhteet, pöly ja savu, voimakkaat epämiellyttävät hajut jne.
- Muut luonnepuutteet, kuten ampuma-arkuus, hermostuneisuus ja siihen liittyvä aggressiivisuus, liiallinen terävyys, arkuus, jne.

Kokeeseen osallistujan velvollisuudet

Ohjaajien on ilmoittauduttava kokeeseen ilmoitettuna ajankohtana. Myöhästymisestä kokeeseen saavuttaessa on välittömästi ilmoitettava koetoimitsijalle. Jokaisen kokeeseen osallistuvan ohjaajan tulee käyttää kyseiseen koelajiin sopivia vaatteita ja varusteita. Suoritukseen ilmoittauduttaessa ja tuomarin arvostelun aikana koiran on oltava kytkettynä ja perusasennossa. Ohjaajien on noudatettava tuomarin ja koetoimitsijan ohjeita.

Ohjaajan tulisi osallistua kumpaankin koeosaan, vaikka koira ei olisikaan saavuttanut toisessa koeosassa vähimmäispistemäärää.

Sallitut välineet

Seuraavat välineet ovat sallittuja taktisina hakutyöskentelyn apuvälineinä, varsinkin vainutyöskentelyosassa:

- Pilli: Tuomarille on ennen suorituksen alkua ilmoitettava käytettävät kuuluvat vihellysäänet.
- Tunnistusvaljaat ja/tai ketjukaulain. Valot ja/tai kulkuset ovat sallittuja.
- Vettä ja/tai sieni

Kilpailukirja

Jokaisella osallistujalla on oltava kansallisen järjestön myöntämä kilpailukirja, jonka FCI:n tai IRO:n kansallinen jäsenjärjestö on hyväksynyt. Kirja on esitettävä koetoimitsijalle ennen kokeen alkamista. Koetoimitsija merkitsee kokeen tuloksen kilpailukirjaan ja koetuomari vahvistaa sen allekirjoituksellaan. Mikäli koe keskeytyy jostain syystä (koiran/ohjaajan sairastuminen/loukkaantuminen tms.), keskeytyminen ja sen syy on merkittävä kilpailukirjaan.

Arvostelu

Tehtyjen suoritusten arvostelu tapahtuu arvosanoilla ja pisteillä. Arvosanan ja siihen kuuluvan pistemäärän täytyy tarkasti vastata koiran tekemää suoritusta.

Kilpailutapahtumissa sijoituksen ratkaisevat tasapisteissä koirien eri koeosissa saamat pisteet seuraavasti: 1. vainutyöskentely 2. tottelevaisuus ja ketteryys.

Kokonaisarvostelussa tulee huomioida vain kokonaiset pisteet. Yksittäisistä liikesuorituksista voidaan kuitenkin antaa osapisteitä. Tarvittaessa koeosan lopputulos pyöritetään ylöspäin tai alaspäin kokonaisiksi pisteiksi koeosan kokonaisvaikutelman perusteella.

Koiran on kokeen läpäistäkseen saavutettava vähintään 70 % kummankin koeosan kokonaispisteistä.

Pistetaulukko

Pistemäärä	erinomainen	erittäin hyvä	hyvä	tydyttävä	puutteellinen
5 pistettä	5,0	4,5	4,0	3,5	3,0 – 0
7 pistettä	7,0	6,5	6,0	5,5 – 5,0	4,5 – 0
8 pistettä	8,0	7,5	7,0 – 6,5	6,0	5,5 – 0
10 pistettä	10,0	9,5 – 9,0	8,5 – 8,0	7,5 – 7,0	6,5 – 0
15 pistettä	15,0 – 14,5	14,0 – 13,5	13,0 – 12,0	11,5 – 10,5	10,0 – 0
20 pistettä	20,0 – 19,5	19,0 – 18,0	17,5 – 16,0	15,5 – 14,0	13,5 – 0
25 pistettä	25,0 – 24,0	23,5 – 22,5	22,0 – 20,0	19,5 – 17,5	17,0 – 0
30 pistettä	30,0 – 29,0	28,5 – 27,0	26,5 – 24,0	23,5 – 21,0	20,5 – 0
35 pistettä	35,0 – 34,0	33,5 – 31,5	31,0 – 28,0	27,5 – 24,5	24,0 – 0
40 pistettä	40,0 – 38,5	38,0 – 36,0	35,5 – 32,0	31,5 – 28,0	27,5 – 0
50 pistettä	50,0 – 48,0	47,5 – 45,0	44,5 – 40,0	39,5 – 35,0	34,5 – 0
60 pistettä	60,0 – 58,0	57,5 – 54,0	53,5 – 48,0	47,5 – 42,0	41,5 – 0
70 pistettä	70,0 – 67,0	66,5 – 63,0	62,5 – 56,0	55,5 – 49,0	48,5 – 0
80 pistettä	80,0 – 76,5	76,0 – 72,0	71,5 – 64,0	63,5 – 56,0	55,5 – 0
90 pistettä	90,0 – 86,0	85,5 – 81,0	80,5 – 72,0	71,5 – 63,0	62,5 – 0
100 pistettä	100,0 – 95,5	95,0 – 90,0	89,5 – 80,0	79,5 – 70,0	69,5 – 0
120 pistettä	120,0 – 114,5	114,0 – 108,0	107,5 – 96,0	95,5 – 84,0	83,5 – 0
140 pistettä	140,0 – 133,5	133,0 – 126,0	125,5 – 112,0	111,5 – 98,0	97,5 – 0
200 pistettä	200,0 – 190,5	190,0 – 180,0	179,5 – 160,0	159,5 – 140,0	139,5 – 0
300 pistettä	300,0 – 285,5	285,0 – 270,0	269,5 – 240,0	239,5 – 210,0	209,5 – 0
%-osuus	> 95%	95 – 90 %	89 – 80 %	79 – 70 %	69 – 0 %

Arvostelupöytäkirja ja lomakkeet

Koetulokset ilmoitetaan ja kirjataan kansallisten määräysten mukaisesti.

Koetuomari

Kokeita saavat arvostella vain pätevät ja asianomaisen kattojärjestön (FCI:n tai IRO:n kansallinen jäsenjärjestö) hyväksymät koetuomarit. Kaikkia ao. kattojärjestön tuomareita koskevia määräyksiä on noudatettava. **Suomessa noudatetaan Kennelliiton ”Yleistä jääviyssääntöä” ja Kennelliiton ”Muutoksenhakuohjetta”.**

Yksi tuomari saa arvostella päivän aikana korkeintaan 36 osasuoritusta.

Koeosia vastaavat osasuoritusmäärät ovat seuraavat:

- Osa A Vainutyöskentely Soveltuvuuskoe 2 osasuoritusta
- Osa A Vainutyöskentely Luokka A 3 osasuoritusta,
Suomessa 2 osasuoritusta.
- Osa A Vainutyöskentely Luokka B 4 osasuoritusta,
Suomessa 2 osasuoritusta.
- Osa B Tottelevaisuus ja ketteryys Soveltuvuuskoe 1 osasuoritusta
- Osa B Tottelevaisuus ja ketteryys Luokka A 1 osasuoritusta
- Osa B Tottelevaisuus ja ketteryys Luokka B 1 osasuoritusta

Tuomarin päätökset ovat lopullisia.

Pelastuskoirien soveltuvuuskoe – Jälki RH-F E

Koeosat:

Vainutyöskentely	100 pistettä
Tottelevaisuus ja ketteryys	100 pistettä
Kokonaispisteet	200 pistettä

RH-F E Osa A - Vainutyöskentely

Arvosteluperusteet ja maksimipisteet

Kokonaispisteet	100 pistettä
Ilmaisutesti	20 pistettä
Jäljen ajaminen	50 pistettä
Esineet	3 x 10 pistettä
	30 pistettä

Yleiset määräykset

Jäljen teko:

- Ohjaajan itse tekemä jälki: 400 askelta (askelpituus 70 cm), ikä: 20 minuuttia, 2 suoraa kulmaa. Ohjaaja kulkee koko jäljen normaaliaskelin, hän ei saa potkia maata rikki tai pysähdellä.
- Lähtö: Lähtö merkitään paalulla (jäljen vasemmalla puolella). Ohjaaja pysähtyy hetkeksi lähtöpaikalle ja jatkaa sitten normaaliaskelin osoitettuun suuntaan.
- Esineet: 3 hyvin hajustettua ohjaajan omaa käyttöesinettä, korkeintaan kengän kokoisia. Esineet eivät saa väriltään erottua oleellisesti pohjasta. Esineet on asetettava jäljen päälle, ei sen viereen. Ensimmäinen esine asetetaan ensimmäiselle suoralle, toinen toiselle suoralle ja kolmas jäljen loppuun.
- Jäljestysaika: 15 minuuttia. Jäljestysaika alkaa, kun koira lähetetään jäljelle.

Sallitut käskyt

Käsky jäljen etsimiseen. Käsky on sallittu jäljen alussa ja jokaisen esineen jälkeen. Myös kohtuullinen kiittäminen sekä käskyn toistaminen satunnaisesti on sallittu.

Suoritusohjeet

Ilmaisutesti

Ilmaisutesti suoritetaan muualla kuin myöhemmin käytettävällä etsintäalueella. Maalimies asettuu ilmaisupaikkaan koiralta näkymättömissä. Tuomarin merkistä ohjaaja valmistelee koiran etsintään ja lähettää koiran yhdellä käskyllä ja käsimerkillä 30 m päässä istuvassa tai makaavassa asennossa näkyvissä olevan maalimiehen luo.

Koiran tulee ilmaista maalimies selkeästi ja ilman ohjaajan apua. Sallitut maalimiehen ilmaisutavat ovat haukkuminen, rullailmaisuus ja vapaa ilmaisuus. Ohjaaja päättää koska ilmaisuus on tapahtunut. Ilmaisumuodosta riippuen ohjaaja siirtyy tuomarin merkistä maalimiehen luo tai koira vie ohjaajan maalimiehen luo. Ohjaaja kääntää koiran vapaana

maahan noin 3 m etäisyydelle maalimiehestä. Koiran tulee käyttäytyä rauhallisesti, kun ohjaaja menee maalimiehen luokse. Tuomarin merkistä ohjaaja noutaa koiran ja suorittaa loppuilmottautumisen tuomarille.

Jäljestys

Ohjaaja odottaa koira suoritusvalmiina, kunnes hänet kutsutaan suoritukseen. Suoritusvalmis koira voi joko olla vapaana tai kytkettynä ketjupannasta tai valjaista 10 m pitkään jälkiliinaan. Koiran kaikenlainen pakottaminen on kiellettyä ennen jäljelle lähetystä, jäljelle lähetettäessä sekä jäljestämisen aikana.

Ohjaaja ilmoittautuu tuomarille koira kytkettynä. Jälkiesineiden sallittuja ilmaisutapoja ovat esineen ottaminen sekä ilmaisu, tai molemmat vuorotellen. Jos koira ottaa esineen suuhunsa, se voi jäädä seisomaan paikalleen, istua tai tulla ohjaajan luo. Ilmaisun koira voi tehdä maaten, istuen tai seisten.

Ohjaaja kytkee koiran irti, jos tarpeen, ja käskee sen etsimään jäljen lähtöpaikalta. Ohjaaja seuraa koiraansa ja pitää 10 metrin välimatkaa myös vapaana jäljestävään koiraansa. Heti koiran löydettyä esineen sen tulee ilman ohjaajan vaikutusta ottaa esine suuhunsa tai ilmaista se selvästi. Kun koira on ilmaissut esineen, ohjaaja menee koiran luo ja osoittaa koiran löytäneen esineen nostamalla sen ylös. Tämän jälkeen ohjaaja käskee koiran jatkamaan jäljestämistä.

Soveltuvuuskokeen tämä koeosa päättyy, kun ohjaaja näyttää löydetty esineet tuomarille ja suorittaa loppuilmottautumisen, ja tuomari antaa arvostelun.

Arvostelu

Ilmaisutesti

Tuomari arvioi ilmaiseeko koira maalimiehen itsenäisesti. Kaikenlainen maalimiehen häirintä laskee arvosanaa. Mikäli koira vahingoittaa maalimiestä, sen suoritus hylätään. Jos koira ilmaisee vasta ohjaajan ja/tai maalimiehen antamien apujen jälkeen, ilmaisutesti arvostellaan 0 pisteellä.

Vainutyöskentely

Tuomari arvostelee jäljen etsimisen ja ajamisen sekä esineiden ilmaisun. Koiran tulee esittää positiivista jälkityöskentelyä sekä varmat esineiden ilmaisut. Pienet poikkeamat jäljeltä eivät ole virheitä, kunhan koira pystyy jatkamaan jäljestystä itsenäisesti.

Jokainen löytymättä jäänyt esine arvostellaan 0 pisteellä. Myös esine, jota koira ei ilmaise itsenäisesti, katsotaan löytymättä jääneeksi. Tuomari keskeyttää työskentelyn, jos ohjaaja poistuu jäljeltä yli 10 m matkan. Vaikeassa maastossa tuomari voi sallia pidemmän etäisyyden. Tuomari voi keskeyttää työskentelyn milloin tahansa, jos koira ei tuomarin käsityksen mukaan pysty itsenäisesti jatkamaan jäljestystä.

Pelastuskoirien soveltuvuuskoe – haku RH-FL E

Koeosat:

Vainutyöskentely	100 pistettä
Tottelevaisuus ja ketteryys	100 pistettä
Kokonaispisteet	200 pistettä

RH-FL E Osa A - Vainutyöskentely

Arvosteluperusteet ja maksimipisteet

Kokonaispisteet	100 pistettä
Hakutyöskentely	30 pistettä
Arvioidaan erityisesti koiran työskentelyn intensiivisyyttä sekä koiran ohjattavuutta.	
Maalimiesten ilmaisu	70 pistettä

Yleiset määräykset

- Etsintäalue: 5000 m², avointa ja peitteellistä maastoa.
- Maalimiehet: 1 maalimies. Maalimies tulee sijoittaa niin, että koira pystyy sekä näkemään hänet että koskettamaan häntä. Piiloa voidaan vaihtaa jokaisen koiran jälkeen. Samaa piiloa voidaan käyttää useammin kuin kerran. Maalimies asettuu piiloon tehtäväkuvauksen antamisen jälkeen siihen asentoon, jonka tuomari on määrittänyt ennen työskentelyn alkamista. Maalimiehen piiloonmeno tapahtuu koiran ja ohjaajan näkemättä. Maalimies on tuomarin avustaja: hänen on maattava tai istuttava hiljaa paikoillaan avustamatta mitenkään koiranohjaajaa ja/tai koiraa.
- Etsintäaika: 10 minuuttia. Etsintäaika alkaa, kun koira lähetetään etsimään.

Sallitut käskyt

Vapaavalintaiset käskyt ja käsimerkit ovat sallittuja ja niitä saa toistaa.

Suoritusohjeet

Ohjaajan on odotettava koira suoritusvalmiina näköetäisyyden ulkopuolella, kunnes hänet kutsutaan hakualueelle. Tunnistusliivin ja/tai ketjukaularaimen käyttö koiralla on sallittu. Tuomari esittelee sanallisesti hakualueen, joka on näkyvästi rajattu tai jonka rajat ovat selvästi tunnistettavissa. Ohjaaja saa itse valita kulkureittinsä alueen läpi.

Ennen etsinnän aloitusta ohjaaja ilmoittaa tuomarille koiran ilmaisutavan. Sallitut ilmaisutavat ovat haukkuminen, rullailmaisuus ja vapaa ilmaisuus.

Tuomari käskää maalimiehen siirtyä määritettyyn piiloon. Hakutyöskentely alkaa tuomarin merkistä. Ohjaaja lähettää koiran etsimään ohjaajan itsensä valitsemasta paikasta. Kun koira on selkeästi irronnut ohjaajasta, tuomari antaa ohjaajalle luvan lähteä liikkeelle aloituspisteestä. Koiran tulee tarkastaa hakualue ohjaajan käskyjen mukaan.

Koiran on suoritettava ilmaisu ilman minkäänlaista apua ohjaajalta ja/tai maalimieheltä. Ohjaajan on ilmoitettava tuomarille koiran suorittaneen ilmaisun eikä hän saa mennä koiran luo enne, kuin tuomari antaa luvan. Koiran on ilmaistava maalimies selkeästi ja

intensiivisesti ja jatkettava ilmaisua niin kauan, että ohjaaja tulee koiran luo. Koiran on suoritettava ilmaisu korkeintaan 2 m etäisyydellä maalimiehestä.

Soveltuvuuskokeen tämä koeosa päättyy, kun ohjaaja suorittaa loppuilmoittautumisen tuomarille ja tuomari antaa arvostelun.

Arvostelu

Puutteet koiran ohjattavuudessa, hakutyöskentelyn intensiivisyydessä, koiran liikkuvuudessa tai itsenäisessä työskentelyssä sekä kaikenlainen maalimiehen häiritseminen alentavat arvosanaa. Jos ohjaaja ei vahvista ilmaisua, se katsotaan virheeksi, mutta ei valeilmaisuksi.

- Jos koira aloittaa ilmaisun vasta ohjaajan ja/tai maalimiehen avustamana, tällainen ilmaisu arvostellaan 0 pisteellä.
- Ensimmäisestä valeilmaisusta vähennetään 20 pistettä.
- Toinen valeilmaisuus johtaa vainutyöskentelyosan keskeytykseen.
- Koira ei voi läpäistä koetta, jos se ei löydä maalimiestä.
- Mikäli koira vahingoittaa maalimiestä, se hylätään.

Pelastuskoirien soveltuvuuskoe – raunio RH-T E

Koeosat:

Vainutyöskentely	100 pistettä
Tottelevaisuus ja ketteryys	100 pistettä
Kokonaispisteet	200 pistettä

RH-T E Osa A - Vainutyöskentely

Arvosteluperusteet ja maksimipisteet

Kokonaispisteet	100 pistettä
Hakutyöskentely	30 pistettä
Arvioidaan erityisesti koiran työskentelyn intensiivisyyttä sekä koiran ohjattavuutta.	
Maalimiesten ilmaisu	70 pistettä

Yleiset määräykset

- Etsintäalue: raunioitunut tai osittain sortunut kohde, joka voi koostua erilaisista rakennusmateriaaleista, vähintään 400 – 600 m², yhdessä tasossa. Ohjaajan ja tuomarin tulee voida nähdä etsintäalueelle.
- Maalimies:1 maalimies umpipiilossa. Koiralla saa olla näkö- ja /tai kosketusmahdollisuus. Käytettyjä piiloja voidaan käyttää uudelleen, piiloja vaihdettaessa on kuitenkin estettävä virheimaisujen vaara. Käytetyt piilot täytyy jättää avoimiksi, kun ne eivät ole käytössä. Maalimiehen on mentävä piiloon 10 minuuttia ennen koiran työskentelyn aloittamista. Turvallisuusmääräyksiä on noudatettava ehdottomasti. Maalimies on tuomarin avustaja ja hänen täytyy käyttäytyä rauhallisesti, antamatta koiranohjaajalle ja/tai koiralle minkäänlaisia apuja.
- Etsintäaika: 15 minuuttia. Etsintäaika alkaa, kun koira lähetetään etsimään.

Sallitut käskyt

Vapaavalintaiset käskyt ja käsimerkit ovat sallittuja ja niitä saa toistaa.

Suoritusohjeet

Kilpailijan on koirineen odotettava näköetäisyyden ulkopuolella, kunnes hänet kutsutaan etsintäalueelle. Ohjaajaa saa tilanneselvityksenä kaaviokuva alueesta. Etsintäalue on näkyvästi rajattu tai sen rajat ovat selvästi tunnistettavissa.

Ennen etsinnän aloitusta ohjaaja ilmoittaa tuomarille koiran ilmaisutavan. Sallitut ilmaisutavat ovat haukkuminen, rullailmaisu ja vapaa ilmaisu.

Suoritusvalmis koira, jolla ei saa olla tunnistusliiviä tai kaulapantaa, lähetetään etsintään ohjaajan itsensä valitsemasta paikasta. Rullailmaisu käytettäessä koiralla saa kuitenkin olla rullan kiinnittämistä varten kaulapanta, jossa on oltava avautumismekanismi, joka suojaa koira loukkaantumiselta. Koiran tulee ohjaajan käskyjen mukaan tarkastaa alue. Ohjaaja saa seurata koira raunioalueelle, kun tuomari antaa siihen luvan.

Koiran on suoritettava ilmaisu ilman minkäänlaista apua ohjaajalta ja/tai maalimieheiltä. Ohjaajan on ilmoitettava tuomarille koiran suorittaneen ilmaisun ja hän saa mennä koiran luo vasta tuomarin antaessa siihen luvan. Koiran on ilmaistava hajun sijainti / ilmaisupaikka selkeästi ja intensiivisesti hajun suunta osoittaen ja jatkettava ilmaisu niin kauan, että ohjaaja tulee koiran luo. Ohjaajan tulee pystyä selkeästi määrittämään paikka, josta koira on saanut hajun.

Soveltuvuuskokeen tämä koeosa päättyy, kun ohjaaja suorittaa loppuilmoittautumisen tuomarille ja tuomari antaa arvostelun.

Arvostelu

Puutteet ohjaajan taktiikassa tai koiran ohjattavuudessa, hakutyöskentelyn intensiivisyydessä, koiran liikkuvuudessa ja itsenäisyydessä alentavat arvosanaa. Jos ohjaaja ei vahvista ilmaisuja, se katsotaan virheeksi, mutta ei valeilmaisiksi.

- Jos koira aloittaa ilmaisun vasta ohjaajan ja/tai maalimiehen avustamana, tällainen ilmaisu arvostellaan 0 pisteellä.
- Ensimmäisestä valeilmaisusta vähennetään 20 pistettä.
- Toinen valeilmaisuus johtaa vainutyöskentelyosan keskeytykseen.
- Koira ei voi läpäistä koetta, jos se ei löydä maalimiestä.

Tottelevaisuus ja ketteryys RH-F E, FL E, T E Osa B

Pelastuskoirien soveltuvuuskoe	RH-F	E
Pelastuskoirien soveltuvuuskoe	RH-FL	E
Pelastuskoirien soveltuvuuskoe	RH-T	E

Arvostelukriteerit ja kokonaispisteet

Kokonaispistemäärä 100 pistettä

Liike 1: Kytkettynä seuraaminen	10 pistettä
Liike 2: Henkilöryhmän läpi kulkeminen	10 pistettä
Liike 3: Vapaana seuraaminen	10 pistettä
Liike 4: Tunneli	10 pistettä
Liike 5: Liikkuminen epämiellyttävällä materiaalilla	10 pistettä
Liike 6: Koiran kantaminen ja luovutus	10 pistettä
Liike 7: Paikallaolo häiriön alaisena	10 pistettä
Liike 8: Kiinteän puusillan ylitys	15 pistettä
Liike 9: Kolmen erilaisen esteen ylitys	15 pistettä

Yleiset määräykset

Tuomari tai hänen määräämänsä henkilö antaa luvan liikkeiden aloittamiseen ja suoritukseen. Koiran tulee suorittaa liikkeet iloisesti ja nopeasti. Perusasennossa koiran on istuttava tiiviisti ja suoraan ohjaajan vasemmalle puolella, koiran lapa ohjaajan polven kohdalla.

Vapaana seuraamisen aikana on ammuttava kaksi laukausta (kaliiperi 6-9 mm). Koiran on suhtauduttava laukauksiin välinpitämättömästi. Mikäli koira osoittaa laukauserkuutta, sen suoritus hylätään. Mikäli koira reagoi laukauksiin aggressiivisuutta osoittaen, se on ehdottomasti virheellistä, mutta koira voi jatkaa koetta sillä edellytyksellä, että se pysyy ohjaajan hallinnassa. Ainoastaan koirat, jotka suhtautuvat välinpitämättömästi laukauksiin, voivat saada täydet pisteet.

Koira on kytkettynä ilmoittautumisessa ja loppuarvostelun aikana sekä liikkeiden 1 ja 2 suorituksessa.

Suoritusohjeet

1. Kytkettynä seuraaminen 10 pistettä

Liikettä varten tarvitaan:

Seuraaminen on suoritettava liitteenä olevan pelastuskoirien soveltuvuuskokeen kytkettynä ja vapaana seuraamiseen tarkoitetun kaaviopiirroksen mukaisesti. Tuomari saa ainoastaan tarvittaessa muuttaa käännösten suuntia kentän olosuhteiden vuoksi, tämän täytyy koskea kaikkia koirakoita.

Sallitut käskyt:

Lyhyt käsky tai käsimerkki seuraamiseen; sen saa antaa jokaisen liikkeelle lähdön ja nopeuden muutoksen yhteydessä.

Liikkeen suoritus:

Koiran tulee perusasennosta lähteä käskystä seuraamaan ohjaajaa tarkkaavaisesti, iloisesti ja suorassa asennossa, lapa koko ajan ohjaajan vasemman polven tasolla ja ohjaajan pysähtyessä istua ilman käskyä, nopeasti ja suoraan asentoon.

Koirakko kulkee aluksi keskilinjaa 50 askelta ilman pysähdyksiä normaalikäyntiä, tekee täyskäännöksen ja 10 -15 normaaliaskelen jälkeen siirtyy juoksuun ja sitten hitaaseen käyntiin, molempia vähintään 10 askelta. Siirtyminen juoksusta hitaaseen käyntiin on tehtävä ilman väliaskelia normaalikäynnissä.

Sitten koirakko kulkee muutamia askelia normaalikäynnissä, suorittaa ilman nopeuden muutosta ensimmäisen kulman ja suoran 20-25 askelta, toisen kulman ja suoran 25-30 askelta, täyskäännöksen, edelleen 10-15 askelta ja pysähtyy perusasentoon. Seuraavan 10-15 askeleen suoran jälkeen tehdään käännös ja palataan 20 -25 askelta takaisin keskilinjalle perusasentoon.

Arvostelu

Edistäminen, vino asento, jättäminen, hidas tai viivyttelevä istuminen, koiran paineistuneisuus, sekä lisäkäsky/käsimerkit ja ohjaajan vartaloavut alentavat arvosanaa.

2. Henkilöryhmän läpi kulkeminen

10 pistettä

Liikettä varten tarvitaan:

Henkilöryhmässä on oltava vähintään 4 henkilöä. Kahdella ryhmän henkilöistä on oltava mukanaan kytketty koira (uros ja narttu). Ryhmä liikkuu ympyrässä myötäpäivään.

Sallitut käskyt:

Lyhyt käsky tai käsimerkki seuraamiseen; sen saa antaa jokaisen liikkeelle lähdön yhteydessä.

Liikkeen suoritus:

Perusasennosta ohjaaja menee koira kytkettynä normaalikäynnillä henkilöryhmän luo ja kiertää ryhmän vastapäivään tiiviisti ulkopuolelta niin, että arvosteltavana oleva koira kohtaa suoraan molemmat ryhmässä olevat koirat. Koirakko pysähtyy kerran, jonka aikana ryhmä liikkuu edelleen ja vähintään yksi henkilö ohittaa koirakon.

Tämän jälkeen ohjaaja ohjaa koiransa normaalikäynnissä kahdeksikon muotoisin käännöksin ryhmän läpi ja pysähtyy ryhmän keskellä itsenäisesti perusasentoon. Lopuksi koirakko jättää ryhmän normaalikäyntiä ja lopettaa tämän liikkeen perusasentoon.

Arvostelu:

Edistäminen, vino asento, jättäminen, hidas tai viivyttelevä istuminen, koiran paineistuneisuus, sekä lisäkäsky/käsimerkit ja ohjaajan vartaloavut alentavat arvosanaa.

3. Vapaana seuraaminen

10 pistettä

Liikettä varten tarvitaan:

Seuraaminen on suoritettava liitteenä olevan pelastuskoirien soveltuvuuskokeen kyt-kettynä ja vapaana seuraamiseen tarkoitettun kaaviopiirroksen mukaisesti. Tuomari saa ainoastaan tarvittaessa muuttaa käännosten suuntia kentän olosuhteiden vuoksi, tämän täytyy koskea kaikkia koirakoita.

Sallitut käskyt:

Lyhyt käsky tai käsimerkki seuraamiseen; sen saa antaa jokaisen liikkeelle lähdön ja nopeuden muutoksen yhteydessä.

Liikkeen suoritus:

Koiran tulee perusasennosta lähteä käskystä seuraamaan ohjaajaa vapaana tarkkaavaisesti, iloisesti ja suorassa asennossa, lapa koko ajan ohjaajan vasemman polven kohdalla ja ohjaajan pysähtyessä istua ilman käskyä, nopeasti ja suoraan asentoon.

Koirakko kulkee aluksi keskilinjaa 50 askelta ilman pysähdyksiä normaalikäyntiä, tekee täyskäännöksen ja 10 -15 normaaliaskeleen jälkeen siirtyy juoksuun ja sitten hitaaseen käyntiin, molempia vähintään 10 askelta. Siirtyminen juoksusta hitaaseen käyntiin on tehtävä ilman väliaskelia normaalikäynnissä.

Sitten koirakko kulkee muutamia askelia normaalikäynnissä, suorittaa ilman nopeuden muutosta ensimmäisen kulman ja suoran 20-25 askelta, toisen kulman ja suoran 25-30 askelta, täyskäännöksen, edelleen 10-15 askelta ja pysähtyy perusasentoon. Seuraavan 10-15 askeleen suoran jälkeen tehdään käännös ja palataan 20 -25 askelta takaisin keskilinjalle perusasentoon.

Arvostelu

Edistäminen, vino asento, jättäminen, hidas tai viivyttävä istuminen, koiran paineistuneisuus, sekä lisäkäsky/käsimerkit ja ohjaajan vartaloavut alentavat arvosanaa.

4. Tunneli

10 pistettä

Liikettä varten tarvitaan:

Este:

- Kiinteä sisäänmeno-osa, korkeus 0,50 m, pituus 3 m
- Sopiva ryömintäputki, pehmeää materiaalia, pituus 3 m

Sallitut käskyt:

Yksi käsky ryörimiseen, yksi pysähtymiseen ja yksi perusasentoon nousemiseen.

Liikkeen suoritus:

Ohjaaja siirtyy koiran kanssa sopivalle etäisyydelle esteestä ja ottaa perusasennon. Koiran tulee käskystä ja käsimerkistä ryömiä esteen läpi. Koiran tultua esteestä ulos, sen tulee pysähtyä ohjaajan käskystä ja käsimerkistä makaavaan asentoon.

Tuomarin merkistä ohjaaja menee koiran luo. Koiran tulee käskystä tai käsimerkistä nousta perusasentoon.

Arvostelu:

Hidasteleva sisään meno ja tunnelin läpi ryöminen alentavat arvosanaa. Mikäli koira ei tule ulos tunnelista, suoritus arvostellaan puutteelliseksi.

5. Liikkuminen epämiellyttävällä materiaalilla

10 pistettä

Liikettä varten tarvitaan:

Este: noin 3 x 3 m alueelle levitetään kivien päälle peltilevyjä, teräsristikoita, muovilevyjä, sepeliä tai vastaavaa materiaalia.

Sallitut käskyt:

Käsky seuraamiseen.

Liikkeen suoritus:

Ohjaaja siirtyy koiran kanssa sopivalle etäisyydelle esteestä ja ottaa perusasennon. Koiran tulee käskystä seurata vapaana ohjaajaa, joka kulkee kerran edestakaisin alueen yli ja takaisin tullessa suorittaa pysähdyksen. Alueelta poistumisen jälkeen ohjaaja pysähtyy perusasentoon.

Arvostelu:

Koiran epävarmuus, hidastelu ja materiaalien väistäminen alentavat arvosanaa. Jos koira väistää epämiellyttäviä materiaaleja, liike arvostellaan 0 pisteellä.

6. Koiran kantaminen ja luovutus

10 pistettä

Liikettä varten tarvitaan:

- Aloitusasento: Koira nostetaan maasta tai korotetulta alustalta
- Apukantaja

Sallitut käskyt:

Vapaavalintaiset käskyt ovat sallittuja ja niitä saa toistaa.

Liikkeen suoritus:

Perusasennosta aloittaen ohjaaja laittaa haluamillaan käskyillä ja/tai käsimerkeillä koiran aloitusasentoon, joka helpottaa koiran nostamista.

Ohjaaja kantaa koiraansa suoraan eteenpäin n. 10 m ja luovuttaa sen toiselle henkilölle. Toinen henkilö kantaa koira edelleen 10 m ja laskee sen sitten maahan. Ohjaaja kulkee apukantajan vierellä. Ohjaaja saa puhua koiralle, mutta ei saa kuitenkaan koskea siihen. Lopuksi apukantaja laskee koiran maahan ja ohjaaja ottaa koiran perusasentoon.

Koira ei saa osoittaa aggressiivisuutta ohjaajaansa tai apukantajaa kohtaan. Koira on kannettava niin, että se voi liikuttaa häntäänsä vapaasti.

Arvostelu:

Koiran haluttomuus yhteistyöhön, rauhattomuus kannettaessa, hiljaa muriseminen ja pois vetäytyminen alas laskettaessa alentavat arvosanaa. Mikäli koira hyppää maahan, suoritus on puutteellinen. Liiallinen arkuus tai aggressio ohjaajaa tai apukantajaa kohtaan johtaa koiran hyökkäämiseen.

7. Paikalla olo häiriön alaisena

10 pistettä

Liikettä varten tarvitaan:

Kaksi merkittyä paikkaa, toinen uroksille ja toinen nartuille.

Sallitut käskyt:

Käsky tai käsimerkki maahanmenoon, käsky tai käsimerkki istumaan nousemiseen

Liikkeen suoritus:

Ennen toisen koirakon suorituksen alkamista ohjaaja siirtyy vapaana seuraavan koiransa kanssa tuomarin osoittamalle paikalle ja pysähtyy siihen koira perusasennossa. Tuomarin merkistä ohjaa komentaa koiran käskyllä tai käsimerkillä maahan. Koiralle ei saa jättää merkiksi mitään esinettä. Sitten ohjaaja siirtyy toiseen tuomarin määräämään paikkaan vähintään 30 askeleen päähän ja seisoo rauhallisesti koiraan päin kääntyneenä. Koiran täytyy pysyä paikallaan makaamassa rauhallisesti ilman ohjaajan apuja, kunnes toinen koirakko on suorittanut liikkeen 1-6.

Toisen koirakon suorittaessa liikettä 1 ohjaaja siirtyy itsenäisesti henkilöryhmään ja liikkeen jälkeen takaisin alkuperäiselle paikalleen.

Tuomarin merkistä ohjaaja siirtyy koiran luo ja asettuu sen oikealle puolelle. Tuomarin uudesta merkistä ohjaaja käskää koiran istumaan joko käskyllä tai käsimerkillä. Koiran tulee nousta nopeasti istumaan suoraan asentoon.

Arvostelu:

Koiran rauhaton paikallaolo tai liian aikainen ylösnouseminen/istuminen tai vastaan tuleminen noudettaessa, ohjaajan rauhaton käyttäytyminen ja muut peitetyt avut alentavat arvosanaa.

Mikäli koira ei mene maahan, vaan seisoo tai istuu, mutta jää paikalleen, on suoritus arvosteltava puutteelliseksi. Mikäli koira liikkuu paikaltaan enemmän kuin 3 metriä sen jälkeen, kun toinen koirakko on suorittanut liikkeen 4, suoritetaan kuitenkin osa-arvostelu.

Jos koira liikkuu paikaltaan enemmän kuin 3 metriä ennen, kuin toinen koirakko on suorittanut liikkeen 4, suoritus arvostellaan 0 pisteellä.

8. Kiinteän puusillan ylitys

15 pistettä

Liikettä varten tarvitaan:

Este:

- Puusilta: pituus n. 4 m, leveys n. 0,30 m, lankun paksuus n. 0,04 m.
- Ylösnousuosa ja alaslaskeutumisosa.
- 2 samankokoista tukirakennetta: korkeus n. 0,40 m, kiinteät.
- Lankun kiinteä kiinnitys.

Sallitut käskyt:

Yksi käsky ja/tai käsimerkki etenemiseen, yksi käsky ja/tai käsimerkki perusasennon ottamiseen.

Liikkeen suoritus:

Ohjaaja siirtyy koira vapaana seuraten sopivalle etäisyydelle esteestä ja ottaa perusasennon. Koiran on käskystä ja/tai käsimerkistä noustava rauhallisesti ja varmasti ylösnousuosaa pitkin sillalle, ylitettävä silta ja laskeuduttava alaslaskeutumisosa pitkin alas sillalta. Ohjaaja kulkee normaaliaskelin koiran vieressä. Muutama askel sillan jälkeen ohjaaja pysähtyy ja komentaa koiransa käskyllä ja/tai käsimerkillä perusasentoon. Koiran on ylitettävä koko silta osoittamatta merkkejä pelosta tai pyrkimättä hyppäämään alas.

Arvostelu:

Hidasteleva tai epävarma liikkuminen alentaa arvosanaa. Jos koira hyppää pois sillalta, liike on puutteellinen.

9. Kolmen erilaisen esteen ylitys

15 pistettä

Liikettä varten tarvitaan:

Este:

1 este, korkeus n. 0,40 m.

1 este, korkeus n. 0,60 m.

1 este, korkeus n. 0,80 m.

Esteiden keskinäinen etäisyys n. 10 m

Sallitut käskyt:

Käsky ja/tai käsimerkki seuraamiseen, käsky ja/tai käsimerkki hyppäämiseen, käsky ja/tai käsimerkki perusasennon ottamiseen.

Liikkeen suoritus:

Ohjaaja siirtyy koira vapaana seuraten sopivalle etäisyydelle esteestä ja ottaa perusasennon. Käskyllä "seuraa" ja/tai käsimerkillä ohjaaja vie koiran haluamallaan liikenopeudella ensimmäiselle esteelle. Käskyllä "hyppy" ja/tai käsimerkillä koiran tulee ylittää este vapaahyppynä tai kiipeämällä. Ohjaaja kulkee koiran vierellä, ottaa sen esteen takana seuraamisasentoon ja vie sen seuraavalle esteelle.

Koiran tulee ylittää esteet 2 ja 3 samalla tavalla. Viimeisen esteen jälkeen ohjaaja ottaa koiransa käskyllä ja/tai käsimerkillä perusasentoon.

Arvostelu:

Käyntinopeuden muutokset eivät vaikuta arvosteluun. Jos koira ei ylitä jotain estettä, vähennetään 5 pistettä.

Tottelevaisuus- ja ketteryysosa päättyy, kun ohjaaja suorittaa loppuilmoittautumisen tuomarille ja tuomari antaa arvostelun.

Pelastuskoirien jälkikoe luokka A RH-F A

Jakaantuu:

Vainutyöskentely	200 pistettä
Tottelevaisuus ja ketteryys	100 pistettä
Kokonaispisteet	300 pistettä

Vainutyöskentely RH-F A Osa A

Arvostelukriteerit ja kokonaispisteet

Kokonaispisteet	200 pistettä
Jäljen etsiminen	10 pistettä
Jäljen ajaminen	50 pistettä
Tunnistusesine	20 pistettä
Esineet 5 x 8 pistettä	40 pistettä
Maalimiehen ilmaisu	80 pistettä

Yleiset määräykset

Jäljen teko:

- Vieraan tekemä jälki: 1000 askelta (askelpituus 70 cm), ikä: 90 minuuttia. 4 kulmaa, jotka voivat olla suoria tai tylppiä kulmia. Jäljen tulee olla mahdollisimman luonnollinen, maaston mukainen ja sisältää maastonmuutoksia. Mahdollisia maastotyypejä ovat metsä, niitty ja pelto, ja jälki voi myös ylittää tien tai kadun. Jäljentekijä kävelee koko jäljen normaaliaskelin; hän ei saa potkia maata rikki tai pysähdellä jälkeä tehdessään. Hänen on annettava tuomarille jäljestä yksityiskohtainen kaavio, joka sisältää kaikki tarvittavat tiedot, kuten esineiden järjestyksen ja jäljellä olevat maanmerkit. Jäljen tallennus GPS-laitteella on sallittua. Lähtöalue: Tunnistusesine (maksimissaan kengän kokoinen esim. tai kengän kokoiseksi taiteltu vaate) 20 m x 20 m kokoisella lähtöalueella. Alueen vasen ja oikea reuna merkitään maastoon. Jäljentekijä menee alueelle vasemmasta tai oikeasta reunasta ja asettaa alueelle tunnistusesineen, joka ilmaisee jäljen varsinaisen lähtökohdan. Jäljentekijä seisoo hetken paikallaan ja lähtee sitten kävelemään jälkeä normaaliaskelin.
- Esineet: 5 hyvin hajustettua jäljentekijän käyttöesineitä, maksimikoko kengää vastaava. Esineet eivät saa väriltään erottua oleellisesti pohjasta. Esineet on asetettava jäljen päälle, ei sen viereen. Jäljentekijän on merkittävä kunkin esineen paikka jäljikaavioon. Esineet merkitään tätä varten tai kuvataan tarkasti kaaviossa. Jäljen loppu: Jäljentekijä istuu tai makaa jäljen lopussa. Jäljentekijän on siirryttävä jäljen loppuun vähintään 30 minuuttia ennen jäljen etsimisen alkamista.
- Jäljestysaika: 20 minuuttia sisältäen tunnistusesineen etsinnän.

Sallitut käskyt

Vapaavalintaiset suulliset käskyt ja käsimerkit ovat sallittuja ja niitä saa toistaa.

Suoritusohjeet

Kilpailija odottaa koira suoritusvalmiina, kunnes hänet kutsutaan lähtöalueelle. Suoritusvalmis koira voi olla vapaana tai kytkettynä 10 m liinaan, joka on kiinnitetty ketjukau-laimen tai valjaisiin. Jos koira ilmaisee jäljentekijän rullalla, rulla on kiinnitettävä koiran pantaan ennen jäljen ajon alkamista. Koiran kaikenlainen pakottaminen on kiellettyä en-nen jäljelle lähetystä, jäljelle lähetettäessä sekä jäljestämisen aikana.

Ohjaaja ilmoittautuu tuomarille koira kytkettynä. Hyväksytyjä esineen ilmaisutapoja ovat esineen ottaminen suuhun tai sen ilmaisu, tai molemmat vuorotellen. Jos koira ottaa esineen suuhun, se voi jäädä seisomaan paikalleen, istua tai tuoda esineen oh-jaajalle. Ilmaisun koira voi tehdä maaten, istuen tai seisten. Jäljentekijän hyväksytyjä ilmaisumuotoja ovat haukkuminen, rullailmaisu tai vapaa ilmaisu.

Tuomari esittelee ohjaajalle lähtöalueen, jonka takana ohjaaja voi liikkua vapaasti. Ohjaaja voi tarvittaessa irrottaa koiran liinan ja lähettää koiran etsimään tunnistusesinet-tä. Koiran on löydettävä tunnistusesine kolmen minuutin kuluessa. Ohjaaja saa avustaa koiraa suullisilla käskyillä ja/tai käsimerkeillä. Kun koira on löytänyt tunnistusesineen, ohjaaja voi halutessaan kiinnittää liinan ja lähettää koiran sen jälkeen jäljelle.

Jos koira ei löydä tunnistusesinettä, mutta nostaa kuitenkin jäljen, ohjaaja voi pysäyt-tää koiran kytkeäkseen sen liinaan, tai tuomarille asiasta ilmoitettuaan, antaa sen jatkaa jäljestämistä vapaana.

Jos koira ei nosta jälkeä sallitun ajan (3 minuuttia) kuluessa, ohjaaja voi jatkaa jäljen etsimistä, mutta kokonaisjäljestysaikaa ei pidennetä tämän vuoksi. Tuomari voi kuiten-kin keskeyttää työskentelyn, jos on selvää, että koira ei halua työskennellä tai ei pysty suoriutumaan tehtävästä.

Koiran tulee seurata jäljentekijän tekemää jälkeä ja ohjaajan tulee pitää 10 m etäisyys koiraan. Tuomari seuraa koirakkoa sopivalla etäisyydellä. Ohjaaja voi halutessaan pitää taukoja jäljestämisessä. Nämä tauot kuitenkin sisältyvät kokonaisjäljestysaikaan. Oh-jaaja voi jäljestämisen aikana puhdistaa koiran pään, silmät ja kuonon ja antaa koiralle vettä.

Koiran tulee ilmaista jäljentekijä ilman minkäänlaista apua ohjaajalta ja/tai jäljentekijäl-tä. Ohjaajan on ilmoitettava tuomarille koiran suorittaneen ilmaisun, eikä hän saa mennä koiran luo ennen, kuin tuomarin kehotuksesta. Koiran on ilmaistava jäljentekijä selkeästi ja intensiivisesti ja jatkettava ilmaisua niin kauan, että ohjaaja tulee koiran luo. Koiran on suoritettava ilmaisu korkeintaan 2 m etäisyydellä jäljentekijästä.

Jälkikokeen luokan A vainutyöskentelyosa päättyy, kun löydetty esineet on luovutettu, ohjaaja on suorittanut loppuilmittautumisen tuomarille ja tuomari on antanut arvoste-lunsa.

Arvostelu

Tuomari arvostelee koiran työskentelyn lähtöalueella ja tunnistusesineen ilmaisun, jäljen nostamisen ja ajamisen, esineiden ilmaisun oikeassa järjestyksessä sekä koiran itsenäi-sesti suorittaman jäljentekijän ilmaisun.

Koiran tulee esittää positiivista jälkityöskentelyä sekä varmat esineiden ilmaisut. Pienet poikkeamat jäljeltä eivät ole virheitä, kunhan koira pystyy jatkamaan jäljestystä itsenäi-sesti. Mikäli koira ei suorita jäljen etsimistä sallitun ajan puitteissa, se saa jäljen etsimi-sestä ja tunnistusesineestä 0 pistettä.

Mikäli koira ei löydä esinettä tai ilmaise esinettä oma-aloitteisesti, kyseinen esine arvos-tellaan 0 pisteellä.

Jos koira ei aloita jäljentekijän ilmaisua ilman ohjaajan ja/tai jäljentekijän apua, tai jos koira poistuu yli 2 m etäisyydelle jäljentekijästä, jäljentekijän ilmaisu arvostellaan 0 pisteellä.

Mikäli koira häiritsee jäljentekijää millään lailla, arvosanaa alennetaan. Tuomari voi keskeyttää työskentelyn milloin tahansa, jos koira ei tuomarin käsityksen mukaan pysty itsenäisesti jatkamaan jäljestystä. Koira ei voi läpäistä koetta, jos se ei löydä jäljentekijää. Mikäli koira vahingoittaa jäljentekijää, se hylätään.

Pelastuskoirien jälkikoe luokka B RH-F B

Jakaantuu:

Vainutyöskentely	200 pistettä
Tottelevaisuus ja ketteryys	100 pistettä
Kokonaispisteet	300 pistettä

Vainutyöskentely RH-F B Osa A

Arvostelukriteerit ja kokonaispisteet

Kokonaispisteet	200 pistettä
Jäljen etsiminen	10 pistettä
Jäljen ajaminen	50 pistettä
Tunnistusesine	20 pistettä
Esineet 8 x 5 pistettä	40 pistettä
Maalimiehen ilmaisu	80 pistettä

Yleiset määräykset

Jäljen teko:

- Vieraan tekemä jälki: 2000 askelta (askelpituus 70 cm), ikä: 180 minuuttia. 8 kulmaa, jotka voivat olla teräviä, suoria tai tylppiä kulmia. Jäljen tulee olla mahdollisimman luonnollinen, maaston mukainen ja sisältää maastomuutoksia. Mahdollisia maastotyyppejä ovat metsä, niitty ja pelto, ja jälki voi myös ylittää tien tai kadun. Jäljentekijä kävelee koko jäljen normaaliaskelin; hän ei saa potkia maata rikki tai pysähdellä jälkeä tehdessään. Hänen on annettava tuomarille jäljestä yksityiskohmainen kaavio, joka sisältää kaikki tarvittavat tiedot, kuten esineiden järjestyksen ja jäljellä olevat maanmerkit. Jäljen tallennus GPS-laitteella on sallittua.
- Lähtöalue: Tunnistusesine (maksimissaan kengän kokoinen, tai esim. kengän koiseksi taiteltu vaate) 30 m x 30 m kokoisella lähtöalueella. Alueen vasen ja oikea reuna merkitään maastoon. Jäljentekijä menee alueelle vasemmasta tai oikeasta reunasta ja asettaa alueelle tunnistusesineen, joka ilmaisee jäljen varsinaisen lähtökohdan. Jäljentekijä seisoo hetken paikallaan ja lähtee sitten kävelemään jälkeä normaaliaskelin.
- Esineet: 8 hyvin hajustettua jäljentekijän käyttöesineitä, maksimikoko kenkää vastaava. Esineet eivät saa väriltään erottua oleellisesti pohjasta. Esineet on asetettava jäljen päälle, ei sen viereen. Jäljentekijän on merkittävä kunkin esineen paikka jäljikaavioon. Esineet merkitään tätä varten tai kuvataan tarkasti kaaviossa.
- Jäljen loppu: Jäljentekijä istuu tai makaa jäljen lopussa. Jäljentekijän on siirryttävä jäljen loppuun vähintään 30 minuuttia ennen jäljen etsimisen alkamista. Jäljestyksaika: 45 minuuttia sisältäen tunnistusesineen etsinnän.

Sallitut käskyt

Vapaavalintaiset suulliset käskyt ja käsimerkit ovat sallittuja ja niitä saa toistaa.

Suoritusohjeet

Kilpailija odottaa koira suoritusvalmiina, kunnes hänet kutsutaan lähtöalueelle. Suoritusvalmis koira voi olla vapaana tai kytkettynä 10 m liinaan, joka on kiinnitetty ketjukau-laimen tai valjaisiin. Jos koira ilmaisee jäljentekijän rullalla, rulla on kiinnitettävä koiran pantaan ennen jäljen ajon alkamista. Koiran kaikenlainen pakottaminen on kiellettyä ennen jäljelle lähetystä, jäljelle lähetettäessä sekä jäljestämisen aikana.

Ohjaaja ilmoittautuu tuomarille koira kytkettynä. Hyväksytyt esineen ilmaisutapoja ovat esineen ottaminen suuhun tai sen ilmaisu, tai molemmat vuorotellen. Jos koira ottaa esineen suuhun, se voi jäädä seisomaan paikalleen, istua tai tuoda esineen ohjaajalle. Ilmaisun koira voi tehdä maaten, istuen tai seisten. Jäljentekijän hyväksytyt ilmaisumuotoja ovat haukkuminen, rullailmaisu tai vapaa ilmaisu.

Tuomari esittelee ohjaajalle lähtöalueen, jonka takana ohjaaja voi liikkua vapaasti. Ohjaaja voi tarvittaessa irrottaa koiran liinan ja lähettää koiran etsimään tunnistusesinettä. Koiran on löydettävä tunnistusesine kolmen minuutin kuluessa. Ohjaaja saa avustaa koira suullisilla käskyillä ja/tai käsimerkeillä. Kun koira on löytänyt tunnistusesineen, ohjaaja voi halutessaan kiinnittää liinan ja lähettää koiran sen jälkeen jäljelle.

Jos koira ei löydä tunnistusesinettä, mutta nostaa kuitenkin jäljen, ohjaaja voi pysäyttää koiran kytkeäkseen sen liinaan, tai tuomarille asiasta ilmoitettuaan, antaa sen jatkaa jäljestämistä vapaana.

Jos koira ei nosta jälkeä sallitun ajan (3 minuuttia) kuluessa, ohjaaja voi jatkaa jäljen etsimistä, mutta kokonaisjäljestysaikaa ei pidennetä tämän vuoksi; tuomari voi kuitenkin keskeyttää työskentelyn, jos on selvää, että koira ei halua työskennellä tai ei pysty suoriutumaan tehtävästä.

Koiran tulee seurata jäljentekijän tekemää jälkeä ja ohjaajan tulee pitää 10 m etäisyys koiraan. Tuomari seuraa koirakkoa sopivalla etäisyydellä. Ohjaaja voi halutessaan pitää taukoja jäljestämisessä. Nämä tauot kuitenkin sisältyvät kokonaisjäljestysaikaan. Ohjaaja voi jäljestämisen aikana puhdistaa koiran pään, silmät ja kuonon ja antaa koiralle vettä.

Koiran tulee ilmaista jäljentekijä ilman minkäänlaista apua ohjaajalta ja/tai jäljentekijältä. Ohjaajan on ilmoitettava tuomarille koiran suorittaneen ilmaisun, eikä hän saa mennä koiran luo ennen, kuin tuomarin kehotuksesta. Koiran on ilmaista jäljentekijä selkeästi ja intensiivisesti ja jatkettava ilmaisua niin kauan, että ohjaaja tulee koiran luo. Koiran on suoritettava ilmaisu korkeintaan 2 m etäisyydellä jäljentekijästä.

Jälkikokeen luokan B vainutyöskentelyosa päättyy, kun löydetty esineet on luovutettu, ohjaaja on suorittanut loppuilmittautumisen tuomarille ja tuomari on antanut arvostelunsa.

Arvostelu

Tuomari arvostelee koiran työskentelyn lähtöalueella ja tunnistusesineen ilmaisun, jäljen nostamisen ja ajamisen, esineiden ilmaisun oikeassa järjestyksessä sekä koiran itsenäisesti suorittaman jäljentekijän ilmaisun.

Koiran tulee esittää positiivista jälkityöskentelyä sekä varmat esineiden ilmaisut. Pienet poikkeamat jäljeltä eivät ole virheitä, kunhan koira pystyy jatkamaan jäljestystä itsenäisesti.

Mikäli koira ei suorita jäljen etsimistä sallitun ajan puitteissa, se saa jäljen etsimisestä ja tunnistusesineestä 0 pistettä. Mikäli koira ei löydä esinettä tai ilmaise esinettä omaloitteisesti, kyseinen esine arvostellaan 0 pisteellä. Jos koira ei aloita jäljentekijän il-

maisua ilman ohjaajan ja/tai jäljentekijän apua, tai jos koira poistuu yli 2 m etäisyydelle jäljentekijästä, jäljentekijän ilmaisu arvostellaan 0 pisteellä.

Mikäli koira häiritsee jäljentekijää millään lailla, arvosanaa alennetaan.

Tuomari voi keskeyttää työskentelyn milloin tahansa, jos koira ei tuomarin käsityksen mukaan pysty itsenäisesti jatkamaan jäljestystä. Koira ei voi läpäistä koetta, jos se ei löydä jäljentekijää. Mikäli koira vahingoittaa jäljentekijää, se hylätään.

Pelastuskoirien hakukoe luokka A RH-FL A

Jakaantuu:

Vainutyöskentely	200 pistettä
Tottelevaisuus ja ketteryys	100 pistettä
Kokonaispisteet	300 pistettä

Vainutyöskentely RH-FL A Osa A

Arvostelukriteerit ja kokonaispisteet

Kokonaispisteet	200 pistettä
Ohjattavuus	30 pistettä
Yhteistyö ohjaajan kanssa, nopea ja määrätietoinen työtehtävien suoritus ja etsintä-motivaation säilyminen	
Etsintä	10 pistettä
Etsintävietti, etsintäkäytös, temperamentti, intensiivisyys, motivaatio, innokkuus, fyy-sinen kunto	
Liikkuvuus	10 pistettä
Liikkuvuus alueella, esteistä selviytyminen	
Itsenäisyys	10 pistettä
Ilmaisee hyvää työviettä	
Ohjaajan taktiikka	20 pistettä
Valitun taktiikan toteutus, ohjaajan toiminta koko työskentelyn ajan	
Ilmaiset 2 henkilöä, kumpikin 60 pistettä, mahdolliset valeilmaiset vähennettynä	120 pistettä

Yleiset määräykset

- Hakualue: 100 m x 200 m, avointa ja peitteistä maastoa.
- Maalimiehet: 2 maalimestä.
- Koiralla täytyy olla näkö- ja kosketusmahdollisuus. Piilojen tulee olla vähintään 10 m etäisyydellä toisistaan. Piiloja voidaan vaihtaa jokaisen koiran jälkeen. Samoja piiloja voidaan käyttää useammin kuin kerran. Maalimiesten on oltava piiloissa 10 minuuttia ennen, kuin koira lähetetään etsimään. Maalimiehet ovat tuomarin avus-tajia: heidän on maattava tai istuttava hiljaa paikoillaan avustamatta mitenkään koi-ranohjaajaa ja/tai koiraa.
- Avustajat: Hakualue on tallattava useiden ihmisten sekä yhden koiran toimesta ris-tiin rastiin niin, että tallaus loppuu 15 minuuttia ennen ensimmäistä suoritusta.
- Etsintäaika: 15 minuuttia. Aika alkaa, kun koira lähetetään etsimään.

Sallitut käskyt

Vapaavalintaiset suulliset käskyt ja käsimerkit ovat sallittuja ja niitä saa toistaa.

Suoritusohjeet

Kilpailijan on koirineen odotettava suoritusvalmiina näköetäisyyden ulkopuolella kunnes hänet kutsutaan hakualueelle. Suoritusvalmiilla koiralla voi olla tunnistusliivi ja/tai ketjukaulain. Tuomari esittelee sanallisesti hakualueen, joka on näkyvästi rajattu tai jonka rajat ovat selvästi tunnistettavissa, ja määrittää etsintäsuunnan kokeen alussa. Koiranohjaajan on pysyttävä keskilinjalla, joka on merkitty 50 m välein. Ohjaaja voi ilman pistemenetyksiä suorittaa ensin karkean etsinnän hakualueella ja jatkaa etsintää sitten takaisin vastakkaiseen suuntaan oman harkintansa mukaan.

Ennen etsinnän aloitusta ohjaaja ilmoittaa tuomarille koiran ilmaisutavan. Sallitut ilmaisutavat ovat haukkuminen, rullailmaisuus ja vapaa ilmaisuus.

Ohjaaja lähettää koiran suoritukseen. Kun koira on selkeästi irronnut ohjaajasta, tuomari antaa ohjaajalle luvan lähteä liikkeelle aloituspisteestä. Koiran tulee tarkastaa hakualueen kumpikin puoli syvinä pistoina ohjaajan käskyjen mukaan. Koiran satunnainen liikkuminen taaksepäin ei ole virhe. Taaksepäin etsiminen, eli ohjaajan liikkuminen takaisin päin, on kuitenkin sallittu vasta, kun ohjaaja on saavuttanut keskilinjan loppupään.

Koiran on suoritettava ilmaisuus ilman minkäänlaista apua ohjaajalta ja/tai maalimiehestä. Ohjaajan on ilmoitettava tuomarille koiran suorittaneen ilmaisun ja hän saa mennä koiran luo vasta tuomarin antaessa siihen luvan. Koiran on ilmaistava maalimies selkeästi ja intensiivisesti ja jatkettava ilmaisua niin kauan, että ohjaaja tulee koiran luo. Koiran on suoritettava ilmaisuus korkeintaan 2 m etäisyydellä maalimiehestä. Maalimiehen ilmaisun jälkeen hakutyöskentelyä jatketaan tuomarin luvalla siitä kohdasta, jossa ohjaaja ilmoitti koiransa suorittaneen ilmaisun.

Hakukokeen luokan A vainutyöskentelyosa päättyy, kun ohjaaja on suorittanut loppuilmaitumisen tuomarille ja tuomari on antanut arvostelunsa.

Arvostelu

Puutteet ohjaajan taktiikassa tai koiran ohjattavuudessa, hakutyöskentelyn intensiivisyydessä, koiran liikkuvuudessa ja itsenäisyydessä sekä kaikenlainen maalimiehen häiritseminen alentavat arvosanaa. Jos ohjaaja ei vahvista ilmaisua, se katsotaan virheeksi, mutta ei valeilmaisuksi.

Jos koira aloittaa ilmaisun vasta ohjaajan ja/tai maalimiehen avustamana, tällainen ilmaisuus arvostellaan 0 pisteellä. Ensimmäisestä valeilmaisuudesta vähennetään 40 pistettä. Toinen valeilmaisuus johtaa vainutyöskentelyosan keskeytykseen.

Koira ei voi läpäistä koetta, jos se ei löydä molempia maalimiehiä. Tällaisessa tapauksessa maksimipistemäärä on 139 pistettä. Mikäli koira vahingoittaa maalimiestä, se hylätään.

Pelastuskoirien hakukoe luokka B RH-FL B

Jakaantuu:

Vainutyöskentely	200 pistettä
Tottelevaisuus ja ketteryys	100 pistettä
Kokonaispisteet	300 pistettä

Vainutyöskentely RH-FL B Osa A

Arvostelukriteerit ja kokonaispisteet

Kokonaispisteet	200 pistettä
Ohjattavuus	20 pistettä
Yhteistyö ohjaajan kanssa, nopea ja määrätietoinen työtehtävien suoritus ja etsintä-motivaation säilyminen	
Etsintä	10 pistettä
Etsintävietti, etsintäkäytös, temperamentti, motivaatio, innokkuus, fyysinen kunto	
Liikkuvuus	10 pistettä
Liikkuvuus alueella, esteistä selviytyminen	
Itsenäisyys	10 pistettä
Ilmaisee hyvää työviettä	
Ohjaajan taktiikka	30 pistettä
Tilanteen arviointi, valitun taktiikan laatu ja toteutus, ohjaajan toiminta koko työskentelyn ajan	
Ilmaiset 3 henkilöä, kukin 40 pistettä,	120 pistettä
mahdolliset valeilmaiset vähennettynä	

Yleiset määräykset

- Hakualue: n. 35000 – 40000 m², vähintään 50 % peitteistä maastoa tai rakennuksia.
- Maalimiehet: 3 maalimiestä. Koiralla voi olla näkö- ja/ tai kosketusmahdollisuus, kuitenkin maastolle tyypilliset piilot, kuten esim. ylhäällä sijaitsevat piilot ovat sallittuja, vaikka ne eivät ole koiralle näkö- tai kosketusetäisyydellä. Piilojen tulee olla vähintään 10 m etäisyydellä toisistaan. Piilot saavat sijaita enintään 2 m korkeudella. Piiloja voidaan vaihtaa jokaisen koiran jälkeen. Samoja piiloja voidaan käyttää useammin kuin kerran.
- Maalimiesten on oltava piiloissa 15 minuuttia ennen, kuin koira aloittaa hakutyöskentelyn. Maalimiehet ovat tuomarin avustajia: heidän on maattava tai istuttava hiljaa paikoillaan avustamatta mitenkään koiranohjaajaa ja/tai koiraa.
- Avustajat: Jokaisena koepäivänä hakualue on tallattava useiden ihmisten sekä yhden koiran toimesta ristiin rastiin niin, että tallaus loppuu 15 minuuttia ennen ensimmäistä suoritusta.
- Etsintäaika: 30 minuuttia. Aika alkaa, kun koira lähetetään etsimään.

Sallitut käskyt

Vapaavalintaiset suulliset käskyt ja käsimerkit ovat sallittuja ja niitä saa toistaa.

Suoritusohjeet

Kilpailijan on koirineen odotettava suoritusvalmiin näköetäisyyden ulkopuolella, kunnes hänet kutsutaan hakualueelle. Suoritusvalmiilla koiralla voi olla tunnistusliivi ja/tai ketju-kaulain. Ohjaajalle annetaan kaaviokuva tai kartta alueesta tilanneselvityksenä. Haku-alue on näkyvästi rajattu tai sen rajat ovat selvästi tunnistettavissa. Tuomari voi määrittää sivulinjan, jota ohjaaja ei saa ylittää.

Ennen etsinnän aloitusta ohjaaja ilmoittaa tuomarille koiran ilmaisutavan. Sallitut ilmaisutavat ovat haukkuminen, rullailmaisuus ja vapaa ilmaisuus.

Ohjaaja saa vapaasti valita etsintätaktiikan, joka hänen on ilmoitettava tuomarille ennen työskentelyn aloittamista. Mikäli ohjaaja haluaa vaihtaa taktiikkaa kesken suorituksen, hänen on ilmoitettava siitä välittömästi tuomarille. Etsintäaikaa ei keskeytetä tällaisessa tapauksessa. Etsintäaika alkaa, kun ohjaaja on ilmoittanut valitsemansa taktiikan.

Koiran tulee ohjaajan käskyjen mukaan tarkastaa hakualue syvinä pistoina vuorotellen kummallekin puolelle. Koiran satunnainen liikkuminen taaksepäin ei ole virhe. Takaisin päin suuntautuva etsintätyöskentely on sallittu.

Koiran on suoritettava ilmaisuus ilman minkäänlaista apua ohjaajalta ja/tai maalimieheltä. Ohjaajan on ilmoitettava tuomarille koiran suorittaneen ilmaisun ja hän saa mennä koiran luo vasta tuomarin antaessa siihen luvan. Koiran on ilmaistava maalimies selkeästi ja intensiivisesti ja jatkettava ilmaisuja niin kauan, että ohjaaja tulee maalimiehen luo. Koiran on suoritettava ilmaisuus korkeintaan 2 m etäisyydellä maalimiehestä ja korkealla sijaitsevien piilojen osalta selvästi hajualueella.

Maalimiehen ilmaisun jälkeen hakutyöskentelyä jatketaan tuomarin luvalla siitä kohdasta, jossa ohjaaja ilmoitti koiransa suorittaneen ilmaisun.

Hakukokeen luokan B vainutyöskentelyosa päättyy, kun ohjaaja on suorittanut loppu-ilmoittautumisen tuomarille ja tuomari on antanut arvostelunsa.

Arvostelu

Puutteet ohjaajan taktiikassa tai koiran ohjattavuudessa, hakutyöskentelyn intensiivisyydessä, koiran liikkuvuudessa ja itsenäisyydessä sekä kaikenlainen maalimiehen häiritseminen alentavat arvosanaa. Jos ohjaaja ei vahvista ilmaisuja, se katsotaan virheeksi, mutta ei valeilmaisuksi.

Jos koira aloittaa ilmaisun vasta ohjaajan ja/tai maalimiehen avustamana, tällainen ilmaisuus arvostellaan 0 pisteellä. Ensimmäisestä valeilmaisuudesta vähennetään 40 pistettä. Toinen valeilmaisuus johtaa vainutyöskentelyosan keskeytykseen.

Koira ei voi läpäistä koetta, jos se ei löydä kaikkia maalimiehiä. Tällaisessa tapauksessa maksimipistemäärä on 139 pistettä. Mikäli koira vahingoittaa maalimiestä, se hylätään.

Pelastuskoirien rauniokoe luokka A RH-T A

Jakaantuu:

Vainutyöskentely	200 pistettä
Tottelevaisuus ja ketteryys	100 pistettä
Kokonaispisteet	300 pistettä

Vainutyöskentely RH-T A Osa A

Arvostelukriteerit ja kokonaispisteet

Kokonaispisteet 200 pistettä

Ohjattavuus 20 pistettä

Yhteistyö ohjaajan kanssa, nopea ja määrätietoinen työtehtävien suoritus ja etsintä-motivaation säilyminen

Etsintä 10 pistettä

Etsintävietti, etsintäkäytös, temperamentti, intensiivisyys, motivaatio, innokkuus, fyysinen kunto

Liikkuvuus 10 pistettä

Liikkuvuus, liikkuminen raunioilla, esteistä selviytyminen

Itsenäisyys 10 pistettä

Ilmaisee hyvää työviettiä

Ohjaajan taktiikka 30 pistettä

Tilanteen arviointi, valitun taktiikan laatu ja toteutus, ohjaajan toiminta koko työskentelyn ajan

Ilmaiset 2 henkilöä, kumpikin 60 pistettä, 120 pistettä

mahdolliset valeilmaiset vähennettynä

Yleiset määräykset

Etsintäalue: raunioitunut tai osittain sortunut kohde, joka voi koostua erilaisista rakennusmateriaaleista, vähintään 800 – 1000 m², yhdessä tai useammassa tasossa. Rauniokokeen luokassa A alueella tulee olla pimeitä tiloja ja onteloita sekä syviä piiloja, joiden syvyys on noin 1 m. Pelkkä rakennusetsintä ei ole sallittu, yksittäisiä tiloja voidaan kuitenkin liittää etsintäalueeseen. Ohjaajan ja tuomarin tulee voida nähdä etsintäalueelle.

Maalimiehet: 2 maalimestä umpipiiloissa. Koiralla ei saa olla näkö- ja /tai kosketusmahdollisuutta, piilon tulee olla mahdollisimman huomaamaton. Maalimiesten välin toisistaan tulee olla sellainen, että se mahdollistaa selkeät eri ilmaiset. Käytettyjä piiloja voidaan käyttää uudelleen, piiloja vaihdettaessa on kuitenkin estettävä virheimaisten vaara. Käytetyt piilot täytyy jättää avoimiksi, kun ne eivät ole käytössä. Maalimiehet menevät piiloihin 15 minuuttia ennen koiran työskentelyn aloittamista. Turvallisuusmääräyksiä on noudatettava ehdottomasti. Maalimiehet ovat tuomarin avustajia ja heidän täytyy käyttäytyä rauhallisesti, antamatta koiranohjaajalle ja/tai koiralle minkäänlaisia apuja. Ilmaiset maalimiehet täytyy ottaa pois piiloista; avustajat tekevät tämän tuomarin määräyksestä.

Häiriöt: kytevää tulta, moottorinmelua, vasaraniskuja, rummutusta, nauhoitettuja ääniä

jne.

Avustajat: Etsintäalue on tallattava yhden tai useamman henkilön ja yhden koiran toimesta ristiin rastiin niin, että tallaus loppuu 15 minuuttia ennen ensimmäistä suoritusta, ja juuri ennen koiran lähettämistä sekä työskentelyn aikana alueella kulkee ristiin rastiin kaksi henkilöä ilman koiraa.

Etsintäaika: 20 minuuttia. Etsintäaika alkaa, kun koira lähetetään etsimään.

Sallitut käskyt

Vapaavalintaiset käskyt ja käsimerkit ovat sallittuja ja niitä saa toistaa.

Suoritusohjeet

Kilpailijan on koirineen odotettava näköetäisyyden ulkopuolella kunnes hänet kutsutaan etsintäalueelle. Ohjaaja saa kaaviokuvan alueesta tilanneselvityksenä. Etsintäalue on näkyvästi rajattu tai sen rajat ovat selvästi tunnistettavissa. Ohjaaja saa vapaasti valita etsintätaktiikan, joka hänen on ilmoitettava tuomarille ennen työskentelyn aloittamista. Mikäli ohjaaja haluaa vaihtaa taktiikkaa kesken suorituksen, hänen on ilmoitettava siitä välittömästi tuomarille. Etsintäaikaa ei keskeytetä tällaisessa tapauksessa.

Ennen etsinnän aloitusta ohjaaja ilmoittaa tuomarille koiran ilmaisutavan. Sallitut ilmaisutavat ovat haukkuminen, rullailmaisuus ja vapaa ilmaisuus. Suoritusvalmis koira, jolla ei saa olla tunnustusliiviä tai kaulapantaa, lähetetään etsintään ohjaajan itsensä valitsemasta paikasta. Rullailmaisu käytettäessä koiralla saa kuitenkin olla rullan kiinnittämistä varten kaulapanta, jossa on oltava avautumismekanismi, joka suojaa koiraa loukkaantumiselta. Koiran tulee tarkastaa alue ohjaajan käskyjen mukaan. Ohjaaja saa seurata koiraa raunioalueelle vasta tuomarin antaessa siihen luvan.

Koiran on suoritettava ilmaisuus ilman minkäänlaista apua ohjaajalta ja/tai maalimieheltä. Ohjaajan on ilmoitettava tuomarille koiran suorittaneen ilmaisun ja hän saa mennä koiran luo vasta tuomarin antaessa siihen luvan. Koiran on ilmaistava hajun sijainti / ilmaisupaikka selkeästi ja intensiivisesti hajun suunta osoittaen ja jatkettava ilmaisu niin kauan, että ohjaaja tulee koiran luo. Ohjaajan tulee pystyä selkeästi määrittämään paikka, josta koira on saanut hajun.

Etsintää jatketaan tuomarin luvalla. Ohjaaja voi lähettää koiran jatkamaan etsintää yhden kerran siitä kohdasta, missä hän on. Hän voi antaa käskyn koiralle joko ilmaisuuspaikalla tai raunioalueen reunalta. Sen jälkeen ohjaajan on poistuttava raunioalueelta.

Rauniokokeen luokan A vainutyöskentelyosa päättyy, kun ohjaaja on suorittanut loppuilmoittautumisen tuomarille ja tuomari on antanut arvostelunsa.

Arvostelu

Puutteet ohjaajan taktiikassa tai koiran ohjattavuudessa, hakutyöskentelyn intensiivisyydessä, koiran liikkuvuudessa ja itsenäisyydessä alentavat arvosanaa. Jos ohjaaja ei vahvista ilmaisuja, se katsotaan virheeksi, mutta ei valeilmaisuksi.

Jos koira aloittaa ilmaisun vasta ohjaajan ja/tai maalimiehen avustamana, tällainen ilmaisuus arvostellaan 0 pisteellä. Ensimmäisestä valeilmaisuudesta vähennetään 40 pistettä. Toinen valeilmaisuus johtaa vainutyöskentelyosan keskeytykseen.

Koira ei voi läpäistä koetta, jos se ei löydä molempia maalimiehiä. Tällaisessa tapauksessa maksimipistemäärä on 139 pistettä. Mikäli koira vahingoittaa maalimiestä, se hylätään.

Pelastuskoirien rauniokoe luokka B RH-T B

Jakaantuu:

Vainutyöskentely	200 pistettä
Tottelevaisuus ja ketteryys	100 pistettä
Kokonaispisteet	300 pistettä

Vainutyöskentely RH-T B Osa A

Arvostelukriteerit ja kokonaispisteet

Kokonaispisteet 200 pistettä

Ohjattavuus 20 pistettä

Yhteistyö ohjaajan kanssa, nopea ja määrätietoinen työtehtävien suoritus ja etsintä-motivaation säilyminen

Etsintä 10 pistettä

Etsintävietti, etsintäkäytös, temperamentti, intensiivisyys, motivaatio, innokkuus, fyysinen kunto

Liikkuvuus 10 pistettä

Liikkuvuus, liikkuminen raunioilla, esteistä selviytyminen

Itsenäisyys 10 pistettä

Ilmaisee hyvää työviettä

Ohjaajan taktiikka 30 pistettä

Tilanteen arviointi, valitun taktiikan laatu ja toteutus, ohjaajan toiminta koko työskentelyn ajan

Ilmaisut 3 henkilöä, kukin 40 pistettä, 120 pistettä

mahdolliset valeilmaisut vähennettynä

Yleiset määräykset

- Etsintäalue: raunioitunut tai osittain sortunut kohde, joka voi koostua erilaisista rakennusmateriaaleista, vähintään 1200 – 1500 m², yhdessä tai useammassa tasossa. Rauniokokeen luokassa B alueella tulee olla vähintään 6 piiloa, joista vähintään 2 on pimeitä tiloja tai onteloita, vähintään 2 on syviä piiloja, joiden syvyys on noin 2 m tai vähintään 2 on ylhäällä vähintään 2 m korkeudella sijaitsevia piiloja. Raunioalueella on oltava näistä vähintään kahta eri piilotyyppiä. Pelkkä rakennusetsintä ei ole sallittu, yksittäisiä tiloja voidaan kuitenkin liittää etsintäalueeseen.
- Maalimiehet: 3 maalimiestä umpipiiloissa. Koiralla ei saa olla näkö- ja /tai kosketusmahdollisuutta, piilon tulee olla mahdollisimman huomaamaton. Maalimiesten välin toisistaan tulee olla sellainen, että se mahdollistaa selkeät eri ilmaisut. Käytettyjä piiloja voidaan käyttää uudelleen, piiloja vaihdettaessa on kuitenkin estettävä virheimaisujen vaara. Käytetyt piilot täytyy jättää avoimiksi, kun ne eivät ole käytössä. Maalimiehet menevät piiloihin 15 minuuttia ennen koiran työskentelyn aloittamista. Turvallisuusmääräyksiä on noudatettava ehdottomasti. Maalimiehet ovat tuomarin avustajia ja heidän täytyy käyttäytyä rauhallisesti, antamatta koiranohjaajalle ja/tai koiralle minkäänlaisia apuja. Ilmaistuja maalimiehiä ei välttämättä tarvitse ottaa pois piiloista. Jos tuomari niin määrää, avustajat auttavat ilmaistut maalimiehet piiloista.
- Häiriöt voivat olla: kytevää tulta, moottorinmelua, vasaraniskuja, rummutusta, nau-

hoitettuja ääniä jne.

- Avustajat: Etsintäalue on tallattava yhden tai useamman henkilön ja yhden koiran toimesta ristiin rastiin niin, että tallaus loppuu 15 minuuttia ennen ensimmäistä suoritusta, ja juuri ennen koiran lähettämistä sekä työskentelyn aikana alueella kulkee ristiin rastiin useita henkilöitä ilman koiraa.
- Etsintäaika: 30 minuuttia. Etsintäaika alkaa, kun koira lähetetään etsimään.

Sallitut käskyt

Vapaavalintaiset käskyt ja käsimerkit ovat sallittuja ja niitä saa toistaa.

Suoritusohjeet

Kilpailijan on koirineen odotettava näköetäisyyden ulkopuolella kunnes hänet kutsutaan etsintäalueelle. Ohjaaja saa kaaviokuvan alueesta tilanneselvityksenä. Etsintäalue on näkyvästi rajattu tai sen rajat ovat selvästi tunnistettavissa. Ohjaaja saa vapaasti valita etsintätaktiikan, joka hänen on ilmoitettava tuomarille ennen työskentelyn aloittamista. Mikäli ohjaaja haluaa vaihtaa taktiikkaa kesken suorituksen, hänen on ilmoitettava siitä välittömästi tuomarille. Etsintäaikaa ei keskeytetä tällaisessa tapauksessa.

Ennen etsinnän aloitusta ohjaaja ilmoittaa tuomarille koiran ilmaisutavan. Sallitut ilmaiset ovat haukkuminen, rullailmaisuus ja vapaa ilmaisuus.

Suoritusvalmis koira, jolla ei saa olla tunnistusliiviä tai kaulapantaa, lähetetään etsintään ohjaajan itsensä valitsemasta paikasta. Rullailmaisu käytettäessä koiralla saa kuitenkin olla rullan kiinnittämistä varten kaulapanta, jossa on oltava avautumismekanismi, joka suojaa koiraa loukkaantumiselta. Koiran tulee ohjaajan käskyjen mukaan tarkastaa alue. Ohjaaja saa seurata koiraa raunioalueelle vasta tuomarin antaessa siihen luvan.

Koiran on suoritettava ilmaisuus ilman minkäänlaista apua ohjaajalta ja/tai maalimieheltä. Ohjaajan on ilmoitettava tuomarille koiran suorittaneen ilmaisun ja hän saa mennä koiran luo vasta tuomarin antaessa siihen luvan. Koiran on ilmaistava hajun sijainti / ilmaisupaikka selkeästi ja intensiivisesti hajun suunta osoittaen ja jatkettava ilmaisu niin kauan, että ohjaaja tulee koiran luo. Ohjaajan tulee pystyä selkeästi määrittämään paikka, josta koira on saanut hajun.

Etsintää jatketaan tuomarin luvalla. Ohjaaja voi lähettää koiran jatkamaan etsintää yhden kerran siitä kohdasta, missä hän on. Hän voi antaa käskyn koiralle joko ilmaisupaikalla tai raunioalueen reunalta. Sen jälkeen ohjaajan on poistuttava raunioalueelta.

Rauniokokeen luokan B vainutyöskentelyosa päättyy, kun ohjaaja on suorittanut loppuilmoittautumisen tuomarille ja tuomari on antanut arvostelunsa.

Arvostelu

Puutteet ohjaajan taktiikassa tai koiran ohjattavuudessa, hakutyöskentelyn intensiivisyydessä, koiran liikkuvuudessa ja itsenäisyydessä alentavat arvosanaa. Jos ohjaaja ei vahvista ilmaisuja, se katsotaan virheeksi, mutta ei valeilmaisuksi.

Jos koira aloittaa ilmaisun vasta ohjaajan ja/tai maalimiehen avustamana, tällainen ilmaisuus arvostellaan 0 pisteellä. Ensimmäisestä valeilmaisuudesta vähennetään 40 pistettä. Toinen valeilmaisuus johtaa vainutyöskentelyosan keskeytykseen. Koira ei voi läpäistä koetta, jos se ei löydä kaikkia maalimiehiä. Tällaisessa tapauksessa maksimipistemäärä on 139 pistettä.

Tottelevaisuus ja ketteryys RH-F, FL, T Osa B

Pelastuskoirien jälkikoe	RH-F	A ja B
Pelastuskoirien hakukoe	RH-FL	A ja B
Pelastuskoirien rauniokoe	RH-T	A ja B

Arvostelukriteerit ja kokonaispisteet

Kokonaispistemäärä	100 pistettä
Liike 1: Vapaana seuraaminen	10 pistettä
Liike 2: Luoksetulo	10 pistettä
Liike 3: Tasamaanouto	10 pistettä
Liike 4: Liikkuva tynnyrisilta	10 pistettä
Liike 5: Tikapuut vaakatasossa	10 pistettä
Liike 6: Tunneli	10 pistettä
Liike 7: Kaukolähetykset	10 pistettä
Liike 8: Koiran kantaminen ja luovutus	10 pistettä
Liike 9: Paikallaolo häiriön alaisena	20 pistettä

Yleiset määräykset

Alku- ja loppuilmottautuminen tuomarille suoritetaan koira kytkettynä perusasennossa. Koiralla saa olla vain yksi talutin ja ketjukaulain. Ohjaaja saa käyttää itse valitsemiaan käskysanoja, niiden on kuitenkin oltavaa lyhyitä. Koiran nimi käskysanan yhteydessä katsotaan yhdeksi käskyksi. Käsimerkkien käyttö on sallittu vain silloin, kun näin on nimenomaan sanottu. Jos koira suorittaa liikkeen vasta toisella käskyllä, arvosanaa alennetaan kahdella.

Koiran tulee suorittaa liikkeet iloisesti ja nopeasti. Jokainen liike alkaa ja loppuu perusasennossa. Liikkeiden välisiä siirtymiä ei arvostella. Koiran lyhyt motivointi liikkeiden välissä ja koiran kiittäminen yksittäisen liikkeen jälkeen on sallittua. Ennen seuraavaa liikettä on otettava uusi perusasento.

Perusasennossa koira istuu tiiviisti ja suoraan ohjaajan vasemmalla sivulla siten, että koiran lapa on ohjaajan polven tasolla. Kun ohjaajan edessä istuva koira käsketään perusasentoon, koira voi siirtyä perusasentoon joko ohjaajan edessä kääntymällä tai kiertämällä tiiviisti ohjaajan takaa.

Tuomari antaa luvan liikkeiden aloitukseen. Liikkeiden 1-8 järjestys arvotaan juuri ennen suorituksen alkamista. Koiran talutin irrotetaan arvonnän jälkeen.

Vapaana seuraamisen aikana on ammuttava kaksi laukausta (kaliiperi 6-9 mm). Koiran on suhtauduttava laukauksiin välinpitämättömästi. Mikäli koira osoittaa laukausarkuutta, sen suoritus hylätään. Mikäli koira reagoi laukauksiin aggressiivisuutta osoittaen, se on ehdottomasti virheellistä, mutta koira voi jatkaa koetta sillä edellytyksellä, että se pysyy ohjaajan hallinnassa. Ainoastaan koirat, jotka suhtautuvat välinpitämättömästi laukauksiin, voivat saada täydet pisteet.

Suoritusohjeet

1. Vapaana seuraaminen

10 pistettä

Liikettä varten tarvitaan:

Seuraaminen on suoritettava liitteenä olevan kaaviopiirroksen mukaisesti. Tuomari saa ainoastaan tarvittaessa muuttaa käännösten suuntia kentän olosuhteiden vuoksi, tämän täytyy koskea kaikkia koirakoita.

Henkilöryhmässä on oltava vähintään 4 henkilöä, mukaan lukien toisen koiran ohjaaja. Kahdella ryhmän henkilöistä on oltava mukanaan kytketty koira (uros ja narttu). Ryhmä liikkuu ympyrässä myötäpäivään.

Sallitut käskyt:

Joko lyhyt käsky tai käsimerkki, jonka saa antaa jokaisen liikkeelle lähdön ja nopeuden muutoksen yhteydessä.

Liikkeen suoritus:

Koiran tulee perusasennosta lähteä käskystä seuraamaan ohjaajaa tarkkaavaisesti, iloisesti ja suorassa asennossa, lapa koko ajan ohjaajan vasemman polven tasolla, ja ohjaajan pysähtyessä istua ilman käskyä, nopeasti ja suoraan asentoon.

Koirakko kulkee aluksi keskilinjaa 50 askelta ilman pysähdyksiä normaalikäyntiä, tekee täyskäännöksen ja 10 -15 normaaliaskelen jälkeen siirtyy juoksuun ja sitten hitaaseen käyntiin, molempia vähintään 10 askelta. Siirtyminen juoksusta hitaaseen käyntiin on tehtävä ilman väliaskelia normaalikäynnissä.

Sitten koirakko kulkee muutamia askelia normaalikäynnissä, suorittaa ilman nopeuden muutosta ensimmäisen kulman ja suoran 20-25 askelta, toisen kulman ja suoran 25-30 askelta, täyskäännöksen, edelleen 10-15 askelta ja perusasento. Seuraavan 10-15 askelen suoran jälkeen tehdään käännös ja palataan 20 -25 askelta takaisin keskilinjalle perusasentoon.

Perusasennosta koirakko kulkee normaalikäynnillä henkilöryhmän luo ja kiertää ryhmän vastapäivään tiiviisti ulkopuolelta niin, että arvosteltavana oleva koira kohtaa suoraan molemmat ryhmässä olevat koirat. Koirakko pysähtyy kerran, jonka aikana ryhmä liikkuu edelleen ja vähintään yksi henkilö ohittaa koirakon.

Tämän jälkeen ohjaaja ohjaa koiransa normaalikäynnissä kahdeksikon muotoisin käännöksin ryhmän läpi ja pysähtyy ryhmän keskellä itsenäisesti perusasentoon. Lopuksi koirakko jättää ryhmän normaalikäyntiä ja lopettaa tämän liikkeen perusasentoon.

Arvostelu

Edistäminen, vino asento, jättäminen, hidas tai viivyttelevä istuminen, koiran paineistuneisuus, sekä lisäkäskyt ja ohjaajan vartaloavut alentavat arvosanaa.

2. Luoksetulo

10 pistettä

Sallitut käskyt:

Lyhyt käsky seuraamiseen, jonka saa antaa valmistelevalle osalle yhteydessä, ja käsky perusasentoon siirtymiseen

Käsky ja/tai käsimerkki kumpaankin luoksetuloon

Käsky ja/tai käsimerkki istumiseen
Käsky ja/tai käsimerkki maahan menoon
Käsky ja/tai käsimerkki seisomaan nousemiseen

Liikkeen suoritus:

Ohjaaja lähtee perusasennosta vapaana seuraavan koiransa kanssa suoraan eteenpäin. 10 -15 askeleen jälkeen koiran on istuuduttava nopeasti käskystä ja/tai käsimerkistä ilman, että ohjaaja muuttaa kulkutapaansa tai kääntää päätänsä. Kuljettuaan vielä 40 askelta ohjaaja pysähtyy ja kääntyy rauhallisesti istuvaan koiraansa päin. Tuomarin merkistä ohjaa kutsuu koiransa luokseen käskyllä ja/tai käsimerkillä. Kun koira on tullut noin puolet matkasta nopeasti ja iloisesti, ohjaaja antaa sille käskyn ja/tai käsimerkin, jolloin koiran on heti mentävä maahan. Tuomarin merkistä koiran on noustava ohjaajan käskystä ja/tai käsimerkistä seisomaan. Edelleen tuomarin merkistä ohjaaja kutsuu koiran luokseen käskyllä ja/tai käsimerkillä. Koiran on tultava iloisesti ja nopeasti ja istuttava tiiviisti ohjaajan eteen. Käskystä tai käsimerkistä on koiran siirryttävä perusasentoon.

Arvostelu:

Virheet valmisteleavassa vaiheessa, hidas, rauhaton tai myöhäinen istuminen, maahanmeno tai seisominen, liian hidas luoksetulo ja eteen istuminen alentavat arvosanaa. Mikäli koira ottaa väärän asennon, vähennetään 2 pistettä.

3. Tasamaan nouto

10 pistettä

Liikettä varten tarvitaan:

Ohjaajan oma käyttöesine, joka hänellä on mukanaan koko koeosan ajan.

Sallitut käskyt:

Käsky tai käsimerkki noutamiseen ja perusasentoon siirtymiseen, ja käsky irrotukseen.

Liikkeen suoritus:

Ohjaaja seisoo koira perusasennossa ja heittää käyttöesineen noin 10 askeleen päähän. Ohjaaja saa antaa noutokäskyn tai käsimerkin vasta, kun esine on liikkumatta paikallaan. Ohjaajan sivulla vapaana istuvan koiran tulee käskystä tai käsimerkistä nopeasti juosta esineen luo, ottaa se heti suuhunsa ja tuoda se samalla nopeudella ohjaajalle. Koiran on istuttava tiiviisti ohjaajan eteen ja pidettävä esinettä niin kauan suussaan, että ohjaaja lyhyen tauon jälkeen ottaa esineen antaen koiralle irrotuskäskyn. Koiran on siten käskystä tai käsimerkistä siirryttävä perusasentoon ohjaajan sivulle. Ohjaaja ei saa siirtyä paikaltaan liikkeen aikana.

Arvostelu:

Liian lyhyt käyttöesineen heitto ja ohjaajan avut ilman paikalta siirtymistä, kuten myös virheet perusasennossa, hidas esineelle meno, virheet esineen ottamisessa, hidas tuontivaihe, esineen pudottaminen, esineellä leikkiminen tai sen pureskelu, ohjaajan haara-asento, virheet eteen istumisessa ja perusasentoon siirtymisessä alentavat arvosanaa. Mikäli ohjaaja liikkuu paikaltaan ennen koiran siirtymistä perusasentoon liikkeen lopussa, arvosana on puutteellinen.

Mikäli koira ei nouda esinettä, suoritus arvostellaan 0 pisteellä.

4. Liikkuva tynnyrisilta

10 pistettä

Liikettä varten tarvitaan:

Este:

Sillan tulee liikkua vähintään 20 cm.

- Lankku, pituus noin 4 m, leveys noin 0,30 m, lankun paksuus n. 0,04m.
- 2 yhtä suurta tynnyriä, läpimitta noin 0,40 m
- Lankun pituussuunnassa oleva rajoitin, joka estää lankkua liikkumasta enemmän kuin 0,20 m

Sallitut käskyt:

Käsky ja/tai käsimerkki hyppäämiseen

Käsky pysähtymiseen

Käsky tai käsimerkki etenemiseen.

Liikkeen suoritus:

Ohjaaja siirtyy koira vapaana perusasentoon sopivalle etäisyydelle esteestä. Koiran tulee käskystä ja/tai käsimerkistä hypätä sillalle ja uudesta käskystä heti pysähtyä sillalla menosuuntaan. Tuomarin merkistä ohjaaja siirtyy koiran viereen ja antaa käskyn tai merkin etenemiseen ja kulkee koiran vierellä esteen loppuun asti. Koiran tulee itsenäisesti pysähtyä esteen päässä. Tuomarin merkistä ohjaaja antaa koiralleen käskyn tai käsi-merkin jatkaa ja siirtyy muutaman askeleen telineen taakse. Sitten ohjaaja pysähtyy ja koiran on istuttava ilman käskyä perusasentoon.

Koiran on kuljettava koko sillan pituus osoittamatta pelkoa tai pyrkimättä hyppäämään alas sillalta.

Arvostelu:

Hidastelu sillalle hyppäämisessä, epävarma kulku, virheet pysähtymisessä tai alas sillalta hyppäämisessä alentavat arvosanaa.

5. Tikapuut

10 pistettä

Liikettä varten tarvitaan:

Este: Kiinteät puiset puolatikkaat, vaakasuorat, ylösnousuosalla

- Tikkaat: pituus noin 4 m, leveys noin 0,5 m, puolien väli 0,30 m, puolien leveys 0,05 m
- Kaksi tukialustaa: korkeus n. 0,50 m
- Ylösnousuosa: pituus 1,20 m, leveys 0,50 m, poikittaisrimat sallittuja avuksi tikkaille kiipeämiseen

Sallitut käskyt:

Käsky ja/tai käsimerkki tikkaille kiipeämiseen

Käsky tai käsimerkki perusasennon ottamiseen.

Liikkeen suoritus:

Ohjaaja siirtyy koira vapana perusasentoon sopivalle etäisyydelle esteestä. Käskystä ja/

tai käsimerkistä koira kiipeää tikkaiden ylösnousuosaa pitkin tikkailla, jatkaa itsenäisesti puolia pitkin viimeiselle puolalle saakka ja pysähtyy. Ohjaaja lähtee liikkeelle heti, kun koiran etutassut ovat ensimmäisellä puolalla ja kulkee esteellä työskentelevän koiran vieressä. Ohjaaja ei saa kuitenkaan koskea koiraan tai esteeseen. Tikkaiden lopussa ohjaaja nostaa koiran alas tikkailta ja käskää koiran käskyllä tai käsimerkillä perusasentoon.

Arvostelu:

Hidasteleva tai hätäinen ylös kiipeäminen tai kulkeminen tikkailla, epävarma tikkailla kulkeminen, yksittäiset askeleet sivujohteita pitkin tai pysähtyminen ennen viimeistä puolaa alentavat arvosanaa.

Mikäli koira kulkee pidemmän matkan sivujohteita pitkin, osoittaa voimakasta epävarmuutta, putoaa puolien väliin tai tarvitsee ohjaajan apua, on suoritus arvosteltava puutteelliseksi.

Jos koira hyppää alas tikkailta, on liike arvosteltava 0 pisteellä.

6. Tunneli

10 pistettä

Liikettä varten tarvitaan:

Este:

- Kiinteä sisäänmeno-osa, korkeus 0,50 m, pituus 3 m
- Sopiva ryömintäputki, pehmeää materiaalia, pituus 3 m

Sallitut käskyt:

Käsky ja/ tai käsimerkki läpimeneon

Käsky pysähtymiseen

Käsky tai käsimerkki perusasennon ottamiseen

Liikkeen suoritus:

Ohjaaja siirtyy koira vapaana perusasentoon sopivalle etäisyydelle esteestä. Koiran tulee käskystä ja/tai käsimerkistä ryömiä esteen läpi. Kun koira on tullut tunnelista ulos, sen tulee pysähtyä ohjaajan käskystä makaavaan asentoon. Tuomarin merkistä ohjaaja menee koiran luo ja käskää koiran perusasentoon käskyllä tai käsimerkillä.

Arvostelu:

Hidasteleva sisäänmeno ja läpi ryöminen alentavat arvosanaa. Mikäli koira ei tule ulos tunnelista, suoritus arvostellaan puutteelliseksi.

7. Kaukolähetykset

10 pistettä

Liikettä varten tarvitaan:

- 1 merkki aloituspisteeseen
- 1 merkki keskipisteeseen
- 3 merkittyä alustaa noin 40 m etäisyydellä: alustan koko noin 1 m x 1 m, korkeus korkeintaan 0.60 m (kuormalava, pöytä tai vastaava)
- 6 arpalipuketta, jotka osoittavat selkeästi ja graafisesti alustojen suoritusjärjestyksen.

Sallitut käskyt:

Käsky ja käsimerkki keskimerkille lähetykseen

Käsky pysähtymiseen

Käsky ja käsimerkki jokaiselle kolmelle alustalle lähetykseen

Käsky jokaiselle kolmelle alustalle ylös hyppäämiseen / alustalta alas hyppäämiseen / pysähtymiseen

Käsky tai käsimerkki luoksetuloon

Käsky tai käsimerkki perusasennon ottamiseen

Liikkeen suoritus:

Ennen liikkeen aloitusta ohjaaja arpoo järjestyksen, jossa koira lähetetään merkityille alustoille.

Ohjaaja siirtyy koira vapaana perusasentoon aloituspisteeseen. Tuomarin merkistä ohjaaja lähettää koiran itse paikallaan pysyen käskyllä ja käsimerkillä noin 20 m päässä sijaitsevaan selkeästi merkittyyn pisteeseen. Kun koira on merkillä, ohjaaja pysäyttää sen käskyllä. Tuomarin uudesta merkistä ohjaaja lähettää koiran itse paikallaan pysyen käskyllä ja käsimerkillä ensimmäiselle merkitylle alustalle. Koiran tulee käskystä hypätä tälle alustalle ja pysähtyä paikalleen. Ohjaaja lähettää sitten koiran uudella käskyllä ja käsimerkillä seuraavalle alustalle ja käskee koiran hypätä ja pysähtyä sille. Ohjaaja ohjaa koiran samalla tavalla kolmannelle alustalle.

Ohjaaja kutsuu koiran käskyllä tai käsimerkillä kolmannelta alustalta takaisin luokseen. Koiran tulee tulla tiiviisti ohjaajan eteen istumaan ja siirtyä siitä käskyllä tai käsimerkillä perusasentoon.

Arvostelu:

Hidas meno merkille tai alustoille, voimakas poikkeama ihannelinjasta, nopeuden muutokset, hidastelu alustoille hyppäämisessä tai poistuminen alustalta ilman käskyä, ohjaajan avut, kuten lisäkäskyt sekä virheet perusasentoon siirtymisessä alentavat arvostusta. Mikäli arvottua alustojen järjestystä ei noudateta tai ohjaaja siirtyy paikaltaan, suoritus arvostellaan puutteelliseksi.

8. Koiran kantaminen ja luovutus

10 pistettä

Liikettä varten tarvitaan:

- Aloitusasento: Koira nostetaan maasta tai korotetulta alustalta.
- Apukantaja.

Sallitut käskyt:

Käsky tai käsimerkki aloitusasennon ottamiseen, luoksetuloon ja perusasentoon siirtymiseen.

Liikkeen suoritus:

Perusasennosta aloittaen ohjaajan on yhdellä käskyllä tai käsimerkillä asetettava koiransa aloitusasentoon, joka helpottaa koiran nostamista.

Ohjaaja kantaa koiraansa suoraan eteenpäin n. 10 m ja luovuttaa sen toiselle henkilölle. Toinen henkilö kantaa koira edelleen 10 m ja laskee sen sitten maahan. Koiran tulee pysyä paikallaan alas laskemisen jälkeen, kunnes ohjaaja tuomarin merkistä

kutsuu koiran luokseen käskyllä tai käsimerkillä. Koiran on nopeasti ja iloisesti tultava ohjaajan luo ja tiiviisti koiran eteen istumaan ja siirryttävä siitä käskyllä tai käsimerkillä perusasentoon.

Koira ei saa osoittaa aggressiivisuutta ohjaajaansa tai apukantajaa kohtaan. Koiraa on kannettava niin, että se voi liikuttaa häntäänsä vapaasti.

Arvostelu:

Koiran haluttomuus yhteistyöhön, rauhattomuus kannettaessa, hiljaa muriseminen ja pois vetäytyminen alas laskettaessa alentavat arvosanaa. Mikäli koira hyppää maahan, suoritus on puutteellinen. Liiallinen arkuus tai aggressio ohjaajaa tai apukantajaa kohtaan johtaa koiran hylkäämiseen.

9. Paikallaolo häiriön alaisena

20 pistettä

Liikettä varten tarvitaan:

Kaksi merkittyä paikkaa, toinen uroksille ja toinen nartuille.

Sallitut käskyt:

Käsky tai käsimerkki maahan menoon.

Käsky tai käsimerkki istumaan nousemiseen

Liikkeen suoritus:

Ennen toisen koirakon suorituksen alkamista ohjaaja siirtyy vapaana seuraavan koiran kanssa tuomarin osoittamalle paikalle ja pysähtyy siihen koira perusasennossa. Tuomarin merkistä ohjaa antaa koiralle käskyn tai käsimerkin mennä maahan. Koiralle ei saa jättää merkiksi mitään esinettä. Sitten ohjaaja siirtyy toiseen tuomarin määräämään paikkaan vähintään 40 askeleen päähän ja seisoo rauhallisesti koiraan päin kääntyneenä. Koiran täytyy maata rauhallisesti paikallaan ilman mitään apuja ohjaajalta toisen koirakon suorittaessa liikkeitä 1-8.

Toisen koirakon suorittaessa vapaana seuraamista paikalla olevan koiran ohjaaja siirtyy itsenäisesti henkilöryhmään ja liikkeen jälkeen takaisin alkuperäiselle paikalleen.

Tuomarin merkistä ohjaaja siirtyy koiran luo ja asettuu sen oikealle puolelle. Tuomarin uudesta merkistä ohjaaja käskää koiran istumaan joko käskyllä tai käsimerkillä. Koiran tulee nousta nopeasti istumaan suoraan asentoon.

Arvostelu:

Koiran rauhaton paikallaolo tai liian aikainen ylösnouseminen/istuminen tai vastaan tuleminen noudettaessa, ohjaajan rauhaton käyttäytyminen ja muut peitetyt avut alentavat arvosanaa.

Mikäli koira ei mene maahan, vaan seisoo tai istuu, mutta jää paikalleen, on suoritus arvosteltava puutteelliseksi. Mikäli koira liikkuu paikaltaan enemmän kuin 3 metriä sen jälkeen, kun toinen koirakko on suorittanut liikkeen 4, suoritetaan kuitenkin osa-arvostelu.

Jos koira liikkuu paikaltaan enemmän kuin 3 metriä ennen, kuin toinen koirakko on suorittanut liikkeen 4, suoritus arvostellaan 0 pisteellä.

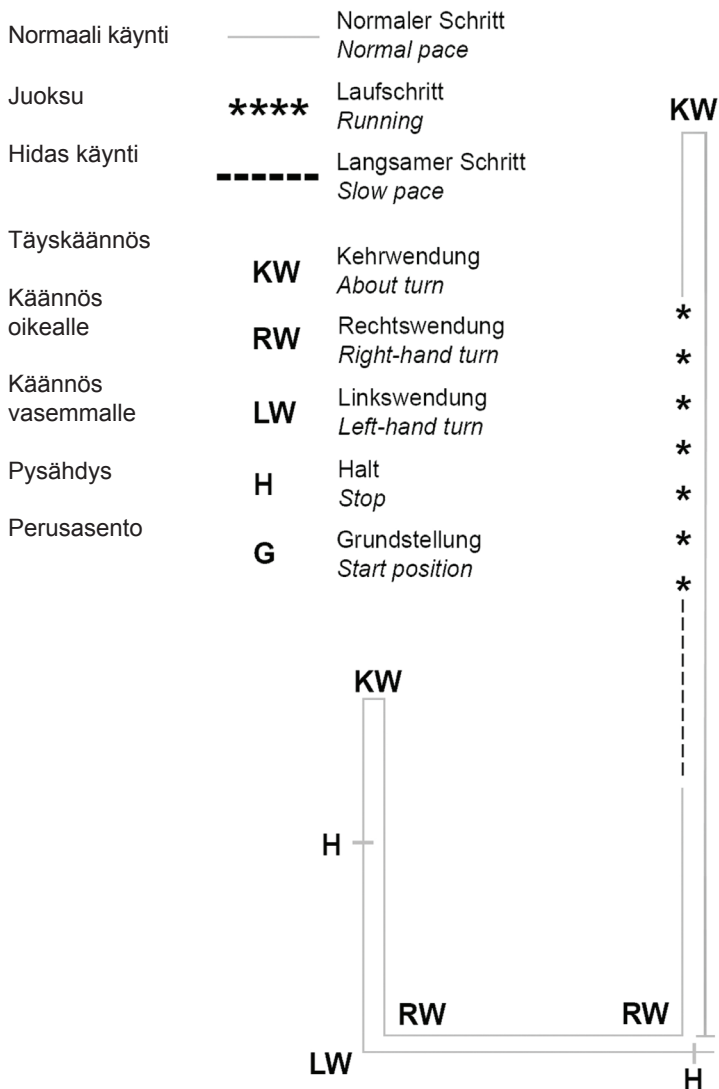
Tottelevaisuus- ja ketteryyssosa päättyy, kun ohjaaja on suorittanut loppuilmoittautumisen tuomarille ja tuomari on antanut arvostelunsa.

Liitteet

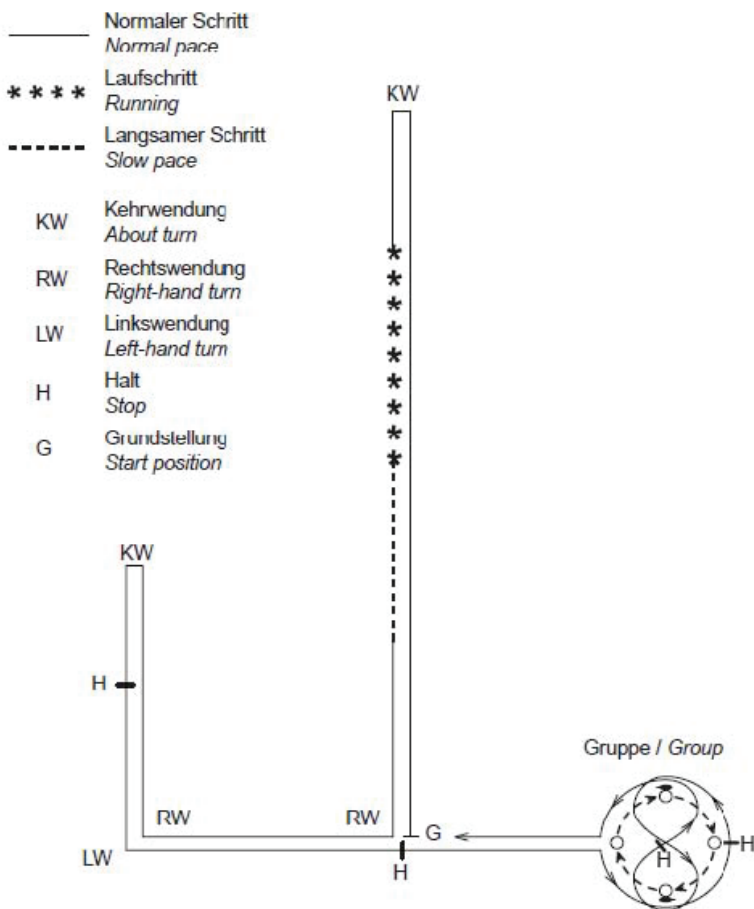
Yleiset lyhenteet

FCI	Fédération Cynologique Internationale
IRO	Internationale Rettungshunde Organisation
FCI-LAO	FCI:n kansallinen jäsenorganisaatio
IRO-NRO	IRO:n kansallinen jäsenjärjestö
IPO-R	Kansainvälinen pelastuskoirakoeohje
RH-F	Pelastuskoirien jälkikoe
RH-FL	Pelastuskoirien hakukoe
RH-T	Pelastuskoirien rauniokoe
RH-L	Pelastuskoirien lumivyörykoe
RH-W	Pelastuskoirien vesipelastuskoe
U+G	Tottelevaisuus- ja ketteryysosa jälki-, haku- ja rauniokokeessa
U+G-L	Tottelevaisuus- ja ketteryysosa lumivyörykokeessa
U+G-W	Tottelevaisuus- ja ketteryysosa vesipelastuskokeessa

Kaavio 1: Kytkettynä ja vapaana seuraaminen, soveltuvuuskoe

Kaavio 2: Vapaana seuraaminen, luokat A ja B

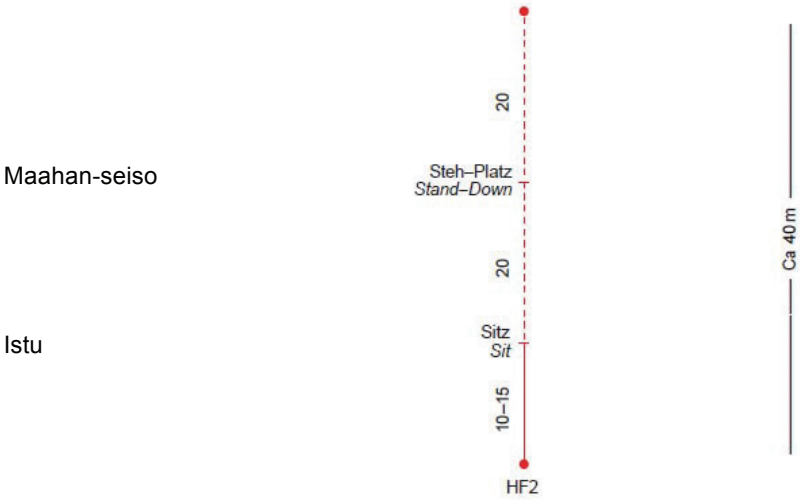

Achtung: Das Schema ist abhängig von den Platzverhältnissen. Es kann nach der Kehrtwendung auch zuerst eine Linkswendung und anschließend eine Rechtswendung verlangt werden.

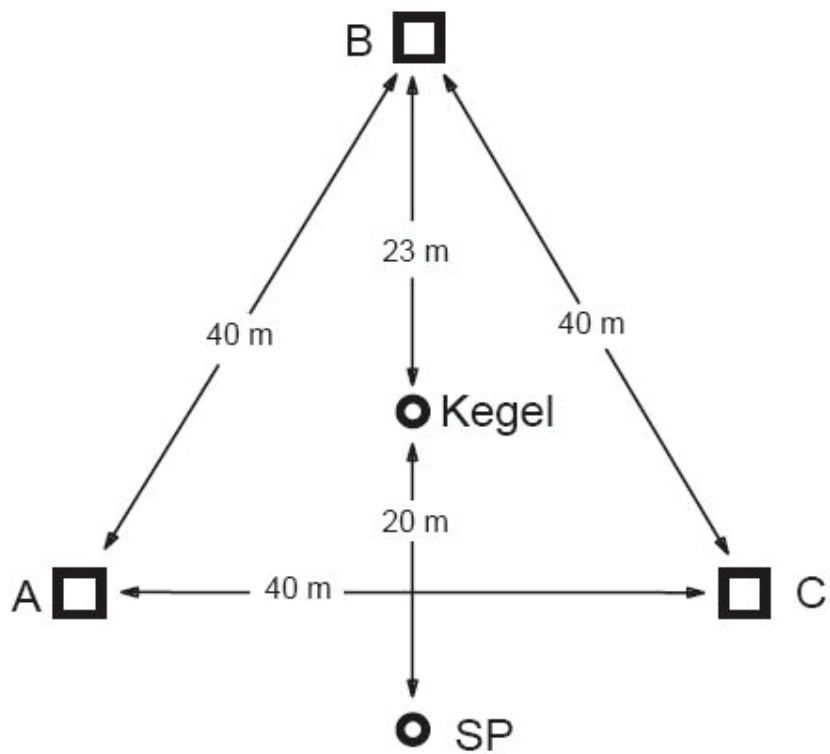
Attention: The scheme is depending on the locality. It is also possible to ask after about turn the first for a left-hand turn and then for a right-hand turn.

Huom: Seuraamiskaavio riippuu kunkin kentän olosuhteista. Ensimmäisen täyskäännöksen jälkeinen kulma voidaan tehdä myös vasemmalle ja toisen täyskäännöksen jälkeinen kulma oikealle.

Kaavio 3: Luoksetulo

Kaavio 4: Kaukolähtetykset

KANSALLISET PELASTUSKOIRIEN KOEOHJEET

Suomen Palveluskoiraliitto ry:n hallituksen hyväksymä 16.11.2011

Suomen Kennelliitto - Finska Kennelklubben ry:n hallituksen hyväksymät 15.12.2011

Ohjeet astuvat voimaan 01.01.2012

Kokeen rakenne

Koeluokat

Suomen Palveluskoiraliitto ry:n kansalliset pelastuskoiraohjeet (PEKO) sisältävät seuraavat koelajit:

Pelastusjälkikoe A	PEJÄ A
Pelastusjälkikoe B	PEJÄ B
Pelastushakukoe A	PEHA A
Pelastushakukoe B	PEHA B
Rauniokoe A	PERAA
Rauniokoe B	PERA B

Jokaisella koiranohjaajalla on oikeus aloittaa valitsemastaan lajista luokasta A. PAJÄ-3 koulutustunnuksen saavuttaneet koirat voivat osallistua suoraan PEJÄ – kokeen B-luokkaan. PAHA-3 tai PAEK-3 koulutustunnuksen saavuttaneet koirat voivat osallistua suoraan PEHA kokeen B-luokkaan. Kerran hyväksytysti suoritettua A-kokeen jälkeen koira saa siirtyä luokkaan B.

Yleisiä määräyksiä

Kokeissa noudatetaan Suomen Palveluskoiraliitto ry:n koesääntöjä ja ohjeita muissa kuin tässä mainituin osin.

Pelastuskoirakokeita voidaan järjestää Suomen Palveluskoiraliiton jäsenyhdistysten anomuksesta haluttuna aikana, ei kuitenkaan olosuhteissa missä kokeen luonne muuttuu merkittävästi (esim. jälkikoe / lumi)

Pelastuskoirakokeisiin saavat osallistua kaikki rekisteröidyt koirat, sekä Suomen Kennelliitto ry:n määräysten mukaisesti tunnistusmerkityt rekisteröimättömät koirat. Ennen osallistumistaan pelastuskoirakokeeseen koiran on suoritettava käyttäytymiskoe hyväksytysti. Yhtä koira ei voi ohjata useampi koiranohjaaja samassa kokeessa. Sen sijaan sama ohjaaja voi osallistua toisella koiralla toiseen lajiin ja luokkaan mikäli koejärjestelyt antavat siihen mahdollisuuden.

Käskyjen tulee olla lyhyitä ja niiden käyttö on vapaa ellei koeohjeessa toisin määrätä. Koiran nimen saa liittää käskyyn. Tätä yhdistelmää pidetään yhtenä käskynä. Koiran painostamista tehtävään käskyin ja muulla tavoin tulee välttää. Jos koira on haluton ja ohjaaja huomautuksenkin jälkeen painostaa sitä, tulee tuomarin keskeyttää koe.

Ohjaaja vastaa itselleen ja koiralle aiheutuneista tai koiran kokeen aikana aiheuttamista vahingoista.

Ikärajat ja osallistumisoikeus

Koepäivänä täytyy koiran olla täyttänyt vaadittu vähimmäisikä 14 kk. Koiran osallistumiselle ei ole yläikärajaa.

Kokeeseen ei saa osallistua sairas koira. Narttu ei saa osallistua kokeeseen 30 vrk ennen penikoimista eikä 42 vrk penikoimisen jälkeen. Kiimaiset nartut saavat osallistua kokeeseen, mutta ne on pidettävä erillään muista osallistuvista koirista. Ne suorittavat kokeen viimeisinä.

Luonteen tarkkailu

Koetuomari tarkkailee käyttäytymistä ja suorituskyykyä ennen kokeen alkua ja kokeen aikana. Koetuomari on velvollinen sulkemaan silminnähävästi aggressiivisen tai suorituskyyttömän koiran kokeesta ja merkitsemään syyn koekirjaan.

Luonteen tarkkailussa selvitetään:

- a) koiran varmuus häiriötekijöiden aikana (välinpitämättömyys laukaisuihin, melu yms.)
- b) koiran varmuus vieraita henkilöitä kohtaan
- c) kyky kestää rasitusta vaikeutuneissa olosuhteissa, kuten pitkäkestoinen työ, useita koiria yhtäaikaaisesti työssä, suuri kuumuus tai kylmyys, pöly- ja savuvaikutus, voimakkaat hajuaistin rasitukset jne.
- d) ampuma-arkuus, heikkohermoisuus ja siihen liittyvä aggressiivisuus, yliterävyys ja siihen liittyvä pelko ja muu vastaava
- e) määritetään myös ohjattavuuden riittävyys ja suoriutuminen lajin koe-ohjeen edellyttämässä vaativuudessa

Koekirja

Jokaisella osallistujalla on oltava koirakohtainen Suomen Palveluskoiraliitto ry:n koekirja johon kirjataan kaikki koiran saavuttamat tulokset.

Arvostelu

Suoritukset arvostellaan arvosanoin, joiden täytyy vastata koiran tekemää suoritusta. Lopputuloksena ilmoitetaan hyväksytty tai hylätty.

Arvosanat:

- Erinomainen (E)
- Erittäin hyvä (EH)
- Hyvä (H)
- Tyydyttävä (T)
- Puutteellinen (P)

- Pelastuskoirakokeiden arvostelu suoritetaan laatuarvosteluna
- Loppuarvosanan tulee perustua annettuihin yksittäisarvosanoihin
- Arvostelu annetaan välittömästi osasuoritusten jälkeen. Kokeen osallistuja saa tuomarin allekirjoittaman arvostelulomakkeen alimman kappaleen kokeen päätyttyä.
- Alin arvosana maastossa on kokeen loppuarvosana

Hyväksytty suoritus

Koe on suoritettu hyväksytysti, kun koira on saavuttanut jokaisessa erillisessä osasuorituksessa (tottelevaisuus ja vainutyöskentely; raunioilla myös ketteryys) vähintään tyydyttävän kokonaisarvosanan.

Pelastuskoiratuomari

Kokeen saavat arvostella ainoastaan Palveluskoiraliiton kouluttamat ja pätevöimät pelastuskoiratuomarit.

PELASTUSKOIRAKOE TOTTELEVAISUUS

Yleistä

Kaikkien kokeiden järjestelyjen sekä kaikkien osapuolten käyttäytymisen tulee pohjautua urheilullisiin periaatteisiin. Koeohjeen määräykset ovat kaikkia osapuolia sitovat. Kaikkien osallistujien on täytettävä samat suoritusvaatimukset

Tottelevaisuus suoritetaan vain kerran koekauden aikana tai ohjaajan vaihtuessa. Koiran tulee tehdä liikkeet iloisesti ja nopeasti. Saadakseen arvosanan hyväksytty, tulee kokonaisarvosanan olla vähintään tyydyttävä.

Luoksepäästävyyden tarkastus

Jokaisen kokeen aluksi ennen ensimmäistä osasuoritusta tuomarin tulee suorittaa koiralle luoksepäästävyyden tarkastus. Tunnistusmerkinnän (tatuointi, mikrosiru, jne.) tarkastus on osa luoksepäästävyyden tarkastusta. Koirat, jotka eivät läpäise tarkastusta, eivät voi osallistua kokeeseen, vaan ne on hylättävä.

Tuomari jatkaa koiran luoksepäästävyyden arviointia koko kokeen ajan. Mikäli koira osoittaa käytöshäiriöitä, tuomarilla on velvollisuus hylätä se välittömästi kokeesta. Hylkääminen ja selvitys käytöshäiriöstä merkitään kilpailukirjaan.

Luoksepäästävyys tarkastuksen suoritus

1. Tarkastus suoritetaan normaalissa ympäristössä ja tilanteessa, paikassa, joka on koiran kannalta neutraali.
2. Kaikki kokeeseen osallistuvat koirat tuodaan yksitellen tuomarin luo.
3. Koira on oltava kytketty tavalliseen taluttimeen. Taluttimen on oltava löysällä.
4. Tunnistusmerkinnän tarkistaminen on osa luoksepäästävyyden tarkastamista.
5. Tuomarin tulee välttää koiran ärsyttämistä. Koiran on hyväksyttävä, että siihen kosketaan.

Arvostelu

- a) Koiran myönteinen käytös: Koira käyttäytyy tarkastuksessa esim. neutraalisti, itsevarmasti, varmasti, tarkkaavaisesti, temperamentikkaasti, asiallisesti.
- b) Vielä hyväksyttävä rajatapaus: Koira käyttäytyy esim. hieman levottomasti, hieman ärsyyntyneesti, hieman epävarmasti. Tällainen koira voidaan hyväksyä, mutta tuomarin tulee tarkkailla sitä huolellisesti koko kokeen ajan.
- c) Koiran negatiivinen käytös tai käytöshäiriö: Koira käyttäytyy esim. arasti, epävarmasti, pelokkaasti, on laukausarka, ei ole ohjattavissa, näykkii, on aggressiivinen (hylkäys).

Koiran suoritus tottelevaisuus ja ketteryysosuuksissa arvostellaan arvosanoilla ja pisteillä. Arvosanojen ja niitä vastaavien pisteiden tulee kuvata liikkeen suoritusta.

Pistetaulukko:

Maksimipisteet	erinomainen	erittäin hyvä	hyvä	tydyttävä	puutteellinen
5,0	5,0	4,5	4,0	3,5	3,0 – 0
10,0	10,0	9,5 - 9,0	8,5 - 8,0	7,5 - 7,0	6,5 – 0
15,0	15,0 - 14,5	14,0 - 13,5	13,0 - 12,0	11,5 - 10,5	10,0 – 0
20,0	20,0 - 19,5	19,0 - 18,0	17,5 - 16,0	15,5 - 14,0	13,5 – 0
50,0	50,0 - 48,0	47,5 - 45,0	44,5 - 40,0	39,5 – 35,0	34,5 – 0

Osasuoritusten kokonaisarvostelussa käytetään vain kokonaisia pisteitä. Yksittäisistä liikesuorituksista voidaan kuitenkin antaa pisteen murto-osia. Jos osasuorituksen laskettu kokonaispistemäärä päättyy pisteen murto-osatulokseen, tulos pyöristetään osasuorituksen kokonaisvaikutelman perusteella ylös tai alas lähimpään kokonaiseen pisteeseen.

Hylkääminen

Jos koira kokeen aikana karkaa ohjaajalta tai suorituspaikalta eikä palaa takaisin kolmannakaan käskyllä, koira hylätään. Jos koira hylätään, se menettää kaikki siihen mennessä saamansa pisteet.

OSA B TOTTELEVAISUUS PELASTUSKOIRAT

JÄLKIÖKOE PEJÄ A ja B, HAKUKOE PEHA A ja B, RAUNIOKOE PERA A ja B

Kokonaispistemäärä	50 p
1. Vapaana seuraaminen	10 p
2. Liikkeestä istuminen	5 p
3. Liikkeestä maahanmeno ja luoksetulo	5 p
4. Liikkeestä seisominen ja luoksetulo	5 p
5. Tasamaalta nouto	10 p
6. Eteen lähettäminen ja maahanmeno	5 p
7. Paikallaolo häiriön alaisena	10 p

Yleiset ohjeet:

Koiranohjaaja ilmoittautuu tuomarille suorituksen alussa ja lopussa koira kytkettynä. Ohjaaja saa käyttää itse valitsemiaan käskysanoja, käskysanan on kuitenkin oltava lyhyt.

Koiran tulee suorittaa liikkeet iloisesti ja nopeasti. Jokainen liike alkaa ja loppuu perusasennossa. Perusasennossa koira istuu tiiviisti ja suorassa asennossa ohjaajan vasemmalla puolella, lapa ohjaajan polven kohdalla. Tuomari antaa luvan liikkeiden aloitukseen. Muuten koiranohjaaja suorittaa liikkeet, esim. käännökset, pysähdykset, käyntinopeuden muutokset jne. ilman tuomarin lupaa. Ohjaajalla on oikeus kysyä tuomarilta ohjeita tarvittaessa. Vapaana seuraaminen suoritetaan määrätyn kaavion (ks. liite) mukaan.

Henkilöryhmässä on oltava vähintään 4 henkilöä, mukaan lukien paikallaolo-liikettä suorittavan koiran ohjaaja. Yhdellä ryhmän henkilöistä on oltava mukanaan kytkettynä

oleva koira.

Kun ohjaajan edessä istuva koira käsketään perusasentoon, koira voi siirtyä perusasentoon suoraan tai ohjaajan takaa kiertämällä.

Liikkeiden 1 – 5 suoritusjärjestys arvotaan juuri ennen koeosan alkua ja koirakoiden on suoritettava liikkeet tässä järjestyksessä.

Moottorimelua on tuotettava suorituksen aikana tuomarin ohjeiden mukaan, kaksi laukausta (kaliiberi 6-9 mm). Ampuminen suoritetaan vapaana seuraamisliikkeen aikana. Koiran on suhtauduttava laukauksiin välinpitämättömästi. Mikäli koira osoittaa laukaus- tai ääniarkuutta, se suljetaan kokeesta. Mikäli koira reagoi laukauksiin aggressiivisesti, tämä on ehdottomasti virheellisestä, mutta koira voi jatkaa koetta sillä edellytyksellä, että se pysyy ohjaajan hallinnassa. Täydet pisteet voi saada vain ympäristömeluun ja laukauksiin välinpitämättömästi suhtautuva koira. Aggressiiviset ja arat koirat suljetaan kokeesta.

Suoritusohjeet:

1. Vapaana seuraaminen

10 pist.

Käsky "seuraa".

Käskyn saa antaa aina liikkeelle lähdettyäessä ja käyntinopeutta muutettaessa. Koiran tulee perusasennosta lähteä käskystä seuraamaan ohjaajaa tarkkaavaisesti, iloisesti ja suorassa asennossa, lapa koko ajan ohjaajan vasemman polven kohdalla, ja ohjaajan pysähtyessä istua ilman käskyä, nopeasti ja suoraan asentoon. Edistäminen, jättäminen, sivupoikkeamat ovat virheitä samoin kuin ohjaajan pysähtyminen tai hidastelu käännöksissä. Aluksi ohjaaja kulkee koiran kanssa 50 askelta pysähtymättä eteenpäin; suorittaa täyskäännöksen ja jatkettuaan eteenpäin 10-15 askelta siirtyy ensin juoksuun ja sitten hitaaseen käyntiin (vähintään 10 askelta kumpaakin). Siirtyminen juoksusta hitaaseen käyntiin on tehtävä ilman väliaskeleita normaalikäynnissä. Normaalikäynnissä tulee suorittaa yksi käännös vasempaan, yksi oikeaan ja yksi täyskäännös. Ohjaajan on liikkeen aikana pysähdyttävä kaksi kertaa normaalikäynnissä liikkeessaan. Liikkeen loppuksi ohjaaja kulkee tuomarin merkistä koiransa kanssa ryhmän läpi ja pysähtyy ryhmän keskellä ainakin kerran. Ryhmän henkilöt vaihtavat paikkaa keskenään.

Arvostelu: Edistäminen, sivuttaispoikkeamat, jättäminen, hidas tai viivyttelevä istuminen, lisäkäskyt, vartaloavut, tarkkaamattomuus kaikilla käyntinopeuksilla ja käännöksissä ja/tai koiran haluttomuus alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan.

Korkeimman arvosanan voi saada vain koira, joka on välinpitämätön ympäristömelulle ja laukauksille. Aggressiiviset ja pelokkaan koirat sekä ampuma- tai meluarkuutta osoittavat koirat tulee sulkea pois kokeesta.

2. Liikkeestä istuminen

5 pist.

Käskyt "seuraa", "istu".

Ohjaaja lähtee perusasennosta vapaana seuraavan koiran kanssa suoraan eteenpäin. 10 – 15 askeleen jälkeen on koiran istuttava nopeasti käskystä tai merkistä ilman, että ohjaaja muuttaa kulkutapaansa tai kääntää päätänsä. Kuljettuaan vielä 15 askelta ohjaaja pysähtyy ja kääntyy heti koiraan päin. Tuomarin merkistä ohjaaja palaa koiran luo ottaen perusasennon.

Arvostelu: Valmistelevan osan virheet, hidas istuminen, rauhaton ja tarkkaamaton paikallaan istuminen alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan. Jos koira menee maahan tai jää seisomaan istumisen sijaan, vähennetään 2 pistettä, arvosana puutteellinen.

3. Liikkeestä maahanmeno ja luoksetulo

5 pist.

Käskyt "seuraa", "maahan", "tänne", "sivulle".

Ohjaaja lähtee perusasennosta vapaana seuraavan koiran kanssa suoraan eteenpäin. 10 – 15 askeleen jälkeen on koiran käskystä tai merkistä mentävä heti maahan ilman, että ohjaaja muuttaa kulkutapaansa tai kääntää päätään. Kuljettuaan vielä 30 askelta suoraan ohjaaja pysähtyy ja kääntyy rauhallisesti makaavaa koiraan päin. Tuomarin merkistä ohjaaja kutsuu koiran luokseen käskyllä tai merkillä. Koiran täytyy tulla iloisesti ja ripeästi ohjaajan luokse ja istuutua aivan tämän eteen. Käskystä tai merkistä on koiran siirryttävä perusasentoon.

Arvostelu: Valmistelevan osan virheet, hidas maahan meno, rauhattomuus makuulla olon aikana, hidas tai hidastuva luoksetulo, ohjaajan haara-asento, virheet eteen istumisessa ja perusasentoon siirtymisessä alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan. Jos koira istuu tai jää seisomaan käskyn "maahan" saatuaan, vähennetään 2 pistettä, arvosana puutteellinen.

4. Liikkeestä seisomaan jääminen ja luoksetulo

5 pist.

Käskyt "seuraa", "seiso", "tänne", "sivulle".

Perusasennosta ohjaaja kulkee vapaana seuraavan koiransa kanssa suoraan eteenpäin. 10 – 15 askeleen jälkeen on koiran käskyn tai merkin saatuaan heti jättävä seisomaan ohjaajan jatkaessa matkaa kulkunopeuttaan muuttamatta tai päätään kääntämättä. Ohjaajan käveltyä vielä 30 askeleen matkan hän pysähtyy ja kääntyy rauhallisesti seisovaa koira kohti. Tuomarin merkistä ohjaaja kutsuu koiran käskyllä tai merkillä luokseen. Koiran täytyy tulla iloisesti ja ripeästi ohjaajan luokse ja istuutua aivan tämän eteen. Käskystä tai merkistä on koiran siirryttävä perusasentoon.

Arvostelu: Valmistelevan osan virheet, ohjaajan perään kulkeminen pysähtymättä käskyn jälkeen, rauhaton seisominen, ohjaajan perään kulkeminen pysähtymisen jälkeen, hidas tai hidastuva luoksetulo, ohjaajan haara-asento, virheet eteen istumisessa ja perusasentoon siirtymisessä alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan. Jos koira istuu tai menee maahan "seiso" -käskyn jälkeen, vähennetään 2 pistettä, arvosana puutteellinen.

5. Tasamaanouto

10 pist.

Käskyt "tuo", "irti", "sivulle".

Ohjaaja seisoo koira perusasennossa ja heittää itsellään olevan käyttöesineen noin 10 askeleen päähän. Ohjaaja saa antaa käskyn "tuo" vasta, kun esine on liikkumatta paikallaan. Ohjaajan sivulla istuvan koiran tulee yhdestä käskystä tai merkistä nopeasti juosta noin 10 askeleen päähän heitetyn esineen luo, ottaa se heti suuhunsa ja tuoda se ripeästi ohjaajalle. Koiran on istuuduttava aivan ohjaajan eteen ja pidettävä esinettä

suussaan kunnes ohjaaja lyhyen tauon jälkeen antaa käskyn ja ottaa esineen. Käskystä tai merkistä on koiran siirryttävä perusasentoon. Ohjaaja ei saa siirtyä paikaltaan liikkeen aikana.

Arvostelu: Virheet perusasennossa, hidas esineelle meno, virheet esineen suuhun otossa, hidas takaisin tulo, esineen pudottaminen, sillä leikkiminen tai pureskelu, ohjaajan haara-asento, virheet eteen istumisessa ja perusasentoon siirtymisessä alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan. Esineen heittäminen liian lähelle ja ohjaajan koiralle antamat avut paikaltaan liikkumatta alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan. Jos ohjaaja liikkuu paikaltaan ennen liikkeen loppumista, arvosana on puutteellinen. Jos koira ei tuo esinettä, liikesuoritus on puutteellinen 0 pistettä.

6. Eteen lähettäminen ja maahanmeno

5 pist.

Käskyt "eteen", "maahan", "istu".

Tuomarin kehotuksesta ohjaaja kävelee vapaana seuraavan koiran kanssa suoraan eteenpäin osoitettuun suuntaan. 10 – 15 askelta kuljettuaan ohjaaja antaa "eteen"-käskyn ja jää itse seisomaan paikalleen. Ohjaaja saa samanaikaisesti nostaa kätensä kertaalleen ylös. Koiran on nopeasti edettävä noin 40 askeleen pituinen matkan osoitettuun suuntaan. Käskystä on koiran välittömästi mentävä maahan. Tuomarin kehotuksesta ohjaaja menee koiransa oikealle puolelle ja antaa käskyn tai merkin, jolla koira ottaa perusasennon.

Arvostelu: Valmistelevan osan virheet, ohjaajan jatkaminen kulkuaan koiran mukana, liian hidas eteen meno, voimakas sivupoikkeama, liian lyhyt eteen meno matka, hidas-televa tai ennakoiva maahan meno, rauhaton makuulla olo tai ennakoiva seisomaan/istumaan nouseminen ohjaajan tullessa koiran luo alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan

7. Paikallaolo häiriön alaisena

10 pist.

Käskyt "maahan", "istu".

Ennen toisen tai useamman muun koiran tottelevaisuussuorituksen aloittamista ohjaaja laittaa koiransa käskyllä tai merkillä maahan tuomarin osoittamaan paikkaan. Koiralle ei saa jättää merkiksi esinettä. Ohjaaja menee noin 40 askeleen päähän, kääntyy koiraan kohden ja jää seisomaan rauhallisesti paikalleen. Koiran täytyy pysyä maaten paikallaan ohjaajan siihen millään tavoin vaikuttamatta, kunnes toinen koira on suorittanut liikkeet 1-5. Paikalla makaavan koiran ohjaaja menee suorituksen 1 aikana liikkuvaan henkilöryhmään ja palaa heti suoraan ilman eri kehotusta osoitetulle paikalleen. Tuomarin merkistä ohjaaja menee koiransa oikealle puolelle ja tuomarin merkistä antaa käskyn tai merkin, jolla koira ottaa perusasennon. Koiran tulee nousta istumaan nopeasti ja suoraan asentoon.

Arvostelu: Ohjaajan rauhaton käyttäytyminen ja muut piilotellut avut koiralle, koiran rauhattomuus paikallaolon aikana tai ennakoiva seisomaan/istumaan nouseminen ohjaajan tullessa koiran luo alentavat arvosanaa virheen suuruuden mukaan. Jos koira seisoo tai istuu, mutta pysyy kuitenkin paikallaan, arvosanaa alennetaan. Jos koira siirtyy pois paikaltaan yli 3 m ennen, kuin toinen koira on suorittanut liikesuorituksen 3 loppuun,

liikesuoritus on puutteellinen 0 pistettä. Jos koira siirtyy pois paikaltaan sen jälkeen, kun toinen koira on suorittanut liikesuorituksen 3 loppuun, arvosanaa alennetaan. Jos koira tulee ohjaajaa vastaan ohjaajan palatessa koiran luo, arvosanaa alennetaan korkeintaan 3 pistettä.

Koeosa päättyy ohjaajan ilmoittamiseen tehdystä suorituksesta ja tuomarin antamaan arvosteluun.

OSA C - KETTERYYS

RAUNIOKOE PERA A ja B

Kokonaispistemäärä	50 pist.
1. Liikkuva tynnyrisilta	5 pist.
2. Keinu	5 pist.
3. Tikapuut vaakatasossa	10 pist.
4. Pituushyppy	5 pist.
5. Tunneli	5 pist.
6. Liikkuminen epämiellyttävällä materiaalilla	5 pist.
7. Kauko-ohjaus	10 pist.
8. Ohjaaja ja vieras henkilö kantavat koiraa	5 pist.

Yleiset ohjeet:

Ketteryys suoritetaan rauniokokeen yhteydessä vähintään kerran saman koekauden aikana ja ohjaajan vaihtuessa. Koiranohjaaja ilmoittautuu tuomarille suorituksen alussa ja lopussa koira kytkettynä. Ohjaaja saa käyttää itse valitsemiaan käskysanoja ja merkkejä, käskysanan tai merkin on kuitenkin oltava lyhyt.

Jokainen liike alkaa ja loppuu perusasennossa. Ohjaaja saa itse valita koiran asennon (istuu, makaa, seisoo) telineellä ja telineen jälkeen niillä telineillä, joilla asento vaaditaan. Kaikki telineet on toteutettava niin, ettei niistä aiheudu koiralle vahingoittumisvaaraa. Kauko-ohjauksessa käytettävien pöytien sijoittelukaaviota (ks. liite) on noudatettava.

Suoritusohjeet:

1. Liikkuva tynnyrisilta

5 pist.

Este: 2 yhtä suurta tynnyriä, läpimitta noin 0,40 m, lankku pituus noin 4 m, leveys noin 0,30 m.

Käskyt "hyppy", "seis", "jatka", "sivulle"

Ohjaaja seisoo koira perusasennossa sopivalla etäisyydellä esteestä. Käskystä ja käsimerkistä koiran tulee hypätä sillalle ja käskystä ja käsimerkistä sen tulee pysähtyä sillalla ennen sillan puolta väliä. Tuomarin merkistä ohjaaja siirtyy koiran viereen ja antaa käskyn "jatka" ja kulkee koiran vierellä esteen loppuun asti. Koira hyppää pois sillalta ja käskystä tai käsimerkistä siirtyy perusasentoon. Koiran on kuljettava koko sillan pituus osoittamatta pelkoa tai epävarmuutta.

Arvostelu: Koiran tulee suorittaa liike aktiivisesti, halukkaasti ja varmasti saadakseen arvosanan erinomainen.

Virheitä: hidas pysähtyminen tai koira ei pysähdy, epävarmuus esteellä, haluttomuus esteelle nousuun, puutteellinen perus- tai loppuasento, lisäkäsky. Jos koira hyppää alas, mutta nousee uudelleen esteelle ja suorittaen sen on arvosana enintään puutteellinen.

Jos koira suorittaa haluttomasti, hyppää alas esteen puolivälissä, eikä nouse uudelleen esteelle, koiranohjaaja koskee esteeseen, koiranohjaaja kulkee koiran edellä, arvosana on puutteellinen 0 pistettä.

2. Keinu

5 pist.

Este: Lankku pituus noin 4 m, leveys noin 0,3 m, keinukohta keskellä noin 0,40 – 0,50 m korkeudella.

Käskyt: ”kiipeä ja mene keinukohtaan”, ”jatka”, ”sivulle”.

Koirakko ottaa perusasennon sopivan matkan päässä esteestä. Käskystä ja merkistä tulee koiran edetä keinun keskikohdalle, antaa keinun keinahtaa ja pysähtyä itsenäisesti paikoilleen. Tuomarin merkistä ohjaaja siirtyy koiran viereen ja antaa käskyn ”jatka” ja kulkee koiran vierellä esteen loppuun asti. Koiran saatua keinun keikahtamaan, saa ohjaaja seurata telineen sivulla kuitenkin auttamatta koiraansa. Hän ei saa koskea koiraan tai esteeseen. Esteen lopussa antaa ohjaaja koiralle käskyn tai merkin, jolla koira ottaa perusasennon. Koiran täytyy kulkea yli koko esteen osoittamatta pelkoa tai epävarmuutta.

Arvostelu: Koiran tulee suorittaa liike aktiivisesti, halukkaasti, pelottomasti ja varmasti saadakseen arvosanan erinomainen.

Virheitä: Arastelu, hidastelu, epävarmuus tai haluttomuus telineelle nousemisessa tai keinulaudan keikauttamisessa, puutteellinen perus- tai loppuasento, koiran pysähtelyminen ja lisäkäskyt. Jos koiran hyppää alas ennen puoltaväliä, koiranohjaaja koskee esteeseen tai koiraan tai koiranohjaaja seuraa heti koiraan, on arvosana puutteellinen 0 pistettä.

3. Tikapuut vaakatasossa

10 pist.

Este: Puiset puolatikkaat kahden noin 0,5 m korkean alustan päällä, pituus noin 4 m, leveys noin 0,5 m, puolien väli 0,30 m, puolien leveys 5 cm, varustettu ylösnousutasolla.

Käskyt: ”kiipeä”, ”sivulle”.

Koirakko ottaa perusasennon sopivan matkan päässä esteestä. Käskystä ja merkistä koira menee tikkaiden ylösnousua ylös ja jatkaa puolia pitkin toiselle tukialustalle saakka. Sieltä ohjaaja nostaa koiran alas ja käskee koiran käskyllä tai merkillä perusasentoon. Koiran tulee kulkea pitkin puolia, ei pitkin sivujohteita. Ohjaaja saa kulkea telineen ja työskentelevän koiran vieressä kuitenkin koskematta koiraan tai telineeseen.

Arvostelu: Koiran tulee suorittaa liike aktiivisesti, halukkaasti, pelottomasti ja varmasti saadakseen arvosanan erinomainen.

Virheitä: Arastelu, hidastelu, epävarmuus tai haluttomuus telineelle nousemisessa tai tikkaiden ylityksessä. Puutteellinen perus- tai loppuasento, koira pysähtee tikkailla ei pysähdy tikasosan lopussa, lisäkäsky. Mikäli koira hyppää alas ja nousee uudelleen esteelle suorittaen sen, on arvosana enintään puutteellinen. Jos koira hyppää alas ennen

puoltavaliä, koiranohjaaja koskee esteeseen tai koiraan tai koiranohjaaja seuraa heti koiraa, on arvosana puutteellinen 0 pistettä.

4. Pituushyppy

5 pist.

*Este: Vesihauta, hyppyteline, jne., pituus/ syvyys 1,5 m, leveys 1m, korkeus: 0,3 m.
Käskyt "hyppy", "seis", "sivulle".*

Koirakko ottaa perusasennon sopivan matkan päässä esteestä. Koiran tulee hypätä esteen yli käskystä ja merkistä. Hypyn jälkeen tulee koiran käskystä ja/tai merkistä pysähtyä. Tuomarin merkistä ohjaaja menee koiran luokse ja käsklee sen käskyllä tai merkillä perusasentoon.

Arvostelu: Koiran tulee suorittaa liike aktiivisesti, halukkaasti ja varmasti saadakseen arvosanan erinomainen.

Virheitä: Arastelu, hidastelu, epävarmuus tai haluttomuus, koira koskettaa esteeseen, koira ei pysähdy seisomaan hypyn jälkeen, puutteellinen perus- tai loppuasento ja lisäkäskyt. Mikäli koira hyppää esteen päälle / väliin, koiranohjaaja liikkuu kaksi tai useampia askeleita tai koira ei pysähdy esteen taakse, on arvosana puutteellinen 0 pistettä.

5. Tunneli

5 pist.

Este: ryömintätunneli läpimitta noin 0,5 m, pituus noin 3 m.

Käskyt: "ryömi", "seis", "sivulle".

Koirakko ottaa perusasennon sopivan matkan päässä esteestä. Ohjaajan käskystä tai merkistä tulee koiran ryömiä esteen läpi. Koiran tultua esteestä ulos, sen tulee pysähtyä ohjaajan käskystä tai merkistä. Tuomarin merkistä ohjaaja menee koiran oikealle puolelle ja ohjaajan käskystä koira ottaa perusasennon.

Arvostelu: Ohjaaja saa osoittaa, mutta ei koskettaa putkea. Koiran tulee suorittaa liike aktiivisesti, halukkaasti ja varmasti saadakseen arvosanan erinomainen.

Virheitä: Arastelu, hidastelu, epävarmuus tai haluttomuus, koira ei pysähdy esteen jälkeen, puutteellinen perus- tai loppuasento ja lisäkäskyt. Mikäli koira palaa putkesta takaisin, mutta menee kuitenkin uudestaan putkeen, on arvosana enintään puutteellinen. Jos koira suorittaa haluttomasti, palaa takaisin, koiranohjaaja koskee putkeen tai koira ei pysähdy putken taakse on arvosana puutteellinen 0 pistettä.

6. Liikkuminen epämiellyttävällä materiaalilla

5 pist.

Este: noin 3 x 3 m alueelle levitetään kivien päälle peltilevyjä, teräsristikoita, kalvoja (muovilevyjä), soraa ja vastaavaa materiaalia.

Käsky "seuraa".

Ohjaaja siirtyy alueen eteen ja käsklee koiran perusasentoon. Ohjaaja antaa käskyn "seuraa" ja kulkee vapaana seuraavan koiransa kanssa alueen yli, suorittaen täyskäännyksen alueen ulkopuolella ja takaisin tulon yhteydessä pysähtymisen. Ohjaaja poistuu alueelta ja ottaa koiran perusasentoon.

Arvostelu: Koiran tulee suorittaa liike aktiivisesti, halukkaasti, pelottomasti ja varmasti saadakseen arvosanan erinomainen.

Virheitä: Arastelu, hidastelu, epävarmuus, pelko tai haluttomuus esteellä liikuttaessa, puutteellinen perus- tai loppuasento ja lisäkäsky. Mikäli koira ei istu esteellä on arvosana enintään tyydyttävä. Jos koira menee esteelle, mutta poistuu sieltä tai jättää 1-2 metriä on arvosana enintään puutteellinen 0 pistettä.

7. Kauko-ohjaus

10 pist.

Esteet: 1 merkitty alue ja 3 estettä, noin 40 m etäisyydellä – kuormalava, tynnyri, pöytä tai vastaava, maksimikorkeus 0,6 m.

Käskyt: ”mene”, ”seis”, ”pöytä”, ”hyppy”, ”tänne”, ”sivulle”.

Koirakko ottaa perusasennon aloituspaikalla. Tuomarin merkistä ohjaaja lähettää koiran käskyllä tai merkillä noin 20 m päähän selvästi merkittyyn pisteeseen. Alue on kooltaan 2 x 2 m. Koiran tultua alueelle ohjaaja käskee sen pysähtyä. Tuomarin merkistä ohjaaja lähettää koiran itse paikaltaan siirtymättä käskyllä ja merkillä kohti ensimmäistä osoitettua estettä. Käskyllä ja merkillä koiran tulee hypätä esteen päälle ja pysähtyä siihen. Sen jälkeen ohjaaja lähettää koiran seuraavalle esteelle, jolle koiran tulee hypätä ja pysähtyä. Samoin suoritetaan kolmas osoitettu este. Esteiden suoritusjärjestyksen osoittaa ohjaajan nostama arpa. Kolmannen esteen suorittamisen jälkeen tulee koira ohjaajan käskystä tai merkistä tiivistä hänen eteensä istumaan. Käskystä tai merkistä koira siirtyy perusasentoon.

Arvostelu: Koiran tulee suorittaa liike aktiivisesti, halukkaasti ja varmasti saadakseen arvosanan erinomainen.

Virheitä: Arastelu, hidastelu, epävarmuus tai haluttomuus käskyjen noudattamisessa, esteille nousemisessa, koiran levottomuus ja liikkuminen alueella ja esteillä, puutteellinen perus- tai loppuasento ja lisäkäsky.

Mikäli koira menee vain kahdelle esteelle hyvin, hyppää esteen yli tai jättää esteen ennen ohjaajan käskyä on arvosana enintään tyydyttävä. Jos koira menee vain yhdelle esteelle hyvin, ohjaaja liikkuu tai koira ei pysähdy esteiden päälle on arvosana puutteellinen 0 pistettä. Mikäli koira ei suorita pöytiä oikeassa järjestyksessä arvosana puutteellinen. Mikäli koira ei lainkaan pysähdy merkitylle alueelle, suoritus on puutteellinen 0 pistettä.

8. Ohjaaja ja vieras henkilö kantavat koiraa

5 pist.

Käsky ”tänne” ja ”sivulle”.

Koiran ohjaaja tai vieras henkilö nostaa koiran syliinsä joko maasta tai korkeammalta alustalta (esim. pöytä), kantaa koiraa noin 10 m matkan ja antaa koiran sitten ohjaajalle tai vieraan henkilön syliin. Tämä kantaa koiraa taas noin 10 m ja laskee koiran sitten maahan. Jos jälkimmäinen kantaja on vieras henkilö, tuomarin merkistä ohjaaja kutsuu koiran sen maahan laskemisen jälkeen luokseen, koiran on istuuduttava ohjaajan eteen ja käskee perusasentoon sivulle. Jos jälkimmäinen kantaja on koiran ohjaaja, hänen tulee koiran maahan laskettuaan siirtyä sen luota noin 10 m etäisyydelle ja sitten kutsua koira luokseen koiran on istuuduttava ohjaajan eteen ja siitä perusasentoon.

Arvostelu: Koiran tulee olla kannettaessa rauhallinen ja varma.

Virheitä: Koira osoittaa epävarmuutta tai levottomuutta sitä kannettaessa, lisäkäsky ja virheet perusasennossa.

Jos koira käyttäytyy aggressiivisesti, murisee kannettaessa tai ei anna nostaa itseään syliin suoritus on puutteellinen 0 pistettä. Jos koira puree ohjaaja tai vierasta henkilöä sen koesuoritus hylätään ja koiralle esitetään kilpailukieltoa. Koeosa päättyy ohjaajan ilmoittamiseen tehdystä suorituksesta ja tuomarin antamaan arvosteluun.

Pelastusjälkikoe PEJÄ - A

Vainutyöskentely

Jäljen etsintä
Esineet
Henkilö

Arvostelu

E,EH,H,T,P
E,EH,H,T,P
Hyväksytty/hylätty

Työskentelyaika on 30 min. Vieraan henkilön tekemä n.800 m pitkä ja n. 1 h 30 min vanha jälki vaihtelevassa maastossa: maaston muutos, 5 - 7 maastoon sopivaa suoraa kulmaa, 5 kpl käyttöesineitä. Jäljen viimeiselle 250 m matkalle eri henkilö tekee harhajäljen, joka tulee tehdä n. 30 min ennen jälkisuorituksen aloittamista. Harhajäljen on ylitettävä varsinainen jälki n. 90 asteen kulmassa. Harhajälki ei saa olla 100 m lähempänä maalihenkilöä. Jäljestäminen suoritetaan vapaana tai n. 10 m pitkässä johdattimessa.

Hyväksytty suoritus:

Löydettävä vähintään 3 käyttöesinettä ja henkilö.

Suoritusohjeet:

Jäljestä on piirrettävä kaaviokuva, josta ilmenee jäljen lähtö ja jäljen muoto. Jäljentekijän täytyy olla odottamassa jäljen päässä viimeistään silloin, kun kyseinen jäljestäminen alkaa. Jäljentekijä saa käyttää ainoastaan vahvan ominaishajun omaavia käyttöesineitä. Esineen pienin koko on 5 x 6 cm. Esineet ei saa olla sellaisia, joihin haju tarttuu huonosti tai jotka rikkoutuessaan saattavat vahingoittaa koiraa (metalli, lasi, kova muovi), myöskään noutoesineitä ei saa käyttää. Esineet on merkittävä jäljen numerolla. Esineet eivät saa oleellisesti erottua maastosta. Jälkeä tehtäessä tulee mahdollisuuksien mukaan huolehtia siitä, että jäljen haju ei muutu esineitä jäljelle laitettaessa. Esineitä ei saa laittaa jäljen viereen eikä kulmiin, vaan ne tulee asettaa jäljen päälle.

Lähtö tapahtuu n. 50 x 50 m. kokoiselta alueelta, tai 50 m pitkältä etsintälinjalta. Koe-tuomari antaa lähtöalueen kuvauksen. Jäljen etsintä sisältyy kokonaisaikaan. Ennen jäljelle lähtöä, jäljen ylösottamisen aikana samoin kuin koko jäljestämisen aikana on kaikenlaisten pakotteiden käyttö kielletty. Koiranohjaaja seuraa koiraa n. 10 m päässä koirasta, myös vapaana jäljestettäessä. Koiran löydettyä henkilön, hän kirjaa ylös löytämisajan sekä koiran suorittaman mahdollisen ilmaisun sekä koiran käyttäytymisen. Aggressiivinen käyttäytyminen henkilön luona johtaa kokeen hyökkäämiseen.

Pelastusjälkikoe, arvosteluohje

Suoritusohjeita:

- Jäljen tulee kulkea lähtöalueella vähintään kahden ajatellun neljänneksen kautta ja sen on tuftava ulos eri sivulta kuin sisään meno
- Koiran tulee aloittaa etsintä lähtöalueen eri sivulta kuin jäljen sisään meno
- Koiran sallitaan ajaa takajälkeä n. 15 m. riippumatta etsintäalueen rajasta. Koiran ajassa takajälkeä yli 15 m, ilmoitetaan selkeästi: takajälki.
- Jäljen lopussa maalihenkilö sijoittuu siten, että hän ei näy tarpeettoman aikaisin
- Maalihenkilön tulee käyttäytyä luontevasti ja rauhallisesti
- Maalihenkilö siirtyy paikaltaan vasta silloin, kun koiran ohjaaja on ottanut koiran haltintaan.

- Etsintälinjalle jälki tulee sijoittaa niin, että koira ei heti törmää siihen.
- Jäljestämisaika sisältää etsintäajan linjalla tai ruudussa sekä jäljestämisen.

Arvostelu: Yleistä

- Ohjaaja päättää työskentelytaktiikasta etsintäalueella, kuitenkin tuomari ilmoittaa aloitussivun
- Jäljen etsintä tulee olla päämäärätietoista ja ohjattua koko työskentelyn ajan
- Koiran ajaessa selvästi väärää jälkeä, siitä ilmoitetaan ohjaajalle: väärä jälki, arvostaa ei alenneta
- Maalihenkilö kirjaa ajan, milloin koira on löytänyt hänet ja koiran käyttäytymisen maalihenkilön luona
- Ihannesuorituksessa koira löytää maalihenkilön häiritsemättä tätä
- * Erinomaisen arvosanaan vaaditaan että koira ilmaisee maalihenkilön

1. Jäljen etsiminen

Arvosteluperusteet:

- Jäljen etsiminen ohjaajan käskystä
- Aktiivinen aloitus
- Aktiivinen, suoritushaluinen ja päämäärätietoinen vainutyöskentely heti aloituksesta
- Riittävä itsenäisyys (motivaatio) - ohjattavuus
- Aktiivinen, suoritushaluinen ja päämäärätietoinen vainutyöskentely jäljen ylösotossa, sekä kulkusuunnan tarkistuksessa

Arvostelu:

Erinomainen: Täydellinen tai lähes täydellinen suoritus, jossa koirasta näkyy erinomainen suoritushalu.

Erittäin hyvä: Koira työskentelee halukkaasti, hetkellistä hidastelua tai epävarmuutta

Hyvä: Koira työskentelee halukkaasti, hidastelua tai epävarmuutta, pieni sivupoikkeama, takajalki.

Tyydyttävä: Koira työskentelee haluttomasti tai käyttäytyy yli-innokkaasti, hidastelua ja epävarmuutta, suuria sivupoikkeamia, jäljen ylitys.

Puutteellinen: Koira ei tottele käskyjä, se karkailee, on haluton tai ei löydä jälkeä.

2. Esineet

Arvosteluperusteet:

5 kpl käyttöesineitä, joiden tulee säilyä tunnistuskelpoisina, määräajassa löytyminen

Arvostelu:

Erinomainen: 5 kpl + maalihenkilön ilmaisu

Erittäin hyvä: 5 kpl

Hyvä: 4 kpl

Tyydyttävä: 3 kpl

Puutteellinen: 1-2 kpl

3. Henkilö

Arvosteluperusteet:

- Koiran tulee löytää henkilö. Maalimestä koira ei saa häiritä.

Arvostelu:

Hyväksytty: Henkilö löytyy määräajassa

Hylätty: Henkilö ei löydy määräajassa tai koira käyttäytyy aggressiivisesti.

Pelastusjälkikoe PEJÄ - B

Vainutyöskentely

Jäljen ylösotto

Esineet

Henkilö

Arvostelu

E,EH,H,T,P

E,EH,H,T,P

Hyväksytty / hylätty

Työskentelyaika on 40 min. Vieraan henkilön tekemä n.1500 m pitkä ja n. 2 h 30 min vanha jälki vaihtelevassa maastossa: maaston muutos, maastoon sopivia kulmia, joista vähintään 1 terävä kulma, 5 kpl käyttöesineitä. Sopivaan paikkaan eri henkilö tekee harhajäljen, jonka aikaero n. 60 min ja jonka on ylitettävä varsinainen jälki n. 90 asteen kulmassa. Harhajälki tulisi sijoittaa siten, että koiralla on mahdollisuus omaksua ajettavan jäljen ominaishaju. Jäljestäminen suoritetaan vapaana tai n. 10 m. pitkässä johdattimessa.

Hyväksytty suoritus:

Löydettävä vähintään 3 käyttöesineitä ja henkilö.

Suoritusohjeet:

Jäljestä on piirrettävä kaaviokuva, josta ilmenee jäljen lähtö ja jäljen muoto. Jäljentekijän täytyy olla odottamassa jäljen päässä viimeistään silloin, kun kyseinen jäljestäminen alkaa. Jäljentekijä saa käyttää ainoastaan vahvan ominaishajun omaavia käyttöesineitä. Esineen pienin koko on 5 x 6 cm. Esineet ei saa olla sellaisia, joihin haju tarttuu huonosti tai jotka rikkoutuessaan saattavat vahingoittaa koiraa (metalli, lasi, kova muovi), myöskään noutoesineitä ei saa käyttää. Esineet on merkittävä jäljen numerolla. Esineet eivät saa oleellisesti erottua maastosta. Jälkeä tehtäessä tulee mahdollisuuksien mukaan huolehtia siitä, että jäljen haju ei muutu esineitä jäljelle laitettaessa. Esineitä ei saa laittaa jäljen viereen eikä kulmiin, vaan ne tulee asettaa jäljen päälle.

Lähtö tapahtuu n. 50 x 50 m. kokoiselta alueelta, tai 100 m pitkältä etsintälinjalta. Koetuomari antaa lähtöalueen kuvauksen. Jäljen etsintä sisältyy kokonaisuuteen. Ennen jäljelle lähtöä, jäljen ylösottamisen aikana samoin kuin koko jäljestämisen aikana on kaikenlaisten pakotteiden käyttö kielletty. Koiranohjaaja seuraa koiraa n. 10 m päässä koirasta, myös vapaana jäljestettäessä. Koiran löydettyä henkilön, hän kirjaa ylös löytämisajan sekä koiran suorittaman mahdollisen ilmaisun sekä koiran käyttäytymisen. Aggressiivinen käyttäytyminen henkilön luona johtaa kokeen hylkäämiseen.

Pelastusjälkikoe, arvosteluohje

Suoritusohjeita:

- Jäljen tulee kulkea lähtöalueella vähintään kahden ajatellun neljänneksen kautta ja sen on tultava ulos eri sivulta kuin sisään meno
- Koiran tulee aloittaa etsintä lähtöalueen eri sivulta kuin jäljen sisään meno
- Koiran sallitaan ajaa takajälkeä n. 15 m. riippumatta etsintäalueen rajasta. Koiran ajassa takajälkeä yli 15 m, ilmoitetaan selkeästi: takajälki
- Harhajälki tehdään jäljen jollekin osalle muistaen, että aivan jäljen alkuosalla harhajälki on vaikeampi kuin myöhemmin, kun koira on selvästi päässyt jäljestämään

- Jäljen lopussa maalihenkilö sijoittuu siten, että hän ei näy tarpeettoman aikaisin
- Maalihenkilön tulee käyttäytyä luontevasti ja rauhallisesti
- Maalihenkilö siirtyy paikaltaan vasta silloin, kun koiran ohjaaja on ottanut koiran haltuun.
- Jälki etsintälinjalla tulee sijoittaa niin, että koira ei heti törmää siihen.
- Jäljestämisaika sisältää etsintäajan linjalla tai ruudussa sekä jäljestämisen.

Arvostelu: Yleistä

- Ohjaaja päättää työskentelytaktiikasta etsintäalueella, kuitenkin tuomari ilmoittaa aloitussivun
- Jäljen etsintä tulee olla päämäärätietoista ja ohjattua koko työskentelyn ajan
- Koiran ajaessa selvästi väärää jälkeä, siitä ilmoitetaan ohjaajalle: väärä jälki, arvostaa ei alenneta
- Maalihenkilö kirjaa ajan, milloin koira on löytänyt hänet ja koiran käyttäytymisen maalihenkilön luona
- Ihannesuorituksessa koira löytää maalihenkilön häiritsemättä tätä
- * Erinomaisen arvossanaan vaaditaan että koira ilmaisee maalihenkilön

1. Jäljen etsiminen

Arvosteluperusteet:

- Jäljen etsiminen ohjaajan käskystä
- Aktiivinen aloitus
- Aktiivinen, suoritushaluinen ja päämäärätietoinen vainutyöskentely heti aloituksesta
- Riittävä itsenäisyys (motivaatio) - ohjattavuus
- Aktiivinen, suoritushaluinen ja päämäärätietoinen vainutyöskentely jäljen ylösotossa, sekä kulkusuunnan tarkistuksessa

Arvostelu:

Erinomainen: Täydellinen tai lähes täydellinen suoritus, jossa koirasta näkyy erinomaisen suoritushalu.

Erittäin hyvä: Koira työskentelee halukkaasti, hetkellistä hidastelua tai epävarmuutta

Hyvä: Koira työskentelee halukkaasti, hidastelua tai epävarmuutta, pieni sivupoikkeama, takajälki.

Tyydyttävä: Koira työskentelee haluttomasti tai käyttäytyy yli-innokkaasti, hidastelua ja epävarmuutta, suuria sivupoikkeamia, jäljen ylitys.

Puutteellinen: Koira ei tottele käskyjä, se karkailee, on haluton tai ei löydä jälkeä.

2. Esineet

Arvosteluperusteet:

5 kpl käyttöesineitä, joiden tulee säilyä tunnistuskelpoisina, määräajassa löytyminen

Arvostelu:

Erinomainen: 5 kpl + maalihenkilön ilmaisu

Erittäin hyvä: 5 kpl + maalihenkilö

Hyvä: 4 kpl + maalihenkilö
Tyydyttävä: 3 kpl + maalihenkilö
Puutteellinen: 1-2 kpl

3. Henkilö

Arvosteluperusteet:

- Koiran tulee löytää henkilö.
- Koira ei saa häiritä maalimestä.

Arvostelu:

Hyväksytty: Henkilö löytyy määräajassa

Hylätty: Henkilö ei löydy määräajassa tai koira käyttäytyy aggressiivisesti.

Pelastushakukoe PEHA - A

Vainutyöskentely

Koiran ohjattavuus

Ohjaajan käyttäytyminen

Henkilön ilmaisu

Arvostelu

E, EH, H, T, P

E, EH, H, T, P

E, EH, H, T, P

Maksimihaku aika 20 min. Koiran kuntoa koetteleva maasto, maastosta riippuen n. 20.000 m². 2 henkilöä.

Suoritusohjeet:

Maalihenkilöt sijoitetaan piiloihin, joista toinen on siten, että voidaan todeta koirankäyttäytyminen maalihenkilön luona. Jotta kaikilla koirilla olisi samat mahdollisuudet, menee avustaja nollakoiran kanssa koalueen yli, ei kuitenkaan koiran aloittaessa etsintää. Kätkettävät henkilöt viedään koalueelle ennen kokeen aloittamista niin, ettei koira tai koiranohjaaja näe heitä

Koiranohjaaja tekee etsintäsuunnitelman kartalle. Alueella saa olla kaksi etsintälinjaa. Ohjaaja esittää suunnitelman tuomarille ennen suorituksen aloitusta. Ohjaajan tulee toteuttaa tuomarin hyväksymää etsintäsuunnitelmaa itsenäisesti. Ennen kuin hakutyöskentely aloitetaan, tulee koiranohjaajan ilmoittaa tuomarille ilmaisutapa; koira voi ilmaista maalihenkilön haukkumalla tai rullailmaisulla. Koiralla tulee käyttää PK-tunnusta tai vastaavaa.

Koiranohjaaja saa liikkua ainoastaan suunnitellulla etsintälinjalla. Taaksepäin etsiminen ei ole sallittua. Koiran satunnaista pistoa taaksepäin ei arvostella virheeksi. Koira ei saa oleellisesti ylittää merkityn tai osoitetun alueen rajoja. Piilossa olevan henkilön tulee käyttäytyä rauhallisesti. Maalihenkilöiden paikkaa voidaan vaihtaa jokaiselle koiralle. Koiran tulee ilmaista löydetty henkilö selvästi.

Koiranohjaajan täytyy ilmoittaa koetuomarille ilmaisu ja hän saa siirtyä koiran luokse vasta koetuomarin merkistä. Mikäli henkilön ilmaisu tapahtuu haukkumalla, täytyy koiran pysytellä maalihenkilön läheisyydessä, kunnes koiranohjaaja saapuu paikalle.

Löytämättä jäänyt henkilö aiheuttaa kokeen hylkäämisen. Yksi virheilmaisu on sallittu.

Suoritus päättyy koiranohjaajan ilmoitukseen loppuun tehdystä etsinnästä ja koetuomarin antamaan arvosteluun.

Pelastushakukoe arvosteluohje

Suoritusohjeita:

- Etsintäalueen tulee täyttää koeohjeen vaatimukset ja alue pyritään valitsemaan siten, että se rajautuu maastossa luonnollisilla maastomerkeillä (esim. oja, taimikko, suo), tarvittaessa joku raja voidaan merkitä krepeillä
- Etsintäalueesta tulee olla kartta, jonka tulee olla vähintään maaston peruskartta. Kartta jaetaan jokaiselle ohjaajalle, joka tekee siihen etsintäsuunnitelman.
- Etsintäalue etsitään koiranohjaajan etsintäsuunnitelman mukaisesti 1-2 lla keskilinjalla
- Koe keskeytetään jos koiranohjaaja löytää henkilön eikä koira ole sitä ilmaisut

- Ohjaaja saa tilannetiedot tuomarilta ja vasta sen jälkeen tekee etsintäsuunnitel-
mansa
- Suorituksen työskentelyn nopeuden tulisi jakautua tasaisesti koko etsintäajalle
- Koiran ylittäessä selvästi alueen rajan tulee tuomarin huomauttaa siitä. Arvosana ei alenneta. Jatkuva työskentely alueen ulkopuolella on virhe
- Kokeen aikana koira saa juottaa, sen sijaan palkitseminen makupaloin ja leluin on kielletty.
- Koiran kiinnittäminen ei ole sallittua. Jos näin tapahtuu, tulee tuomarin huomautuksen jälkeen sulkea koira pois kokeesta (ei koske juottamista).
- Osaamattoman tai haluttoman koiran suoritus tulee tuomarin keskeyttää.
- Ilmaisun tulee tapahtua ohjaajan ilmoittamalla tavalla.
- Jos maalimies paljastuu virheilmaisussa, hänet otetaan pois ja koe keskeytyy
- Koe päättyy ohjaajan tekemään ilmoitukseen loppuun suoritetusta etsinnästä, ajan tultua täyteen, tuomarin keskeytykseen tai kahteen virheilmaisuu-
n
- Tuomarin tulee sijoittua siten, että pystyy havainnoimaan kaikki tapahtumat

Arvostelu: Yleistä

- Arvostelussa tulee huomioida aina kokonaisuus, myös tuuli sekä muut sääolosuhteet ja ulkoiset tekijät
- Selvä ilmaisu haukkumalla tai rullalla
- Ilmaisulla tulee olla jatkuvuutta, jonka tuomari määrittää viivyttämällä hetken ohjaajan siirtymistä
- Rullailmaisussa koiran tulee viedä ohjaaja epäröimättä suoraan maalimiehen luo
- Koiran suorittaessa virheilmaisun on arvosana enintään tyydyttävä. Kahdesta virheilmaisusta suoritus keskeytetään. Keskeytettäessä koe on arvosana puutteellinen.

1. Koiran ohjattavuus

Arvosteluperusteet:

- Koira osoittaa suurta työskentelyhalua etsintätehtävään ja etsii ohjaajan ohjauksen mukaisesti koko alueen
- Käskyjen oikea-aikaisuus, äänen sekä muiden avujen käyttö asiallista ja heti toimitaan vaikuttavaa.

Arvostelu:

Erinomainen: Täydellinen tai lähes täydellinen suoritus, jossa selvästi näkyy koiran ohjattavuus, koira pitää yhteyttä ohjaajaan työskentelyn kuitenkaan kärsimättä.

Erittäin hyvä: Koiran ohjattavuus näkyy selvästi, koiralla tasainen tempo, ja suorittaa etsintää halukkaasti, kuitenkin käskyjen noudattaminen hiukan viipyy tai toistuvia käskyjä työskentelyn aikana.

Hyvä: Koiran ohjattavuudessa tarvitaan käskyjä ja käskyjen noudattaminen viipyy yli-innokkuudesta johtuen.

Tyydyttävä: Koiran ohjattavuudessa selviä katkoksia, paljon käskyjä ja käskyjen noudattaminen viipyy yli-innokkuudesta johtuen, koiralla vaikeuksia selvittää maaston vaikeudet.

Puutteellinen: Koiran ohjattavuudessa paljon ongelmia, paljon käskyjä ja käskyjen

noudattaminen viipyy. Ohjaaja painostaa voimakkaasti koiraansa. Koira saadaan vain vaivoin hetkellisesti etsintätehtävään. Koira ei nouda ohjaajan käskyjä tai on haluton työskentelemään.

2. Ohjaajan käyttäytyminen

Arvosteluperusteet:

- Selkeä päämäärätietoinen asiallinen esiintyminen
- tehtävän vastaanotto ja päättäminen
- Annettujen tehtävien ja ohjeiden noudattaminen
- Toisten huomioon ottaminen, yhteistyökyky ja maltillisuus
- koetoinnassa mukana olevat henkilöt
- Koiran huomioon ottaminen, yhteistyökyky ja maltillisuus

Arvostelu:

Erinomainen: Ohjaaja käyttäytyy asiallisesti, varmasti ja päämäärätietoisesti

Erittäin hyvä: Ohjaaja käyttäytyy asiallisesti, varmasti ja päämäärätietoisesti, nähtävissä hetkellisesti puute johtaa tilannetta tai hallita itsensä

Hyvä: Ohjaaja käyttäytyy asiallisesti, varmasti ja päämäärätietoisesti, nähtävissä kuitenkin selvästi puute johtaa tilannetta tai hallita itsensä

Tyydyttävä: Ohjaajasta vaikea tulkita kyky johtaa tilannetta, nähtävissä selviä virheitä johtaa tilannetta ja hallita itsensä

Puutteellinen: Puutteita ja virheitä ohjaajan suorituksessa, ohjaajalta puuttuu suurimman osan ajasta kyky johtaa tilannetta ja hallita itsensä. Ei kykene johtamaan tilannetta tai ei hallitse itseään

3. Henkilön ilmaisu

Arvosteluperusteet:

- Ilmaisusta annetaan arvosana jokaisesta henkilöstä erikseen
- Vainuttuaan maalihenkilön koira jatkaa välittömästi omatoimista paikallistamista tarkkailtava erityisesti koiran motivaatiota hajureaktion jälkeen ja halua kohdentaa piilo
- Suorittaa ohjaajan määrittämän ilmaisun, itsenäisesti ja välittömästi ilmaisutavan mukaan
- Noudattaa ohjaajan antamia käskyjä ilmaisun jälkeen

Arvostelu:

Erinomainen: Täydellinen tai lähes täydellinen suoritus, missä koira saatuaan hajun, osoittaa ja suorittaa ohjaajan määrittämän selvän ilmaisun, kunnes koira otetaan haltuun.

Erittäin hyvä: Koirasta näkyy selvästi taito ja halu ilmaista maalihenkilö, se kuitenkin hiukan viivyttelää paikallistamisessa, ilmaisun aloittamisessa, ja osoittamisessa

Hyvä: Koirasta näkyy taito ja halu ilmaista maalihenkilö, se kuitenkin viivyttelää ja epäroii paikallistamisessa, ilmaisun aloittamisessa ja osoittamisessa.

Tyydyttävä: Koira osoittaa välinpitämättömyyttä ilmaista maalihenkilö, se viivyttelää paikallistamisessa, ilmaisun aloittamisessa ja osoittamisessa. Selviä haukkukatkoksia. Vir-

heilmaisu, tulee ohjaajaa vastaan, mutta palaa omatoimisesti, rullakoira epäröi näytössä.
Puutteellinen: Koira ei osaa tai osoittaa haluttomuutta ilmaista maalihenkilö, se viivyttelee ja koira epäröi selvästi paikallistamisessa, ilmaisun aloittamisessa ja osoittamisessa. Haukkuu puutteellisesti.
Koira ei ilmaise. Maalihenkilö jää löytymättä tai koira suorittaa kaksi virheilmaisuja.

Pelastushakukoe PEHA - B

Vainutyöskentely	Arvostelu
Koiran ohjattavuus	E, EH, H, T, P
Ohjaajan käyttäytyminen	E, EH, H, T, P
Henkilön ilmaisu	E, EH, H, T, P

Maksimihaku aika 30 min. Koiran kuntoa koetteleva maasto, maastosta riippuen n. 30.000 m². 2 - 3 henkilöä.

Suoritusohjeet:

Maalihenkilöt sijoitetaan piiloihin, joista yksi on siten, että voidaan todeta koirankäyttäytyminen maalihenkilön luona. Jotta kaikilla koirilla olisi samat mahdollisuudet, menee avustaja nollakoiran kanssa koalueen yli, ei kuitenkaan koiran aloittaessa etsintää. Kätkevät henkilöt viedään koalueelle ennen kokeen aloittamista niin, ettei koira tai koiranohjaaja näe heitä.

Koiranohjaaja tekee etsintäsuunnitelman kartalle ja esittää sen tuomarille ennen suorituksen aloitusta. Ohjaaja toteuttaa itsenäisesti alueella etsintäsuunnitelmaa. Ennen kuin hakutyöskentely aloitetaan, tulee koiranohjaajan ilmoittaa tuomarille ilmaisutapa; koira voi ilmaista maalihenkilön haukkumalla tai rullailmaisulla. Koiralla tulee käyttää PK-tunnusta tai vastaavaa.

Koiranohjaaja saa liikkua ainoastaan suunnitellulla linjalla, alueella saa olla kaksi etsintälinjaa. Taaksepäin etsiminen ei ole sallittua. Koiran satunnaista pistoa taaksepäin ei arvostella virheeksi. Koira ei saa oleellisesti ylittää merkityn tai osoitetun alueen rajoja. Piilossa olevien henkilöiden tulee käyttäytyä rauhallisesti. Maalihenkilöiden paikkaa voidaan vaihtaa jokaiselle koiralle. Koiran tulee ilmaista löydetty henkilö selvästi.

Koiranohjaajan täytyy ilmoittaa koetuomarille ilmaisu ja hän saa siirtyä koiran luokse vasta koetuomarin merkistä. Mikäli henkilön ilmaisu tapahtuu haukkumalla, täytyy koiran pysytellä maalihenkilön läheisyydessä, kunnes koiranohjaaja saapuu paikalle.

Löytämättä jäänyt henkilö aiheuttaa kokeen hylkäämisen. Yksi virheilmaisuus on sallittu. Suoritus päättyy koiranohjaajan ilmoitukseen loppuun tehdystä etsinnästä ja koetuomarin antamaan arvosteluun.

Pelastushakukoe arvosteluohje

Suoritusohjeita:

- Etsintäalueen tulee täyttää koeohjeen vaatimukset ja alue pyritään valitsemaan siten, että se rajautuu maastossa luonnollisilla maastomerkeillä (esim. oja, taimikko, suo), tarvittaessa joku raja voidaan merkitä kreppeillä.
- Etsintäalueesta tulee olla kartta, jonka tulee olla vähintään maaston peruskartta. Kartta jaetaan jokaiselle ohjaajalle, joka tekee siihen etsintäsuunnitelman.
- Etsintäalue etsitään koiranohjaajan etsintäsuunnitelman mukaisesti yhdellä tai kahdella keskilinjalla
- Koe keskeytetään jos koiranohjaaja löytää henkilön, eikä koira ole sitä ilmaisut
- Ohjaaja saa tilannetiedot tuomarilta ja vasta sen jälkeen tekee etsintäsuunnitelmansa

- Suorituksen työskentelyn nopeuden tulisi jakautua tasaisesti koko etsintäajalle
- Koiran ylittäessä selvästi alueen rajan tulee tuomarin huomauttaa siitä. Arvosanaa ei alenneta. Jatkuva työskentely alueen ulkopuolella on virhe.
- Kokeen aikana koiraa saa juottaa, sen sijaan palkitseminen makupaloin ja leluin on kielletty.
- Koiran kiinnittäminen ei ole sallittua. Jos näin tapahtuu, tulee tuomarin huomautuksen jälkeen sulkea koira pois kokeesta (ei koske juottamista).
- Osaamattoman tai haluttoman koiran suoritus tulee tuomarin keskeyttää. Ilmaisun tulee tapahtua ohjaajan ilmoittamalla tavalla.
- Jos maalimies paljastuu virheilmaisussa, hänet otetaan pois ja koe keskeytyy
- Koe päättyy ohjaajan tekemään ilmoitukseen loppuun suoritetusta etsinnästä, ajan tullen täyteen, tuomarin keskeytykseen tai kahteen virheilmaisuun
- Maalihenkilöiden lukumäärää ei ilmoiteta ohjaajalle
- Tuomarin tulee sijoittua siten, että pystyy havainnoimaan kaikki tapahtumat

Arvostelu: Yleistä

- Arvostelussa tulee huomioida aina kokonaisuus, myös tuuli sekä muut sääolosuhteet ja ulkoiset tekijät
- Selvä ilmaisu haukkumalla tai rullalla
- Ilmaisulla tulee olla jatkuvuutta, jonka tuomari määrittää viivyttämällä hetken ohjaajan siirtymistä
- Rullailmaisussa koiran tulee viedä ohjaaja epäroimatta suoraan maalimiehen luo
- Koiran suorittaessa virheilmaisun on arvosana enintään tyydyttävä. Kahdesta virheilmaisusta suoritus keskeytetään. Keskeytettäessä koe on arvosana puutteellinen.

1. Koiran ohjattavuus

Arvosteluperusteet:

- Koira osoittaa suurta työskentelyhalua etsintätehtävään ja etsii ohjaajan ohjauksen mukaisesti koko alueen
- Käskyjen oikea-aikaisuus, äänen sekä muiden avujen käyttö asiallista ja heti toimitaan vaikuttavaa.

Arvostelu:

Erinomainen: Täydellinen tai lähes täydellinen suoritus, jossa selvästi näkyy koiran ohjattavuus, koira pitää yhteyttä ohjaajaan työskentelyn kuitenkaan kärsimättä.

Erittäin hyvä: Koiran ohjattavuus näkyy selvästi, koiralla tasainen tempo, ja suorittaa etsintää halukkaasti, kuitenkin käskyjen noudattaminen hiukan viipyy tai toistuvia käskyjä työskentelyn aikana.

Hyvä: Koiran ohjattavuudessa, tarvitaan käskyjä ja käskyjen noudattaminen viipyy ylinnokkuudesta johtuen.

Tyydyttävä: Koiran ohjattavuudessa selviä katkoksia, paljon käskyjä ja käskyjen noudattaminen viipyy yli innokkuudesta johtuen, koiralla vaikeuksia selvittää maaston vaikeudet.

Puutteellinen: Koiran ohjattavuudessa paljon ongelmia, paljon käskyjä ja käskyjen noudattaminen viipyy. Ohjaaja painostaa voimakkaasti koiraansa. Koira saadaan vain

vaivoin hetkellisesti etsintätehtävään. Koira ei noudata ohjaajan käskyjä tai on haluton työskentelemään.

2. Ohjaajan käyttäytyminen

Arvosteluperusteet:

- Selkeä päämäärätietoinen asiallinen esiintyminen
- tehtävän vastaanotto ja päättäminen
- Annettujen tehtävien ja ohjeiden noudattaminen
- Toisten huomioon ottaminen, yhteistyökyky ja maltillisuus
- koetoinnassa mukana olevat henkilöt
- Koiran huomioon ottaminen, yhteistyökyky ja maltillisuus

Arvostelu:

Erinomainen: Ohjaaja käyttäytyy asiallisesti, varmasti ja päämäärätietoisesti

Erittäin hyvä: Ohjaaja käyttäytyy asiallisesti, varmasti ja päämäärätietoisesti, nähtävissä hetkellisesti puute johtaa tilannetta tai hallita itsensä

Hyvä: Ohjaaja käyttäytyy asiallisesti, varmasti ja päämäärätietoisesti, nähtävissä kuitenkin selvästi puute johtaa tilannetta tai hallita itsensä

Tyydyttävä: Ohjaajasta vaikea tulkita kyky johtaa tilannetta, nähtävissä selviä virheitä johtaa tilannetta ja hallita itsensä

Puutteellinen: Puutteita ja virheitä ohjaajan suorituksessa, ohjaajalta puuttuu suurimman osan ajasta kyky johtaa tilannetta ja hallita itsensä. Ei kykene johtamaan tilannetta tai ei hallitse itseään.

3. Henkilön ilmaisu

Arvosteluperusteet

- Ilmaisusta annetaan arvosana jokaisesta henkilöstä erikseen
- Vainuttuaan maalihenkilön koira jatkaa välittömästi omatoimista paikallistamista
- tarkkailtava erityisesti koiran motivaatiota hajureaktion jälkeen ja halua kohdentaa piilo
- Suorittaa ohjaajan määrittämän ilmaisun, itsenäisesti ja välittömästi ilmaisutavan mukaan
- Noudattaa ohjaajan antamia käskyjä ilmaisun jälkeen

Arvostelu:

Erinomainen: Täydellinen tai lähes täydellinen suoritus, missä koira saatuaan hajun, osoittaa ja suorittaa ohjaajan määrittämän selvän ilmaisun, kunnes koira otetaan haltuun.

Erittäin hyvä: Koirasta näkyy selvästi taito ja halu ilmaista maalihenkilö, se kuitenkin hiukan viivyttlee paikallistamisessa, ilmaisun aloittamisessa, ja osoittamisessa

Hyvä: Koirasta näkyy taito ja halu ilmaista maalihenkilö, se kuitenkin viivyttlee ja epäröi paikallistamisessa, ilmaisun aloittamisessa, ja osoittamisessa.

Tyydyttävä: Koira osoittaa välinpitämättömyyttä ilmaista maalihenkilö, se viivyttlee paikallistamisessa, ilmaisun aloittamisessa ja osoittamisessa. Selviä haukkukatkoksia. Virheilmaisu, tulee ohjaajaa vastaan, mutta palaa omatoimisesti, rullakoira epäröi näytössä.

Puutteellinen: Koira ei osaa tai osoittaa haluttomuutta ilmaista maalihenkilö, se viivyttelee ja koira epäröi selvästi paikallistamisessa, ilmaisun aloittamisessa ja osoittamisessa. Haukkuu puutteellisesti.

Koira ei ilmaise. Maalihenkilö jää löytymättä tai koira suorittaa kaksi virheilmaisua

Rauniokoe luokka A PERA - A

Vainutyöskentely

Ohjaajan käyttäytyminen
Ohjaajan taktinen toiminta
Koiran selviytyminen ongelmatekijöistä
Koiran ohjattavuus
Koiran ja ohjaajan yhteistyö
Henkilöiden ilmaisu
haukkumalla tai ilmaisurullalla

Arvostelu

E, EH, H, T, P
E, EH, H, T, P
E, EH, H, T, P
E, EH, H, T, P
E, EH, H, T, P
E, EH, H, T, P

Hakuaika 15 min. Raunioalue n.1000-1500 m². 2 henkilöä.

Suoritusohjeet:

Hakutyöskentely: Koiranohjaaja saa jättää aloituspaikan vasta, kun koira on ilmaissut tai koira on pois näkyvistä tai koetuomarin kehotuksesta. Henkilöiden tulee olla vähintään 10 m:n päässä toisistaan ja olla paikoillaan riittävän ajoissa ennen koiran lähettämistä. Piiloja ei vaihdeta. Maalihenkilöistä toinen on osittain ja toinen kokonaan peitettynä. Koiranohjaaja odottaa näköyhteyden ulkopuolella kunnes hänet kutsutaan raunioille.

Välittömästi ennen koiran lähettämistä sekä koiran työskentelyn aikana tulee vähintään 3 henkilön kulkea raunioilla ristiin rastiin ja oleskella siellä vapaasti toimien samalla raivausmiehinä.

Ennen suorituksen alkua alueelle sytytetään voimakkaasti savuavasta materiaalista tuli ja suorituksen aikana ammutaan 9 mm paukkupatruunoilla useita kertoja. Koiranohjaaja saa tilannetiedon koetuomarilta ja hänen on kysyttävä, jos hänellä on epäselvyyksiä vallitsevasta tilanteesta. Koiranohjaajan tulee ilmoittaa aloituskohta ja etsintäsuunnitelma, jota hän aikoo toteuttaa. Sen jälkeen koiranohjaaja vapauttaa koiran kaulapannasta ja asettaa koiran hallitusti osoitetulle aloituspaikalle. Koiranohjaaja saa seurata koiraansa siltä etäisyydeltä, mikä tarvitaan näköyhteyden säilyttämiseksi. Koiran tulee osoittaa löydetty henkilöt selvästi joko haukkumalla tai rullailmaisulla. Tunkeutumisen aikana haukkukatkokset eivät alenna ilmaisun arvosanaa. Koiranohjaajan täytyy ilmoittaa koetuomarille ilmaisu, jolloin hän saa mennä koetuomarin luvalla koiran luokse.

Löytämättä jäänyt henkilö aiheuttaa kokeen hylkäämisen. Yksi virheilmaisu on sallittu. Suoritus päättyy koiranohjaajan ilmoittamiseen tehdystä kokonaissuorituksesta viimeistään ajan tultua täyteen ja koetuomarin antamaan arvosteluun.

Rauniokoe luokka B PERA - B

Vainutyöskentely

Ohjaajan käyttäytyminen
Ohjaajan taktinen toiminta
Koiran selviytyminen ongelmatekijöistä
Koiran ohjattavuus
Koiran ja ohjaajan yhteistyö
Henkilöiden ilmaisu
haukkumalla tai ilmaisurullalla

Arvostelu

E, EH, H, T, P
E, EH, H, T, P
E, EH, H, T, P
E, EH, H, T, P
E, EH, H, T, P
E, EH, H, T, P

Haku aika 20 min. Raunioalue n. 2000-2500 m² 3 - 5 henkilöä ja löytyneitä henkilöitä ei välttämättä tarvitse ottaa pois piilosta. Päätöksen henkilön pois ottamisesta tekee tuomari. Mikäli henkilöt jätetään piiloihin, merkitään ne viireillä.

Suoritusohjeet:

Hakutyöskentely: Koiranohjaaja saa jättää aloituspaikan vasta kun koira on ilmaissut tai koira on pois näkyvistä tai koetuomarin kehotuksesta. Henkilöiden tulee olla erillään toisistaan ja paikoillaan riittävän ajoissa ennen koiran lähettämistä. Piiloja voidaan vaihtaa kokeen aikana eri koirille, silloin kuitenkin käytettyä piiloa ei suljeta. Koiranohjaaja odottaa näköyhteyden ulkopuolella kunnes hänet kutsutaan raunioille. Välittömästi ennen koiran lähettämistä sekä koiran työskentelyn aikana tulee vähintään 3 henkilön kulkea raunioilla ristiin rastiin ja oleskella siellä vapaasti toimien samalla raivausmiehinä ja muina pelastushenkilöinä.

Ennen suorituksen alkua alueelle sytytetään voimakkaasti savuavasta materiaalista tuli ja suorituksen aikana ammutaan 9 mm paukkupatruunoilla useita kertoja, vähintään kerran ilmaisun aikana. Alueella tulee olla ulkoisia häiriötekijöitä konemelua yms.

Koiranohjaaja saa tilannetiedon koetuomarilta ja hänen on kysyttävä, jos hänellä on epäselvyyksiä vallitsevasta tilanteesta. Koiranohjaajan tulee ilmoittaa aloituskohta ja etsintäsuunnitelma, jota hän aikoo toteuttaa. Sen jälkeen koiranohjaaja vapauttaa koiran kaulapannasta ja asettaa koiran hallitusti osoitetulle aloituspaikalle. Koiranohjaaja saa seurata koiraansa siltä etäisyydeltä mikä tarvitaan näköyhteyden säilyttämiseksi.

Etsinnän aikana koiranohjaajan on suoritettava koetuomarin osoittamassa paikassa kohde-etsintää. Koiran tulee osoittaa löydetty henkilöt selvästi joko haukkumalla tai rullailmaisulla.. Tunkeutumisen aikana haukkukatkokset eivät alenna ilmaisun arvosanaa. Koiranohjaajan täytyy ilmoittaa koetuomarille ilmaisu, jolloin hän saa mennä koetuomarin luvalla koiran luo. Koiran täytyy pysyä välittömässä piilon läheisyydessä, kunnes koiranohjaaja on saapunut koiransa luokse ja koetuomarin kehotuksesta koira otettu hallintaan. Tämä kokeen osa päättyy koiranohjaajan ilmoittamiseen tehdystä kokonais-suorituksesta viimeistään ajan tultua täyteen ja koetuomarin antamaan arvosteluun.

Löytämättä jäänyt henkilö tai virheilmaisu aiheuttaa kokeen hylkäämisen.

Rauniokoe, arvosteluohje

Suoritusohjeita:

- Etsintäalueen tulee täyttää koeohjeen vaatimukset ja se tulee merkitä ennen kokeen alkua
- Piilojen kannet tulee sulkea ennen varsinaista kokeen alkua
- Ennen maalihenkilöiden sijoittamista paikoilleen kokeeseen osallistujat siirretään paikkaan, mistä ei ole näköyhteyttä koealueelle.
- Maalihenkilöiden huollosta tulee huolehtia
- Koealueelle sytytetään voimakkaasti savuavat tulet sekä varataan raivausmiehistöä, jotka voivat toimia tarvittaessa kokeen avustajina.
- On myös huolehdittava koeohjeen edellyttämästä melusta ja häiriöstä
- Osallistujat kutsutaan koesuoritukseen arvontavuoron mukaisessa järjestyksessä.
- Ennen suorituksen alkua ohjaajille annetaan samanlainen tuomarin laatima tilanneseostus tapahtuneesta onnettomuudesta. Lisäksi B-kokeessa annetaan tarvittavat merkitsemisvälineet. (viirit)
- Suoritus tulee aloittaa ohjaajan laatiman toimintasuunnitelman mukaisesti
- Tuomarin tulee olla jo heti aloituksessa valppaana tiedostaen kokeen aloitukseen liittyvät ohjeet ja liikkua siten, että pystyy havainnoimaan kaikki tapahtumat kokeen aikana
- Kokeen aikana ammutaan useita kertoja, käyttäen 9 mm paukkupatruunoita
- B-kokeessa ammutaan myös ilmaisun aikana
- Koeohje sallii B-kokeessa piilojen vaihdon, tällöin käytettyjen piilojen kannet tulee jättää auki.
- B-kokeessa maalihenkilöiden määrää voidaan vaihdella, ei suositella kuitenkaan samassa kokeessa
- Kokeessa käytettyjen maalihenkilöiden määrä ilmoitetaan vasta loppuarvostelussa
- Tuomarin on huomioitava ohjaajan tekemä maalihenkilön haastattelu koiran suoritettua ilmaisu (yksi maalihenkilöistä vastaa tuomarin hyväksymän ilmaisun jälkeen koiran ohjaajan kyselyyn, A-kokeessa aina näkyvä maalihenkilö)
- A-kokeessa ohjaaja päättää milloin ilmaisu on tapahtunut.
- Ilmaisun tulee tapahtua ohjaajan ilmoittamalla tavalla
- Ohjaajan tulee käyttää alue tehokkaasti ja riittävän aukottomasti hyödyksi huomioiden radalla olevat vaikeat kohteet, kuitenkin koiraa painostamatta
- Koiran tulee suorittaa etsintä tasaisella turvallisella nopeudella etsintään varatun ajan puiteissa
- Koe päättyy ohjaajan tekemään ilmoitukseen loppuun suoritetusta etsinnästä, ajan tultua täyteen, kahteen virheilmaisuun A-kokeessa, yhteen virheilmaisuun B-kokeessa tai tuomarin keskeytykseen
- Koiranohjaajan on annettava koiralle työskentelyrauha, ohjaaja ei saa olla liian lähellä koiraa.

Arvostelu

Yleistä

- Rauniokokeessa ohjaajalta edellytetään varmaa, joka tilanteessa hallittua toimintaa ja koiralta itsevarmaa, rauhallista ja vahvahermoista rauniotyöskentelyä
- Erityistä huomiota on kiinnitettävä koeohjeessa mainittuihin luonteen ominaisuuksiin

- Arvostelussa tulee huomioida aina kokonaisuus, myös tuuli, sääolosuhteet ja muut ulkoiset tekijät sekä radan vaikeusaste
- A-kokeessa koiran suorittaessa virheilmaisun on arvosana enintään tyydyttävä. Kahdesta virheilmaisusta seuraa kokeen keskeyttäminen. B-kokeessa koe keskeytetään jos koira suorittaa virheilmaisun.
- Jos koe keskeytetään, arvosana on aina puutteellinen 0 pistettä.

Raunio A ja B - koe

1. Ohjaajan käyttäytyminen

Arvosteluperusteet:

- Selkeä, päämäärätietoinen, asiallinen esiintyminen vallitsevan tilannekuvan mukaan.
- Tehtävän vastaanotto ja päättäminen
- Annettujen tehtävien ja ohjeiden noudattaminen
- Toisten huomioon ottaminen, yhteistyökyky ja maltillisuus: koetoiminnassa mukana olevat henkilöt
- Koiran huomioon ottaminen, yhteistyökyky ja maltillisuus

Arvostelu:

Erinomainen: Ohjaaja käyttäytyy asiallisesti, varmasti ja päämäärätietoisesti

Erittäin hyvä: Ohjaaja käyttäytyy asiallisesti, varmasti ja päämäärätietoisesti, nähtävissä hetkellisesti puute johtaa tilannetta tai hallita itsensä

Hyvä: Ohjaaja käyttäytyy asiallisesti, varmasti ja päämäärätietoisesti, nähtävissä kuitenkin selvästi puute johtaa tilannetta tai hallita itsensä.

Tyydyttävä: Ohjaajasta vaikea tulkita kyky johtaa tilannetta, nähtävissä selviä virheitä johtaa tilannetta ja hallita itsensä.

Puutteellinen: Puutteita ja virheitä ohjaajan suorituksessa, ohjaajalta puuttuu suurimman osan ajasta kyky johtaa tilannetta ja hallita itsensä. Ohjaaja ei anna koiralle työskentelytilaa ja kulkee liian lähellä työskentelevää koiraa. Ohjaaja ei kykene johtamaan tilannetta tai ei hallitse itseään

2. Ohjaajan taktinen toiminta

Arvosteluperusteet:

- Selkeä, päämäärätietoinen toiminta vallitsevan tilanteen ja koiran mukaan
- Tehtävän aloitus
- etsintäsuunnitelman laatiminen
- tilannearvio ja vaaratekijät
- rataolosuhteiden hyödyntäminen
- sääolosuhteiden hyödyntäminen
- B-kokeessa rata/maalihenkilöstön haastattelu ja hyödyntäminen
- Pystyy vahvistamaan ja hyödyntämään koiransa vallitsevien tilanteiden mukaan koko

- etsinnän ajan
- Tehtävän päättäminen

Arvostelu:

Erinomainen: Täydellinen tai lähes täydellinen suoritus, jossa ohjaaja ottaa huomioon koiransa ja tehtävän vaikeuden

Erittäin hyvä: Täydellinen tai lähes täydellinen suoritus, jossa ohjaaja hetkellisesti ei hyödynnä rataolosuhteita tai koiraansa

Hyvä: Ohjaaja pysyy vain osittain antamassaan etsintäsuunnitelmassa, poikkeaa siitä ilmoittamatta koetuumarille, aloituksessa puutteita, puutteita koiran hyödyntämisessä

Tyydyttävä: Ohjaaja ei pysy antamassaan etsintäsuunnitelmassa, poikkeaa siitä ilmoittamatta tuomarille, vaikeuttaa omalla toiminnallaan koiran suoritusta

Puutteellinen: Ohjaaja laatimassa etsintäsuunnitelmassa on selviä virheitä tai ohjaaja ei kykene havainnoimaan eikä hyödyntämään tilanteita. Ohjaajan laatima etsintäsuunnitelma ei ole toteutettavissa

3. Koiran selviytyminen ongelmatekijöistä

Arvosteluperusteet:

- Koira työskentelee aktiivisesti ja itsenäisesti etsien tilanteeseen sopivat kulkureitit ja liikkuu epäröimättä ja pelotta raunioilla noudattaen ohjaajan käskyjä. Koira selvittää ongelmatilanteet itsenäisesti ja varmasti.
- Koira tunkeutuu ja/tai kiipeeä omaehtoisesti tai käskyjen mukaan kaikkiin radalla oleviin kohteisiin
- Koira ei osoita aggressiivisuutta toisiin koiriin, ihmisiin tai muuhun ympärillä olevaan.

Arvostelu:

Erinomainen: Täydellinen tai lähes täydellinen suoritus, koira selvittää ongelmat itsenäisesti. Toimintakyky ei häiriidy

Erittäin hyvä: Pieniä puutteita tai ongelmia, jotka koira kuitenkin selvittää tai lisäkäskeyä

Hyvä: Hetkellisiä ongelmia, jotka koira selvittää, ohjaajan avustus ja lisäkäskeyä

Tyydyttävä: Puutteita ja ongelmia, jotka selvästi vaikuttavat toimintakykyyn, mutta jotka kuitenkin selvitetään ohjaajan avustuksella, lisäkäskeyä

Puutteellinen: Puutteita ja ongelmia, jotka selvästi vaikuttavat toimintakykyyn. Koira käyttäytyy pelokkaasti, sijaistoimintoja. Koira ei selvitä ongelmatekijöitä

4. Koiran ohjattavuus

Arvosteluperusteet:

- Koira osoittaa suurta työskentelyhalua etsintätehtävään ja etsii ohjaajan ohjauksen mukaisesti
- Koira noudattaa välittömästi ohjaajan käskyjä

Arvostelu:

Erinomainen: Täydellinen tai lähes täydellinen suoritus, jossa selvästi näkyy koiran ohjattavuus, koira pitää yhteyttä ohjaajaan työskentelyn kuitenkin kärsimättä

Erittäin hyvä: Koiran ohjattavuus näkyy selvästi, kuitenkin käskyjen noudattaminen vii-
ppy tai useita käskyjä työskentelyn aikana

Hyvä: Koiran ohjattavuudessa tarvitaan käskyjä joiden noudattaminen vii-
ppyy yli-innokkuudesta johtuen.

Tyydyttävä: Koiran ohjattavuudessa selviä katkoksia, useita käskyjä ja noudattaminen
vii-ppyy yli-innokkuudesta johtuen.

Puutteellinen: Koiran ohjattavuudessa paljon ongelmia, paljon käskyjä ja noudattaminen
vii-ppyy. Koira saadaan vain vaivoin hetkellisesti etsintätehtävään haluttomuudesta johtu-
en. Koira ei noudata ohjaajan käskyjä.

5. Koiran ja ohjaajan yhteistyö

Arvosteluperusteet:

- Koira osoittaa luottamusta, suurta työskentelyhalua ja toteuttaa ohjaajan käskyt haluk-
kaasti
- Käskyjen oikea-aikaisuus, äänen sekä muiden avujen käyttö hillittyä ja heti toimintaan
vaikuttavaa
- Ohjaaja pystyy vahvistamaan ja hyödyntämään koiransa resurssit vallitsevien tilantei-
den mukaan

Arvostelu:

Erinomainen: Täydellinen tai lähes täydellinen suoritus, jossa selvästi näkyy koiran luot-
tamus ja palveluhalukkuus, koira pitää yhteyttä ohjaajaan työskentelyn kuitenkaan kär-
simättä

Erittäin hyvä: Koiran luottamus ja palveluhalukkuus näkyy selvästi, kuitenkin käskyjen
noudattaminen hieman vii-ppyy. Ohjaaja kykenee hyödyntämään koiransa taitoja.

Hyvä: Koiran palveluhalukkuudessa katkoksia, useita tarpeettomia käskyjä tai käskyjen
noudattaminen vii-ppyy yli-innokkuudesta johtuen

Tyydyttävä: Koiran palveluhalukkuudessa ja ohjattavuudessa katkoksia, useita käskyjä
ja noudattaminen vii-ppyy yli-innokkuudesta johtuen.

Puutteellinen: Koira on haluton työskentelemään. Ohjaaja antaa paljon käskyjä joiden
noudattaminen vii-ppyy. Ohjaaja painostaa koira. Koira suorittaa vain hetkellisesti etsin-
tätehtävää. Ohjaaja ei kykene hyödyntämään koiraansa taitoja. Ohjaaja painostaa voi-
makkaasti koira. Koira ei noudata ohjaajan käskyjä.

6. Henkilöiden ilmaisu haukkumalla

Arvosteluperusteet:

- Vainuttuaan maalihenkilön koira jatkaa välittömästi omatoimista paikallistamista
- Tarkkailtava erityisesti koiran motivaatiota hajureaktion jälkeen ja halua kohdentaa piilo
- Suorittaa ilmaisun mahdollisimman lähelle, itsenäisesti ja välittömästi haukkumalla
- Tunkeutumiskäyttäytyminen ei alenna arvosanaa
- Ei jätä piiloa ennen haltuunottoa
- Noudattaa ohjaajan antamia käskyjä ilmaisun jälkeen
- Myös koiran ja ohjaajan käyttäytyminen maalihenkilön luona arvostellaan
- Ohjaajan tulee toimia koeohjeiden ja tuomarin antamien määräysten mukaan

Arvostelu:

Erinomainen: Täydellinen tai lähes täydellinen suoritus, missä koira saatuaan hajun, osoittaa ja ilmaisee välittömästi selvästi haukkumalla maalihenkilön

Erittäin hyvä: Koirasta näkyy selvästi taito ja halu ilmaista maalihenkilö, se voi kuitenkin hiukan viivytellä paikallistamisessa, ilmaisun aloittamisessa tai osoittamisessa. Pieniä haukkukatkoksia

Hyvä: Koirasta näkyy taito ja halu ilmaista maalihenkilö, se voi kuitenkin viivytellä paikallistamisessa, ilmaisun aloittamisessa tai osoittamisessa. Pieniä haukkukatkoksia.

Tyydyttävä: Lyhyt ilmaisukestävyys, koira viivyttelee paikallistamisessa, ilmaisun aloittamisessa tai osoittamisessa. Pieniä haukkukatkoksia. A-kokeessa 1 virheilmaisu.

Puutteellinen: Koira ei osaa tai osoittaa haluttomuutta ilmaista maalihenkilö, se viivyttelee paikallistamisessa, ilmaisun aloittamisessa ja osoittamisessa. Haukkuminen puutteellista.

Koira käyttäytyy aggressiivisesti, tai osoittaa arkuutta. Ohjaaja painostaa koiraa ilmaisuun. A-kokeessa koira suorittaa kaksi virheilmaisu. B-kokeessa 1 virheilmaisu. Maalihenkilö jää löytymättä.

Henkilöiden ilmaisu ilmaisurullalla

Arvosteluperusteet:

- Löydettyään maalihenkilön koiran tulee välittömästi ottaa rulla suuhunsa ja palata heti ohjaajan luokse
- Ohjaajan kytkettyä koiran ilmaisuliinaan, koiran pitää johdattaa ohjaaja löytämänsä maalihenkilön luokse
- Vientivaiheessa ei vaadita viivasuoraa menoa maalihenkilön luokse, vaan pitää huomioida radalla olevat esteet etenemiselle
- Huomioitava myös ilmaisuliinan käyttö
- Koira voi pitää ilmaisurullaa suussaan myös ilmaisun vientivaiheessa
- Jos koira ei johdata ohjaajaa maalihenkilön luokse, on kyseessä virheilmaisu
- Maalihenkilön luo mentäessä pitää ohjaajan noudattaa nopeuden suhteen tuomarin ohjeita
- Koiran on osoitettava maalihenkilön paikka tarkasti, muutoin ilmaisua ei voida hyväksyä (tuomarilla on oikeus pyytää tarkennusta)
- Koiran kulkeminen rulla suussa muulloin kuin ilmaisutilanteissa on virhe ja alentaa arvosanaa
- Liiallinen rullan suussa pitäminen johtaa suorituksen keskeyttämiseen
- Myös koiran ja ohjaajan käyttäytyminen maalihenkilön luona arvostellaan
- Ohjaajan tulee toimia koeohjeiden ja tuomarin antamien määräysten mukaan

Arvostelu:

Erinomainen: Koira tulee ohjaajan luokse nopeasti rulla suussa, vie ohjaajan nopeasti suorinta mahdollista tietä maalihenkilön luokse osoittaen tarkasti maalihenkilön paikan

Erittäin hyvä: Koira viivyttelee hieman tai pudottaa rullan liian aikaisin tullessaan ohjaajan luokse tai viivyttelee hieman maalihenkilön luo mentäessä ja maalihenkilön osoittamisessa

Hyvä: Koira viivyttelee tullessaan ohjaajan luo, pudottaa rullan liian aikaisin, vie ohjaajan maalihenkilön luo kaartelemalla tai vienti on epävarmaa.

Tyydyttävä: Koira viivyttelee selvästi ohjaajan luo tullessaan, pudottaa rullan liian ai-

kaisin, viivyttelee ja kaartelee selvästi maalihenkilön luo mentäessä ja maalihenkilön osoittamisessa tai tekee virheilmaisun.

Puutteellinen: Koira osoittaa haluttomuutta ohjaajan luo tullessaan, pysähtelee ja osoittaa haluttomuutta vientivaiheessa ja maalihenkilön osoittamisessa.

Ohjaaja painostaa koiraansa ilmaisuun. A-kokeessa koira suorittaa kaksi virheilmaisua. B-kokeessa 1 virheilmaisu. Maalihenkilö jää löytymättä.

Meri- ja järvipelastuskoirakoe PEME

Suomen Palveluskoiraliitto ry:n hallituksen hyväksymä 25.2.2009.

Suomen Kennelliitto ry:n hyväksymä 16.3.2009

Ohjeet astuvat voimaan 01.06.2009

Jakautuu: Vainutyöskentely
Tottelevaisuusosuus

Meri- ja järvipelastuskoirakokeeseen osallistuvien koirien tulee suorittaa hyväksytysti pelastuskoirakokeiden tottelevaisuusosuus vähintään kerran koekauden aikana ennen varsinaiseen PEME kokeeseen osallistumista.

Osallistumisoikeus

Kokeeseen saavat osallistua koirat jotka ovat suorittaneet hyväksytysti viranomaishälytystasoon vaadittavat kaksi lajia (jälki-, haku- tai rauniokoe)

Koiranohjaajalla tulee olla viranomaishälytystason koulutus ja peruskansimieskoulutus.

Tuomari:

Meri- ja järvipelastuskokeen saavat arvostella SPKL:n hyväksymät pelastuskoiratuomarit, joilla on oikeus arvostella pelastushakukoe. Aluksella tulee noudattaa kaikkia aluksen päällikön ohjeita.

Suoritusohjeet:

Käytettävä alus tulee olla paikallisen meri- tai järvipelastusseuran käytössä ja veneenohjaajan tulee olla meri- tai järvipelastusyhdistyksen pelastusaluksen päälliköksi hyväksymä henkilö, jolla on yhdistyksen koiraetsintään antama koulutus.

Aluksella suoritettavan etsinnän aikana on noudatettava aluksen päällikön antamia ohjeita. Koiralla ja ohjaajalla tulee olla pelastusliivit.

Koe suoritetaan vesistöalueella, jossa on saaria ja luotoja. Etsittävä henkilö (1) on saarella tai luodolla, rannan läheisyydessä. Koealueen koko on n. merimaili x merimaili. Aluksen nopeus n. 4-6 solmua riippuen tullen nopeudesta. Etsintäaika tuulen ollessa n. 4-6 m/sek 60 min, 7-12m/sek 45 min.

Koiranohjaaja tekee etsintäsuunnitelman tuomarille ja aluksen päällikölle ennen suorituksen aloitusta. Etsintäalueella edetään koiranohjaajan ohjeiden ja/tai merkkien mukaisesti. Koira on veneessä koko etsinnän ajan kytkettynä taluttimeen. Etsintä tulee suorittaa tuulen alapuolisena työskentelynä.

Koiran ilmaistua saaneensa henkilöstä hajun, ohjaaja pyytää aluksen päällikköä rantaumaan. Ohjaaja, koira ja tuomari siirtyvät maalle, jossa koiran tulee etsiä, löytää ja ilmaista henkilö itsenäisesti.

Maalihenkilö sijoitetaan piiloon siten, että häntä ei voi havaita veneestä ja voidaan todeta koiran käyttäytyminen maalihenkilön luona. Kätkevä henkilö viedään koealueelle ennen kokeen aloittamista niin, ettei koira tai koiranohjaaja näe.

Piilossa olevan henkilön tulee käyttäytyä rauhallisesti. Maalihenkilön paikkaa voidaan vaihtaa saman saaren tai luodon alueella jokaiselle koiralle. Koiran tulee ilmaista löydetty henkilö selvästi. Ennen kuin etsintätyöskentely aloitetaan, tulee koiranohjaajan ilmoittaa tuomarille ilmaisutapa; koira voi ilmaista maalihenkilön haukkumalla tai rullailmaisulla.

Koiranohjaajan täytyy ilmoittaa koetuomarille ilmaisu ja hän saa siirtyä koiran luokse vasta koetuomarin merkistä. Mikäli henkilön ilmaisu tapahtuu haukkumalla, täytyy koiran pysytellä maalihenkilön läheisyydessä, kunnes koiranohjaaja saapuu paikalle.

Löytämättä jäänyt henkilö aiheuttaa kokeen hylkäämisen. Virheilmaisu aiheuttaa kokeen hylkäämisen.

Suoritus päättyy koiranohjaajan ilmoitukseen loppuun tehdystä etsinnästä ja koetuomarin antamaan arvosteluun.

Vainutyöskentely

Koiran ohjattavuus ja vainutyöskentely
Ohjaajan käyttäytyminen
Henkilön ilmaisu

Arvostelu

E, EH, H, T, P
E, EH, H, T, P
E, EH, H, T, P

Meri- ja järvipelastuskoirakoe arvosteluohje

Suoritusohjeita:

- Etsintäalueen tulee täyttää koeohjeen vaatimukset ja alue pyritään valitsemaan siten, että se rajautuu luonnollisella tavalla. Vesistöalue esitetään kartasta. Etsintä aloitetaan koiranohjaajan osoittamasta paikasta.
- Ohjaaja saa tilannetiedot tuomarilta ja aluksen päälliköltä ja vasta sen jälkeen tekee etsintäsuunnitelmansa
- Aluksen ylittäessä selvästi alueen rajan tulee (aluksen päällikön) tuomarin huomauttaa siitä.
- Koe alkaa kun alus on etsintäalueella ohjaajan määrittämässä aloituspaikassa ja koira on aluksen keulassa tai partaalla.
- Kokeen aikana koira saa juottaa, sen sijaan palkitseminen makupaloin ja leluin on kielletty.
- Osaamattoman tai haluttoman koiran suoritus tulee tuomarin keskeyttää.
- Ilmaisun tulee tapahtua ohjaajan ilmoittamalla tavalla.
- Koe päättyy ohjaajan tekemään ilmoitukseen loppuun suoritetusta etsinnästä, ajan tultua täyteen, tuomarin keskeytykseen tai virheilmaisuun
- Tuomarin tulee sijoittua siten, että pystyy havainnoimaan kaikki tapahtumat
- Aivan pienillä luodoilla ja saarilla tuomari voi seurata koiran ja ohjaajan työskentelyä myös veneestä.
- Koe keskeytetään jos koiranohjaaja havaitsee henkilön ennen kuin koira on veneessä vainunnut ja ilmaissut etsittävän.
- Kun koira on ilmaissut henkilöhajun veneestä, ohjaaja pyytää aluksen päällikköä rantautumaan. Maalla etsintä aloitetaan heti rantaan noustua.
- Vaikka ohjaajan ilmoittamalla saarella/luodolla ei ole etsittävää henkilöä, kyseessä ei ole virheilmaisu. Saari/luoto tarkistetaan ja ohjaajan ilmoitettua alueen tyhjäksi jatketaan etsintää veneestä.
- Mikäli ohjaaja havaitsee henkilön rantautumisen yhteydessä, jatketaan suoritusta an-

tamalla koiran ilmaista henkilö.

- Virheilmaisiksi katsotaan, kun koira ilmaisee maalle siirtymisen jälkeen paikan jossa maalihenkilöä ei ole.
- Koiran tulee ilmaista löytämänsä henkilö haukkumalla tai rullalla.

Arvostelu: Yleistä

- Arvostelussa tulee huomioida aina kokonaisuus, tuuli ja muut sääolosuhteet sekä ulkoiset tekijät
- Koiran käyttäytyminen ja vainutyöskentely aluksella
- Koiran ilmaisuvarmuus
- Ohjaajan kyky ohjata koiran työskentelyä aluksella ja maalla
- Koiran käyttäytyminen ilmaisutilanteissa

1. Koiran ohjattavuus ja vainutyöskentely

Arvosteluperusteet:

- Koira osoittaa suurta työskentelyhalua etsintätehtävään ja pyrkii itsenäisesti vainumaan henkilön ja etsintäalueella pyrkii itsenäisesti ja halukkaasti löytämään henkilön
- Koira on peloton ja varma alukseen siirryttäessä ja siellä liikkuttaessa
- Käskyjen oikea-aikaisuus, äänen sekä muiden avujen käyttö asiallista ja heti toimitaan vaikuttavaa.

Arvostelu:

Erinomainen: Täydellinen tai lähes täydellinen suoritus, jossa selvästi näkyy koiran ohjattavuus, koira pitää yhteyttä ohjaajaan työskentelyn kuitenkään kärsimättä. Koira on peloton ulkoisia häiriöitä kohtaan (aluksen äänet, aallokko, tuuli muut aluksessa olevat henkilöt ja heidän työskentelynsä aluksella).

Erittäin hyvä: Koiran ohjattavuus näkyy selvästi, koiralla tasainen tempo, ja suorittaa etsintää halukkaasti, kuitenkin käskyjen noudattaminen hiukan viipyy tai toistuvia käskyjä työskentelyn aikana. Koira osoittaa hieman tottumattomuutta alukselle siirtymisessä tai ulkoisia häiriöitä kohtaan.

Hyvä: Koiran ohjattavuudessa, tarvitaan käskyjä ja käskyjen noudattaminen viipyy yli-innokkuudesta johtuen. Koira reagoi ulkoisiin häiriöihin tai henkilöihin mutta tottuu niihin melko nopeasti.

Tyydyttävä: Koiran ohjattavuudessa selviä katkoksia, paljon käskyjä ja käskyjen noudattaminen viipyy yli-innokkuudesta johtuen, koiralla vaikeuksia selvittää maaston vaikeudet. Koira reagoi selvästi ulkoisiin häiriöihin ja tarvitsee hieman aikaa niihin tottumiseen.

Puutteellinen: Koiran ohjattavuudessa paljon ongelmia, paljon käskyjä ja käskyjen noudattaminen viipyy. Ohjaaja painostaa voimakkaasti koiraansa. Koira saadaan vain väkisin hetkellisesti etsintätehtävään.

Koira pelkää aluksen ääniä ja aluksella liikkuvia henkilöitä. Koira ei noudata ohjaajan käskyjä, ei ole työskentelyhaluja. Koira ei suostu nousemaan alukseen tai liikkumaan aluksella.

2. Ohjaajan käyttäytyminen

Arvosteluperusteet:

- Selkeä päämäärätietoinen asiallinen esiintyminen
- Tehtävän vastaanotto ja päättäminen
- Annettujen tehtävien ja ohjeiden noudattaminen
- Toisten huomioon ottaminen, yhteistyökyky ja maltillisuus
- Koetoinnassa mukana olevat henkilöt
- Koiran huomioon ottaminen, yhteistyökyky ja maltillisuus

Arvostelu:

Erinomainen: Ohjaaja käyttäytyy asiallisesti, varmasti ja päämäärätietoisesti

Erittäin hyvä: Ohjaaja käyttäytyy asiallisesti, varmasti ja päämäärätietoisesti, nähtävissä hetkellisesti puute johtaa tilannetta tai hallita itsensä

Hyvä: Ohjaaja käyttäytyy asiallisesti, varmasti ja päämäärätietoisesti, nähtävissä kuitenkin selvästi puute johtaa tilannetta tai hallita itsensä

Tyydyttävä: Ohjaajasta vaikea tulkita kyky johtaa tilannetta, nähtävissä selviä virheitä johtaa tilannetta ja hallita itsensä

Puutteellinen: Puutteita ja virheitä ohjaajan suorituksessa, ohjaajalta puuttuu suurimman osan ajasta kyky johtaa tilannetta ja hallita itsensä.

Ei kykene johtamaan tilannetta tai ei hallitse itseään.

3. Henkilön ilmaisu

Arvosteluperusteet:

- Ilmaisusta annetaan arvosana
- Vainuttuaan maalihenkilön koira jatkaa välittömästi omatoimista paikallistamista
- Tarkkailtava erityisesti koiran motivaatiota hajureaktion jälkeen ja halua kohdentaa piilo
- Suorittaa ohjaajan määrittämän ilmaisun, itsenäisesti ja välittömästi, ilmaisutavan mukaan
- Noudattaa ohjaajan antamia käskyjä ilmaisun jälkeen

Arvostelu:

Erinomainen: Täydellinen tai lähes täydellinen suoritus, missä koira saatuaan hajun, osoittaa ja suorittaa ohjaajan määrittämän selvän ilmaisun, kunnes koira otetaan haltuun.

Erittäin hyvä: Koirasta näkyy selvästi taito ja halu ilmaista maalihenkilö, se kuitenkin hiukan viivyttää paikallistamisessa, ilmaisun aloittamisessa ja osoittamisessa

Hyvä: Koirasta näkyy taito ja halu ilmaista maalihenkilö, se kuitenkin viivyttää ja epäröi paikallistamisessa, ilmaisun aloittamisessa ja osoittamisessa.

Tyydyttävä: Koira osoittaa välinpitämättömyyttä ilmaista maalihenkilö, se viivyttää paikallistamisessa, ilmaisun aloittamisessa ja osoittamisessa. Selviä haukkukatkoja. Virheilmaisu, tulee ohjaajaa vastaan, mutta palaa omatoimisesti, rullakoira epäröi näytössä.

Puutteellinen: Koira ei osaa tai osoittaa haluttomuutta ilmaista maalihenkilö, se viivyttää ja epäröi selvästi paikallistamisessa, ilmaisun aloittamisessa ja osoittamisessa.

Haukkuu puutteellisesti.

Koira ei ilmaise. Maalihenkilö jää löytymättä.

Ohjeet raunioradasta

Pelastuskoirien koulutus ja kokeiden suoritus edellyttää tarkoitukseen rakennettuja harjoitus- ja koealueita, jossa on tai on keinotekoisesti aikaan saatu todenmukaisia rauniorakennelmia.

Harjoitus- ja koealueella tai sen välittömässä läheisyydessä tulisi olla:

- Erilaisia vapaita kulku- ja kiipeilytelineitä
- Kapeita ja jyrkkiä portaita
- Puusta tai betonista valmistettuja vinoseinän ja katon kaltaisia liukupintoja
- Hyppyjä varten puu- ja/tai kiviseiniä sekä aitoja ja muuta erikorkuisiksi hyppysteiksi verrattavaa
- Esim. erikokoisista kaivonrenkaista tehtyjä tunneleita, joissa koiraa voidaan harjoittaa tunkeutumaan pimeisiin tiloihin ja onkaloihin
- Koiralle epämiellyttävää materiaalia ja tiloja liikumisharjoituksia varten
- Rakennusjätteestä tehtyjä vaikeakulkuisia rauniokasvoja ja kaivantoja
- Erikorkuista normaalivahvuista sortunutta tiilimuuria ikkuna-aukkoineen
- Mahdollisuuksien mukaan totuuden mukainen rauniotalo kellareineen, jossa koiraa voidaan kouluttaa taloetsintään pimeässä vaikeakulkuisessa kellarissa ja myös ullakolla.

Koeradana tulee olla vähintään $n.1000 \text{ m}^2$ ja enintään $n.2500 \text{ m}^2$ kuitenkin siten, että alue kokonaisuudessaan on laajempi, josta voidaan rajata mainittujen mittojen mukainen koe-alue kerralla käyttöön. Alueen tulee olla vaikeakulkuista ja sillä tulee olla riittävä määrä (A-koe, vähintään 10 kpl, B-koe vähintään 15 kpl) erilaisia (osa vaikeakulkuisia) luonnollisia rauniopiiloja, joista osa on osittain maanpinnan alapuolella ja loput kokonaan maanpinnan ja/tai sortuman alla. Sortuman vahvuus voi vaihdella 0,5 m - 2 m. Kulkureitit näihin rakennetaan tunneleiden avulla tai pystykäytävinä siten, että ilmarivtauokset hallitaan mahdollisimman hyvin. Rauniotalo voidaan sijoittaa raunioille tai sen välittömään läheisyyteen, jolloin se voidaan ottaa koesuoritukseen mukaan.

Koealueen välittömässä läheisyydessä tulisi olla tottelevaisuus- ja ketteryysosuuden suorittamista varten kenttä, jonne edellä mainittuja koeosuudessa tarvittavia välineitä voi sijoittaa. Lisäksi erillinen huoltorakennus, jossa voi suorittaa harjoitus- ja koetoiminnassa tarvittavia toimintoja. (Välinevarasto, kokoontumis-/koulutustilat, kanttiini/ keittiö ja wc)

Harjoitus- ja koepaikalla tulisi olla riittävästi varusteita harjoitusten ja kokeiden suorittamiseen:

- Materiaalia etsittävän henkilön kevyeen peittämiseen, kuten lautoja, vaatteita, levyjä, lohkareita, soraa yms.
- Suojapukuja maalihenkilöille
- Häiriöiden tuottamiseen tarvittavaa välineistöä
- Tulen ja savun tuottamiseen tarvittavaa materiaalia ja välineistöä
- Tarvittavia työkaluja, kuten lapiot, kanget jne.
- Paarit ja ensiapuvälineistöä

Hyväksytyjä kokeita voidaan järjestää vain tähän tarkoitukseen hyväksytyillä raunioradoilla. Koulutus- ja harjoituskäyttöön tulee rakentaa ns. kevyitä raunioratoja sinne, missä koiratoiminta on aktiivista. Tavoitteena pidetään, että vähintään jokaisella alueella on hyväksytty rauniorata, ja jos etäisyydet aktiivisen toiminnan huomioiden ovat kohtuuttomat, niitä voidaan rakentaa useampiakin.

Raunioradat tarkastaa ja hyväksyy Suomen Palveluskoiraliitto ry. joka nimeää tarkastajan, joka puolestaan ylläpitää valtakunnallista rataseurantaa. Tarkastus suoritetaan laaditun erillisen ohjelman mukaan määrävälein tai haluttaessa sen voi myös pyytää Palveluskoiraliitolta. Tarkastukseen osallistuvat liiton nimeämän tarkastajan lisäksi kunnan vastaava viranomainen sekä radan edustaja.

Pelastuskoiratoiminnan valmiuskoulutusjärjestelmä

Suomen Palveluskoiraliitto ry vastaa valtakunnallisesta Suomen Kennelliiton alaisesta pelastuskoiratoiminnasta pelastuskoiratoimintaa ylläpitävänä rekisteröitynä yhdistyksenä koko maassa, tukenaan eri yhteistyötahot. Pelastuskoiratoiminta on osa Vapaaehtoista pelastuspalvelua (Vapepa).

Palveluskoiraliitolla on pelastuskoirien valmiuskoulutusjärjestelmä. Järjestelmän tehtävänä on antaa ohjaajalle ja koiralle valmius toimia alueensa pelastuskoiraryhmässä. Valmiuskoulutustaavion mukainen ohjaajan koulutus koostuu koiraohjaajan peruskoulutustasosta (etsintäkurssi, ensiapu 1, suunnistus ja viestikurssi) ja ohjaajan syventävästä koulutuksesta koiran käyttötaktiikkaan pelastusetsinnässä (Peko-etsintä A ja B) sekä jatko- ja täydennyskoulutustasosta (ryhmänjohtajakoulutus, pelastuskoirakoetumari, VIRTAtarkastaja, erikoiskoulutetut koirat esim. raunio ja vesistöetsintä). Peruskoulutustasossa hyödynnetään yhteistyökumppaneiden tarjoamaa koulutusta (Vapepa, SPR). Koiralta vaaditaan vähintään yksi hyväksytty kokeen suoritus (PEHA-B, HK3, EK3, RH-FL B tai PEJÄ-B, JK3, RH-F B tai PERA-B, RH-T B). Kun koiraohjaaja ja koira ovat suorittaneet valmiuskoulutusjärjestelmän koulutukset tai ohjaaja pystyy muutoin osoittamaan tiedollisesti ja taidollisesti valmiuskoulutusjärjestelmän kriteerit, tulee koirakon (koira ja ohjaaja) suorittaa VIRTAtäyttöönottotarkastus saavuttaakseen viranomaishälytystason vaatimus. Ryhmänjohtaja voi määrätä vastaavilla taidoilla ryhmään sijoitetut ohjaajat varsinaisille kurseille, määrittäessään ohjaajan osaamistasoa. VIRTAtäyttöönottotarkastukseen pääsee oman toiminta-alueen pelastuskoiraryhmän ryhmänjohtajan suosituksesta. VIRTAtäyttöönottotarkastus on ohjaaja ja koirakohtainen. Hälytystasovaatimuksen täyttävän koiran tulee sietää kuonokopan käyttö.

Valmiuskoulutusjärjestelmän ohjaajakoulutus koostuu paikallisesta ja valtakunnallisesta koulutuksesta ja kokeista. Paikalliset jäsenyhdistykset järjestävät anomuksesta vahvistettuja valmiuskoulutustaavion mukaisia koulutuksia koiraohjaajille, koirapartiossa toimiville apuohjaajille ja pelastuskoirakokeita koirille sekä VIRTAtäyttöönottotarkastuslaisuksia. Koulutusjärjestelmän mukaisissa paikalliskoulutuksissa toimivat kouluttajina kokeneet pelastuskoiraharrastajat ja kokeiden arvostelusta vastaa Palveluskoiraliiton kouluttamat ja pätevimät pelastuskoirakoetumarit. Kokeet ovat maksuttomia pelastuskoiran ohjaajille. Hyväksytysti suoritetusta kokeesta koiralle myönnetään verovapaus (vuoden 1979 annetun koiraverolain 590/79 4 §:n nojalla) vuodeksi kerrallaan. Neljänä vuotena verovapauden saanut koira saa ns. ainaisverovapauden. Raunioiden osalta kokeet tulee suorittaa Palveluskoiraliiton tarkastamilla ja hyväksymillä raunioradoilla.

VIRTA- käyttöönottotarkastuksen tarkastajana voivat toimia vain Palveluskoiraliiton ja Pelastuskoiraliiton kouluttamat käyttöönottotarkastajat.

Palveluskoiraliitto järjestää valtakunnallisia koulutustilaisuuksia, joissa annetaan syventävää tietoa koiran käyttötaktiikkaan pelastusetsinnässä, jatko- ja täydennyskoulutusta erikoiskoirien kouluttamiseen sekä ohjaajien jatko- ja täydennyskoulutusta. Tilaisuuksissa kouluttajina toimivat Vapepa:n valmiuskouluttajat, Pelastuskoiraryhmän ryhmänjohtajat ja viranomaiset.

Palveluskoiraliitto vastaa pelastuskoiraryhmien ryhmänjohtajien koulutuksesta, yhdessä jäsenyhdistystensä kanssa. Ryhmänjohtajat vastaavat oman ryhmänsä Palveluskoiraliiton valmiuskoulutustaavion mukaisesta paikallisen tason koulutuksesta ja ylläpitävät lähtövalmiutta paikallisviranomaisten kanssa. Ryhmänjohtajat toimivat operatiivisissa etsintätehtävissä pelastuskoiraryhmän ryhmänjohtajana. Vuosittain järjestettävässä jatkokoulutuksessa ryhmänjohtajien osaamistasoa kehitetään ja arvioidaan pelastuskoiratoimintaa. Palveluskoiraliiton alueittain koordinoitua paikalliset pelastuskoiraryhmät toimivat Vapepa:n paikallisorganisaatioissa.

Palveluskoiraliitto seuraa ja arvioi valtakunnallista pelastuskoiratoimintaansa keräämällä vuosittain tilastotietoa paikallisyhdistyksiltä, ryhmänjohtajilta ja yhteistyökumppaneilta. Paikalliskoulutuksista kerätään palautetta ja osallistujalistat. Paikallisyhdistysten koulutuspalauteiden ja vuositilastojen toimittaminen on edellytys Palveluskoiraliiton paikalliskoulutusten rahoittamiseen.

SPKL:n pelastuskoirakoeohjeen hyväksyttävät koesuoritukset kursseille (ohjaaja suorittanut itse kouluttamallaan koiralla):

Pelastushakukoe A ja B	PEHA-A, PEHA-B
Pelastusjälkikoe A ja B	PEJÄ-A, PEJÄ-B
Rauniokoe A ja B	PERA-A, PERA-B

Hakukoe:

Palveluskoirakokeiden hakukoe 3-luokka PAHA

Palveluskoirakokeiden etsintäkoe 3-luokka PAEK

Kansainvälinen pelastuskoirakoe IPO-R haku A- ja B- koe

Jälkikoe:

Palveluskoirakokeiden jälkikoe 3-luokka PAJÄ

Kansainvälinen pelastuskoirakoe IPO-R jälki A- ja B-koe

Rauniokoe A ja B

Kansainvälinen pelastuskoirakoe IPO-R raunio A- ja B-koe

Meri- ja järvipelastuskoirakoe PEME

Kokeiden voimassaolo

Hyväksytysti suoritettu koe on voimassa 2 vuotta/laji koepäivästä.

Viranomaishälytystason koesuoritukset ovat:

Jälkiosuus:

Palveluskoirien jälkikoe 3-luokka tai IPOR -jälkikoe B-koe tai PEJÄ-B -koe

Hakuosuus:

Palveluskoirien hakukoe tai etsintäkoe 3-luokka tai IPOR -haku B-koe tai PEHA-B -koe

Raunio-osuus:

IPO-R raunio B-koe tai PERA-B -koe

VIRTA-käyttöönottotarkastus

Pelastuskoiratoiminnan valmiuskoulutusjärjestelmä

Ohjaaja

Koira

Perus-
koulustaso

Etsintäkurssi I
• viestitys
• suunnistus
VAPEA

Ensiapu I
SPR

HAKU
A / B

JÄLKI
A / B

RAUNIO
A / B

tai

tai

Koiranohjaajan
syventävä
koulutus koiran
käyttötaktiikkaan

Pekoetsintä A +
B -kurssi
- pimeä etsintä
- suunnistus
SPKL

Hälytysryhmän
sisäinen
koulutus
Yhdistykset ja
viranomaiset

Henkinen tuki
SPR

Käyttöönottotarkastus – VIRTÄ: HAKU B tai JÄLKI B tai RAUNIO B
(HK3, EK3, RH-FLB) (JK3, RH-FB) (RH-TB)

Viranomaishälytystaso

Täydentävä laji ja erikoiskoulutus

Jatko- ja
täydennys-
koulustaso

Viranomaiskoulutus
- pelastuskoiraryhmät
Pelastusopisto/Polisi/
SPKL

Etsinnän käynnistys,
etsintä ja purku
Polisi/SPKL/Pelastustoimi

Hälytysryhmän sisäinen
koulutus
- koiran käyttötaktiikka
- pitkä häly/pitkä jälki
- taajamaetsintä SPKL

Meri- ja järvipelastus
- Koiralta kaksi laja
- ohjaajalta Meripelas-
tusseuran kansimies-
koulutus

Pelastuskoirien
käyttö
pelastustoi-
minnassa
Pelastusopisto

Ryhmänjohtaja voi määrätä pelastuskoirakokeisiin rinnastettavalla palveluskoirakokeella tai rauniokokeella ryhmään sijoitetut koirat vastaaviin PEKO- kokeisiin, määrittäessään koirakoiden osaamistasoa. Ryhmässä pysymisen edellytyksenä ryhmänjohtaja voi määrätä, että hyväksytyt palveluskoirakoetulosta vastaava pelastuskoirakoetulos on saavutettava kahden vuoden kuluessa siitä, kun koirakko hyväksyttiin ryhmänjäseneksi.

24.6.2013

KENNELLIITON YLEINEN KOKEIDEN JA KILPAILUJEN AJANKOHDAN SIIRTO TAI PERUUTTAMINEN

Hyväksytty Kennelliiton valtuustossa 21.11.1998. Voimassa 1.1.1999 alkaen.
Myöhemmin tehdyt muutokset merkitty harvennettuna.

Kokeet ja kilpailut on anottava voimassaolevien määräaikaismoitusten mukaisesti. Hyväksytty koe / kilpailu tulee järjestää myönnettynä ajankohtana ja vain poikkeustapauksissa se voidaan siirtää tai peruuttaa.

1. KOKEEN AJANKOHDAN SIIRTO

Kokeen siirto koskee aina koko koetta, palveluskoirakokeissa myös koelajia tai koelajin tiettyä luokkaa sekä kaikkia siihen ilmoittautuneita koirakoita.

Päätös siirrosta tulee tehdä ennen kokeen alkamista.

Kokeen siirtämisestä ja sen uudesta ajankohdasta päättävät yliuomari ja koetoimikunnan puheenjohtaja tai kokeesta vastaava toimitsija yhteisellä päätöksellä. Mikäli toinen näistä on koepäivänä estynyt, toinen tekee päätöksen yksin.

Koe voidaan siirtää vain yhden kerran ja uuden ajankohdan tulee olla samalla koekaudella, muita vastaavalle ajankohdalle myönnettyjä kokeita häiritsemättä. Siirrettyyn kokeeseen voidaan ottaa mukaan myös uusia koiria koesäännön mukaisen ilmoittautumisaajan puitteissa. (Kennelliiton valtuusto 5.5.2005, voimassa 1.8.2005 alkaen).

Koe voidaan siirtää vain seuraavilla perusteilla:

- sääolosuhteet ovat koirille kohtuuttoman epäedulliset tai koiria vahingoittavat
- järjestäjästä riippumaton koelueen peruutus tai käytön este
- koetta ei voi järjestää sääntöjen edellyttämällä tavalla
- tuomarin äkillinen, ylivoimainen este, mikäli sijaista ei kohtuudella saada hankittua; esimerkiksi sairaus, onnettomuus, kuolema tms.
- muun, ko. lajin säännössä/koeohjeessa mainitun syyn vuoksi

Siirto on aina välittömästi ilmoitettava kirjallisesti koeluvan myöntäneelle kennelpiirille tai liitolle voimassa olevia määräaikaismoituksia noudattaen. Siirretystä kokeesta siirtosyynä on aina mainittava kokeen koepöytäkirjassa.

Jos koirakko ei osallistu siirrettyyn kokeeseen ilmoittautumismaksu palautetaan, mikäli lajin koeohjeissa ei toisin määrätä.

Suositusluonteiset lämpötilarajat:

Kaikki koirakokeet ja –kilpailut + / - 20 astetta. (Kennelliiton valtuusto 5.5.2005, voimassa 1.8.2005 alkaen)

2. KOKEEN PERUUTUS

Kokeen peruutus koskee aina koko koetta, palveluskoira kokeissa myös koelajia tai koelajin tiettyä luokkaa sekä kaikkia siihen ilmoittautuneita koirakoita.

Päätös peruutuksesta tulee tehdä ennen kokeen alkamista. Päätöksen tekevät yliuomari ja koetoimikunnan puheenjohtaja tai kokeesta vastaava toimitsija yhteisellä päätöksellä. Mikäli toinen näistä on koepäivänä estynyt, paikalla oleva tekee päätöksen yksin.

Koe voidaan peruuttaa vain seuraavilla perusteilla:

- kokeen siirtämiseen oikeuttava peruste (katso kohta kokeen siirtäminen)
- muu, ko lajin säännöissä/koeohjeissa mainittu hyväksyttävä syy kokeen peruuttamiselle

Peruutettu koe on peruutussyynä ilmoitettava koepöytäkirjalla täyttöohjeen mukaisesti voimassa olevia määräaikaismoituksia noudattaen kokeen myöntäjälle.

Jos koe joudutaan peruuttamaan ilmoittautumismaksu palautetaan, mikäli lajin koeohjeissa ei toisin määrätä.

KENNELLIITON MUUTOKSENHAKU

Hyväksytty Kennelliiton valtuustossa 26.11.2006. Voimassa 1.1.2007 alkaen.

A. YLEINEN VALITUSMENETTELY

Sääntöjen mukaisesta arvostelusta ei voi valittaa.

Erimielisyydet

Kokeet, kilpailut ja luonnetestit:

Erimielisyyksistä on ilmoitettava ennen kokeen, kilpailun tai testin päättymistä kirjallisesti, Kennelliiton lomakkeella tapahtumasta vastaavalle tuomarille tai vastaavalle ylituomarille.

Tämän on erimielisyyteen perehdyttyään pyrittävä saamaan asia heti ratkaistuksi.

Koe, kilpailu tai luonnetesti katsotaan päättyneeksi tunnin kuluttua tulosten julkaisemisesta.

Erimielisyydestä ilmoittamatta jättäminen kokeen, kilpailun tai luonnetestin aikana aiheuttaa valitus-
soikeuden menetyksen.

Kokeiden osalta ylituomarin on esitettävä valitusmenettelykäytäntö valittajalle.

Valitus aika, valitusmaksu ja jatkovalitukset

Vastaavan tuomarin tai vastaavan ylituomarin päätökseen tyytymättömän asianosaisen on tehtävä valitus kokeen myöntäneelle tai sitä puoltaneelle kennelpiirille, palveluskoirakokeiden osalta Suomen Palveluskoiraliitolle, vinttikoirakokeiden osalta Suomen Vinttikoiraliitolle, agilitykokeiden osalta Suomen Agilityliitolle neljäntoista (14) päivän kuluessa valitukseen johtaneesta tapahtumasta. Käsiteltäessä valitusta tulee olla liitteenä lausunnot kaikilta asianosaisilta. Asianosaiseksi katsotaan henkilö, jonka etua päätös koskee.

Valitukseen liittyvä valitusmaksu on suuruudeltaan kaksi (2) kertaa osanottomaksu. Valitusmaksu on maksettava todistettavasti kokeen myöntäjälle ennen valitusajan loppumista. Valitusmaksu ei koske arvostelutuomaria, toimikuntaa, eikä toimikunnan edustajaa.

Valitusmaksu maksetaan takaisin, kun valitus on lopullisesti ratkaistu ja valitus on katsottu aiheelliseksi.

Kennelpiirin, Palveluskoiraliiton, Vinttikoiraliiton ja Agilityliiton on ratkaistava asia kuudenkymmenen (60) päivän kuluessa ja päätös on annettava tiedoksi valittajalle kirjatussa kirjeessä tai muulla todistettavalla tavalla. Päätökseen tyytymätön asianosainen voi valittaa seitsemän (7) päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan Suomen kennelliiton hallitukselle.

Kennelliiton hallituksella on erittäin painavista syistä oikeus ottaa asia käsiteltäväkseen, vaikka yleistä valitusmenettelyä ei olisikaan noudatettu.

B. OIKAISUVAATIMUSMENETTELY

Mikäli näyttelyssä, käyttökokeessa tai kilpailussa havaitaan sääntöjen vastainen virhe, siitä on mahdollisuus tehdä oikaisuvaatimus valitusaikojen jälkeenkin.

Oikaisuvaatimuksen tekee rotujärjestö, näyttelytoimikunta, kokeen, kilpailun tai luonnetestin vastaava tuomari tai kennelpiiri valvontavelvoitteensa perusteella. Oikaisuvaatimus osoitetaan Kennelliiton hallitukselle. Se on tehtävä yhden (1) vuoden kuluessa näyttelyn, kokeen tai kilpailun pitämisestä ja lähetetään tiedoksi luvan myöntäjälle.

Koiranomistajan tulee noudattaa yleistä valitusmenettelyä.

Kennelliiton hallituksella on erittäin painavista syistä oikeus ottaa asia käsiteltäväkseen, vaikka oikaisuvaatimusmenettelyä ei olisikaan noudatettu.

Hyväksytty Kennelliiton valtuuston kokouksessa 17.5.2007. Voimassa 1.1.2008 alkaen.

1. Tuomari ei saa toimia siinä kokeessa nimettynä (johtavana) ylituomarina, johon osallistuu hänen omistamansa koira tai sopimuksen perusteella hänen hallitsemansa koira. Myöskään nimetyn (johtavan) ylituomarin perheenjäsenen omistama tai sopimuksen perusteella hallitsema koira ei saa osallistua siihen kokeeseen, jossa kyseinen ylituomari toimii. Vanhemmat, avio- ja avopuolisot, rekisteröidyn parisuhteen osapuolet, lapset ja sisarukset katsotaan perheenjäseniksi, vaikka he asuisivatkin eri osoitteissa.

2. Koiraa arvosteleva tuomari/ulkomuototuomari/dopingvalvoja/dopingnäytteenoton avustaja on jäävi tehtäväänsä, jos hän tai hänen perheenjäsenensä on:

- koiran ohjaaja/esittäjä
- koiran omistaja
- koiran kasvattaja
- sopimuksen perusteella koiran haltija

Vanhemmat, aviopuolisot, lapset ja sisarukset katsotaan perheenjäseniksi, vaikka he asuisivat eri osoitteissa. Avoliitossa ja vastaavasti yhdessä asuvat henkilöt rinnastetaan aviopuolisoihin. Kasvattajan sisarukset tulkitaan perheenjäseniksi vain, mikäli he asuvat samassa osoitteessa kasvattajan kanssa.

3. Ulkomuototuomari, joka työnsä tai harrastuksensa vuoksi käsittelee näyttelyyn ilmoittautumisia tai luetteloon tulevia koirien tietoja, ei voi toimia ko. näyttelyssä ulkomuototuomarina. Näyttelyyn osallistumisoikeutta ei ole ulkomuototuomarin omistamalla koiralla siinä näyttelyssä, jossa tuomari arvostelee.

Harjoitusarvostelijan omistama koira ei saa kilpailla siinä kehässä ja rodussa, missä hän suorittaa tehtäväänsä. Hän ei myöskään saa esittää koiraa näyttelyssä, jossa toimii harjoitusarvostelijana.

Näyttelyssä työskentelevän kehätoimitsijan omistama tai sopimuksen perusteella hänen hallitsemansa koira ei saa kilpailla siinä kehässä, jossa hän työskentelee. Kehätoimitsija ei myöskään saa esittää koiraa samassa näyttelyssä tuomarille, jonka kehässä on työskennellyt tässä näyttelyssä.

4. Kennelliiton hallituksella on oikeus perustellusta syystä myöntää erikoisvapaus tästä säännöstä.

TUNNISTUSMERKINNÄN TARKASTAMINEN NÄYTTELYISSÄ, KOKEISSA JA KILPAILUISSA

1.1.2001 alkaen tunnistusmerkintä (joko Lifechip (Indexel) -tai Datamars-mikrosiru tai tatuointi) on pakollinen Kennelliiton virallisissa näyttelyissä, kokeissa ja kilpailuissa. Kennelliitto hyväksyy 1.1.2009 alkaen kaikki ISO 11784 standardin mukaiset mikrosirut joissa ei ole maakoodia. ISO 11784 standardin mukaiset sirut on hyväksytty 1.6.2009.

Tunnistusmerkintä on samalla tavalla pakollinen kaikille virallisiin näyttelyihin, kokeisiin tai kilpailuihin osallistuville koirille kuin voimassa olevat rokotuksetkin. Niissä ilmoituksissa, joissa mainitaan rokotusmääräykset, tulee myös olla maininta tunnistusmerkinnän pakollisuudesta sekä siitä, että koiran rekisteritodistus on oltava näyttelyssä mukana tarkastusta varten. Ilmoittaessaan koiran näyttelyyn/kokeisiin/kilpailuihin omistaja sitoutuu noudattamaan näitä ohjeita.

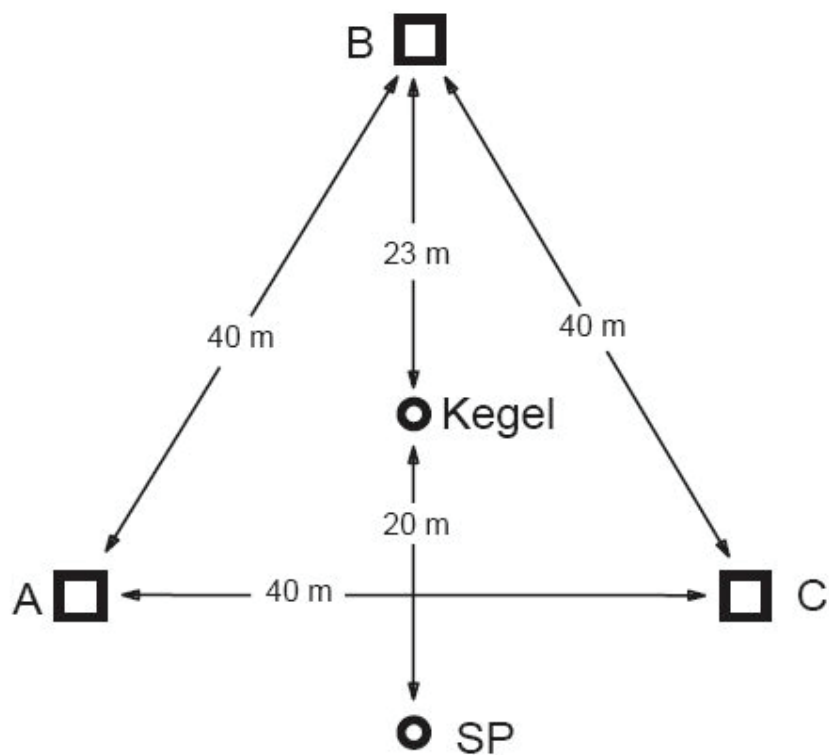
Tunnistusmerkinnät tarkastaa tapahtuman järjestäjä pistokokein.

Tunnistusmerkinnän olemassaolo tarkastetaan ensisijaisesti koiran rekisteritodistuksesta. Koiran tunnistusmerkintä tarkastetaan ennen arvostelua/suoritusta.

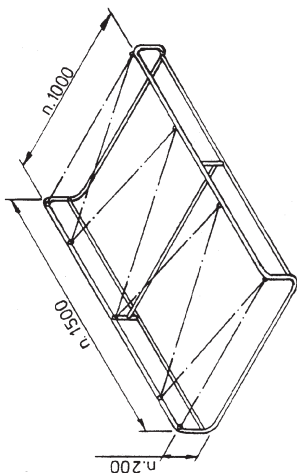
Jos tarkastuksessa löytyy koiria, joita ei ole tunnistusmerkitty, tulee järjestäjän sulkea kyseinen koira pois tästä näyttelystä, kokeesta tai kilpailusta. Tämä tehdään näyttelytoimikunnan edustajan tai kokeen/kilpailun ylituomarin toimesta.

Epäselvä tatuointi tai toimimaton mikrosiru ei estä koiran osallistumista. Sellaisissa tapauksissa koiran omistajaa pyydetään huolehtimaan siitä, että koira tunnistusmerkitään uudelleen, ja uudesta merkitsemisestä toimitetaan todistus näyttelyyn, kokeen tai kilpailun järjestäjälle kuukauden sisällä tapahtumasta. Todistuksen voi allekirjoittaa eläinlääkäri, tunnistusmerkitsijä, kennelneuvoja tai aluekouluttaja.

Kennelpiireille toimitetuilla mikrosirujen lukulaitteilla pystytään lukemaan myös ns. vanhan standardin mukaisia Lifechip (Indexel) tai Datamars mikrosiruja.

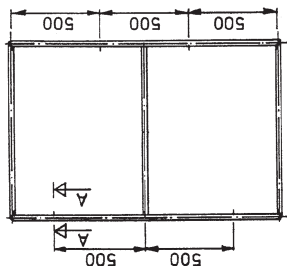
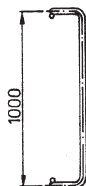
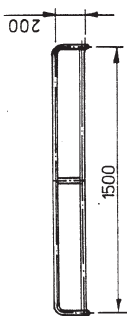
Pituushyppyteline 1,5m

Teline tehdään esim. 20 mm:n ohutseinäisestä teräsputkesta. Osat liitetään toisiinsa hitsaamalla. Nauhan kiinnitysrenkaat tehdään esim. 3 mm:n teräsangasta ja kiinnitetään hitsaamalla.

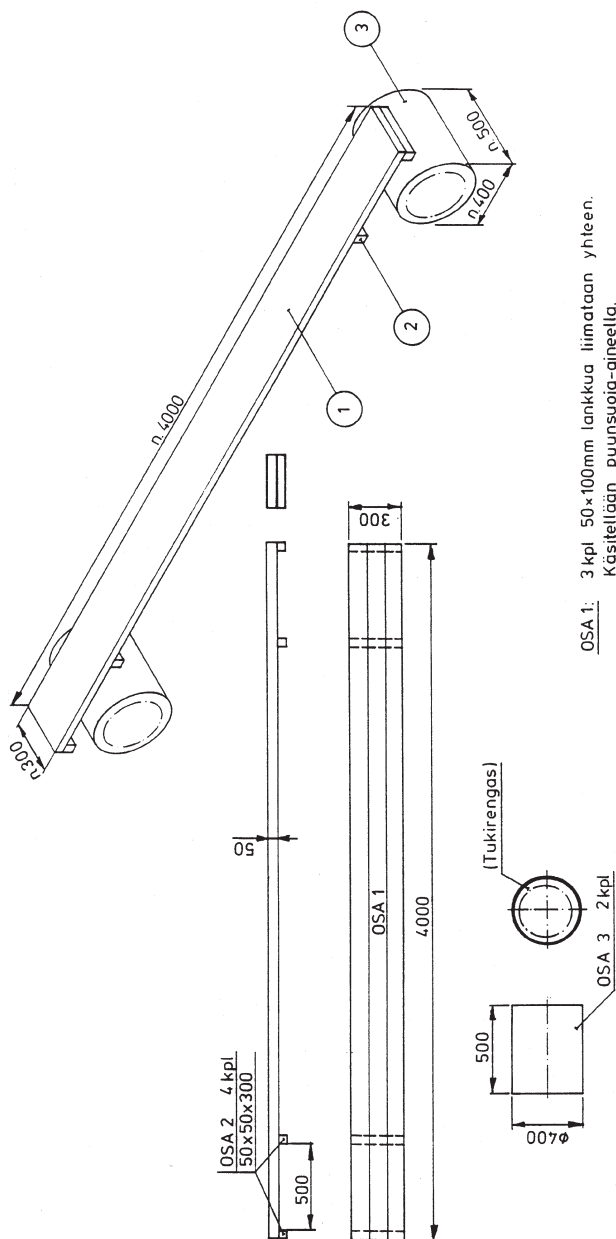
Runko ruostesuojamaalataan ja pintamaalataan.

n. 5 - 10 cm leveä nauha pujotellaan paikoilleen ja solmutaan päät kiinni.

Nauhan kiinnitysrenkas 9 kpl

Tynnyrisilta liikkuva

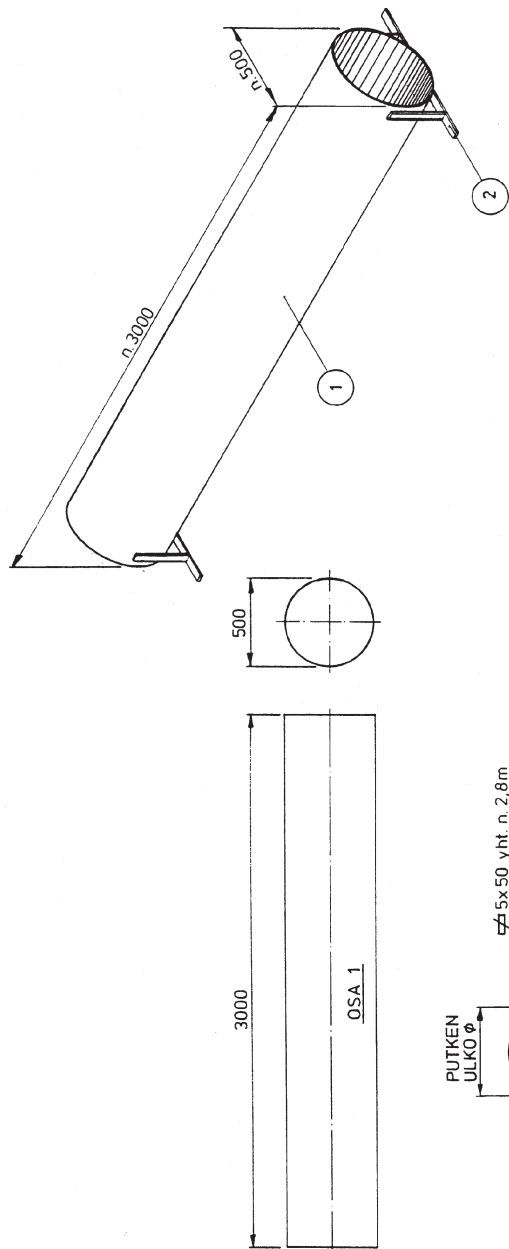
OSA 1: 3 kpl 50×100mm lankkua liimataan yhteen.

Käsitellään puunsuoja-aineella.

OSA 2: 4 kpl 50×50mm rimaa kiinnitetään limalla ja ruuveilla osaan 1.

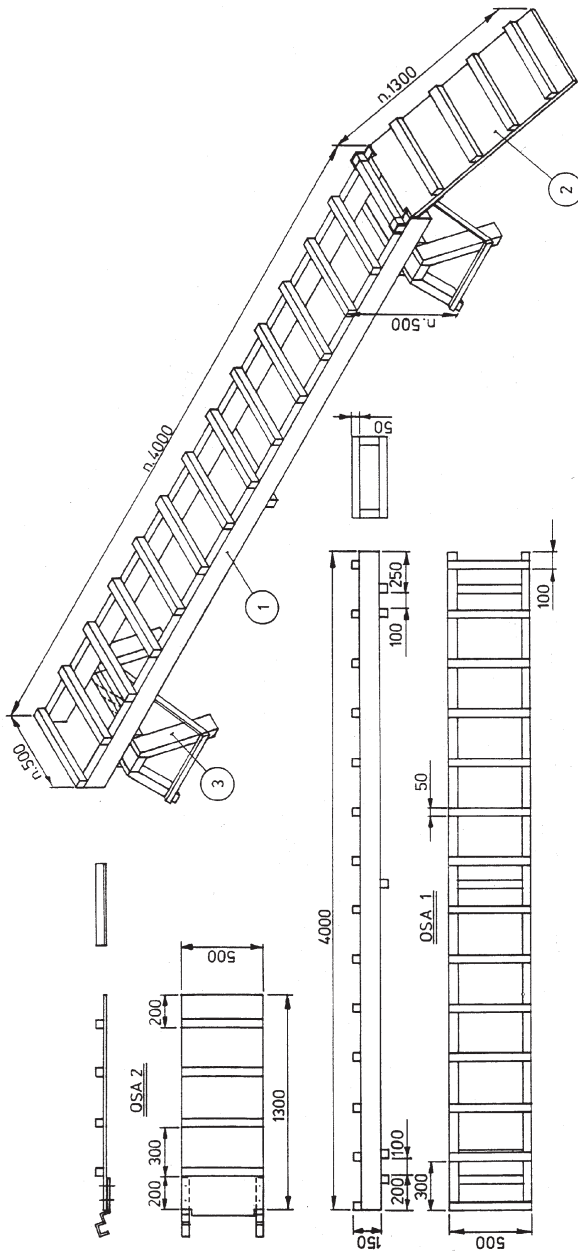
OSA 3: Esim. DN 400×500mm haponkestävä putki. Ohutseinämäiseen pulkeen sisäpuolinen tukirengas.

Ryömintätunneli

OSA1: Esim. Sinkitty kierresaumakanava. Kaikki terävät särmät pyöristettävä. Paat ruostesuojamaalataan.

OSA 2: Hiekkapuhalletaan ja ruostesuojamaalataan sekä pintamaalataan.

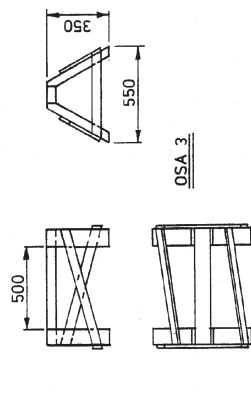

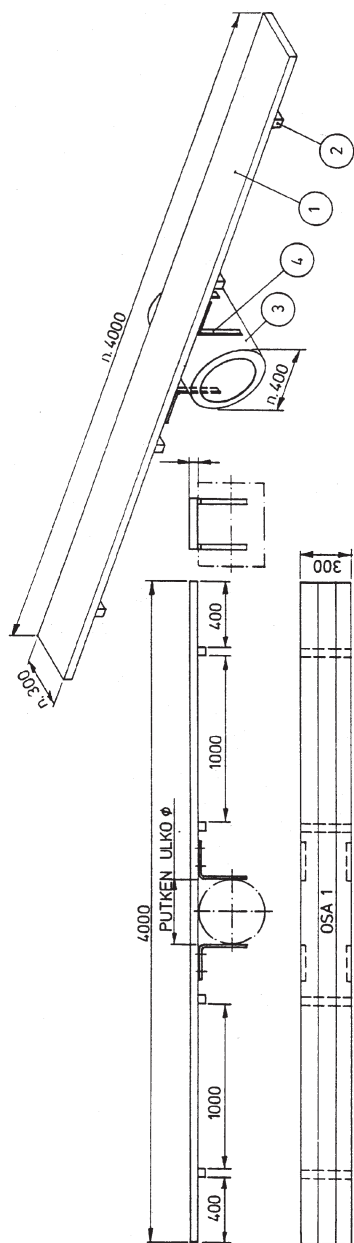
OSA 1: Runkopalkit 50x100 ja puolat liitetään liima- ja ruuviiliitoksin.

OSA 2: Noususilta esim. 12 mm:n vaneria ja puolat liitetään liima- ja ruuviitoksin. Pidätin $\varnothing 5 \times 50$ (2 kpl) kiinnitetään noususiltaan ruuviitoksin.

OSA 3: Runko n.50x100 ja tuet n. 20x70 liitetään liima- ja ruuviliitoksiin, 2 kpl.

Kaikki osat ruoste- tai lahosuojataan ja pintamaalataan.

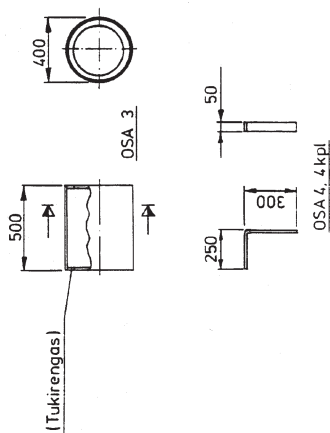

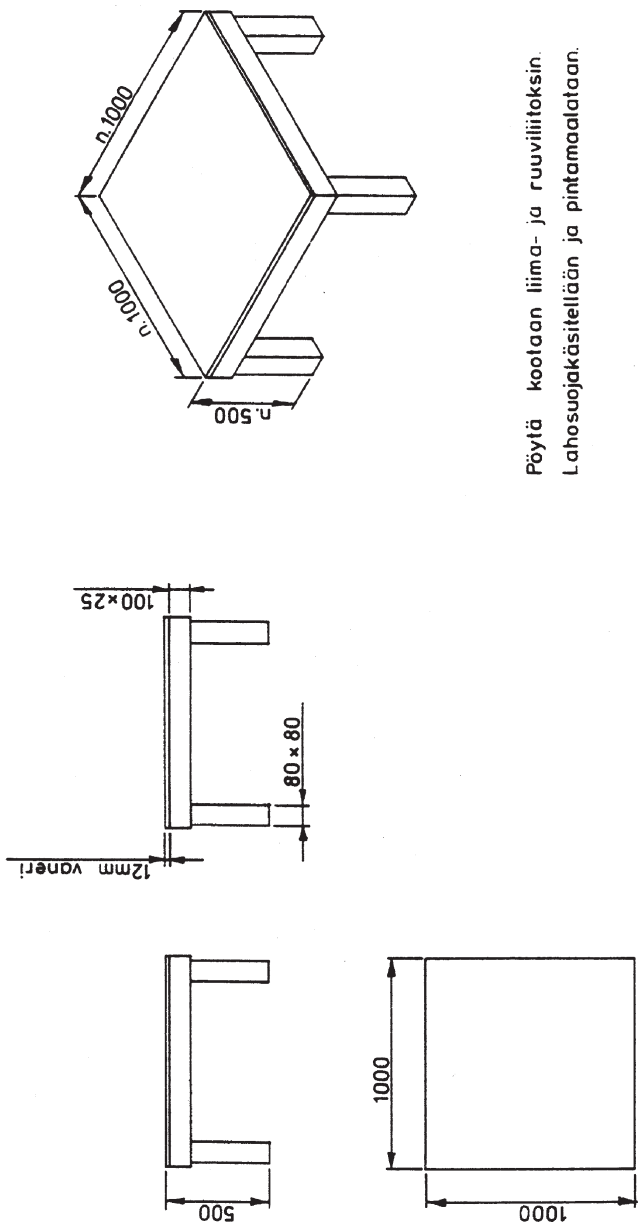
OSA 1: 3 kpl 50x100mm lankkua liimataan yhteen.
Käsitellään puunsuoja-aineella.

OSA 2: 4 kpl 50x50mm tukiramaa kiinnitetään liimalla ja nuuveilla osiin.

OSA 4: $\varnothing 5 \times 50 \text{ mm}$ ruostesuojäkäsittely.

Kauko-ohjauspöytä

Pöytä kootaan liima- ja ruuviilitoksin.
Lahosuojakäsitellään ja pintamaalataan.

Vapaana seuraamisen kaavio

— Normaali käynti

***** Juoksu

- - - - - Hidas käynti

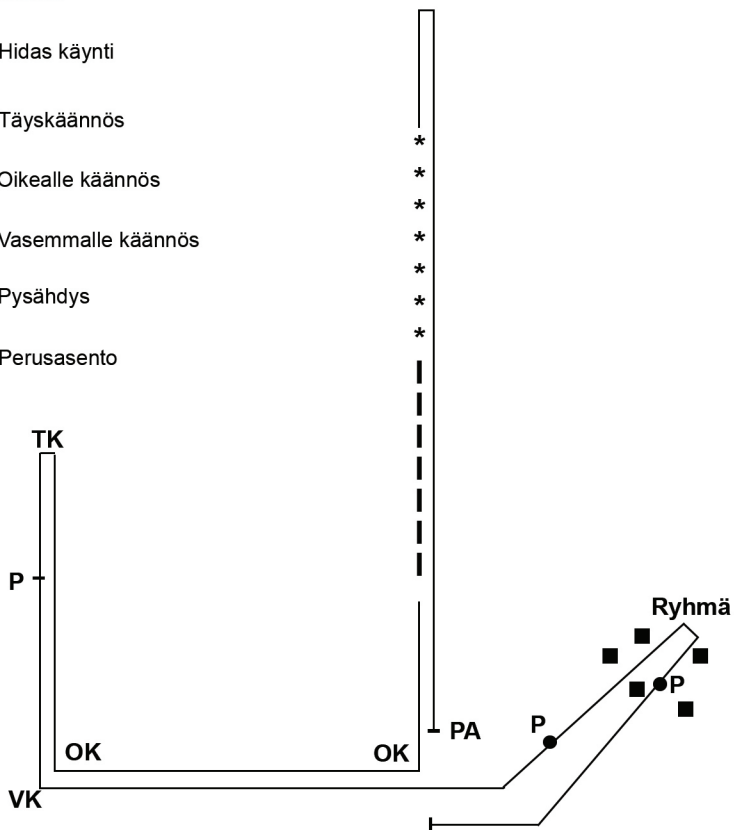
TK Täyskäännös

OK Oikealle käännös

VK Vasemmalle käännös

P Pysähdys

PA Perusasento

Suomen Palveluskoiraliitto SPKL ry

www.palveluskoiraliitto.fi

Puh. 050 5549 222

toimisto@palveluskoiraliitto.fi

Koulukuja 1, 04200 KERAVALA